

De kameleon in 't zoeklicht

De Roos H.

Note: This is not the actual book cover

DE KAMELEON IN 'T ZOEKLICHT
DOOR

H. DE ROOS

Geïllustreerd door G. VAN STRAATEN
(LEEFTIJD TOT 12JAAR)

7e DRUK

UITGEVERIJ KLUITMAN
ALKMAAR

HOOFDSTUK I

De duivel van Eernewoude

Voor de smederij van Klinkhamer stapten boer Jellema en zijn vrouw van hun fietsen en kwamen die bij de smid stallen.

Zij moesten naar de stad en bleven nu bij de smederij wachten op de bus, die hen mee zou nemen,

Jellema had een ijzeren pijpje van ongeveer een halve meter lengte meegenomen, dat hij nu aan Klinkhamer gaf.

„Kijk,” zei hij, „het is doorgeroest en moet vernieuwd worden. Maar wilt u het vanmiddag op de boerderij laten bezorgen, want Gerben moet het gebruiken bij de melkmachine!”

„Het komt in orde, Jellema,” beloofde Klinkhamer. „Mijn jongens zullen het op tijd bij Gerben brengen. Daar kunt u op rekenen. En daar komt de bus. Goede reis en veel plezier in de stad!”

Jellema en zijn vrouw waren nauwelijks vertrokken of Klinkhamer begon een buis van dezelfde dikte te zoeken. Onder de zaagmachine zaagde hij er de vereiste lengte af en met een draadsnijder maakte hij er aan weerskanten een schroefdraad aan. Hiermee was het karwei klaar.

Klinkhamer legde de staaf op de werkbank en schreef er een briefje bij, waarop stond: „Voor vier uur bezorgen bij Jellema.”

Tegen twaalfen kwamen zijn beide zoons thuis uit school. Zij waren veertien jaar oud en omdat zij een tweeling waren, geleken zij zo sprekend op elkaar, dat het zelfs voor Klinkhamer wel eens moeilijk was om te kunnen zeggen wie van hen Hielke en wie Sietse was.

Het waren echte vrolijke rakkers, die er stevig gebouwd en gezond uitzagen en die later zeker flinke smeden zouden worden. In hun vrije tijd droegen zij dan ook steeds een overal en hielpen dan vaak in de smederij bij het repareren van fietsen of het poetsen van machines.

Sietse, die het eerst de werkplaats kwam binnenhollen, ontdekte meteen het stuk pijp met het briefje op de werkbank. „Ha!” riep hij, „moeten wij dat vanmiddag wegbrengen, vader?”

„Ja jongens,” zei Klinkhamer, „en vergeet het niet! Want Gerben heeft het nodig voor de melkmachine. En hij is maar alleen en moet wel twintig koeien melken!”

„Wel,” zei Hielke, „dan gaan wij Gerben helpen.”

„Zeker van de wal in de sloot?” vroeg Klinkhamer lachend. Hij wist immers hoe dikwijls de jongens het met Gerben aan

de stok hadden!

Gerben was een vrolijke boerenknecht, die de jongens graag iets op de mouw speldde. Hij kon fantaseren tot hij tenslotte zelf geloofde dat het waar was. Maar o wee, als de jongens hem er eens tussen namen! Dan moesten zij dikwijls heel hard lopen om aan zijn vuisten te ontkomen. En toch zochten zij Gerben steeds weer op en had Gerben altijd veel belangstelling voor de tweeling.

Mevrouw Klinkhamer kwam nu ook in de smederij en vroeg of de mannen kwamen eten. Dat behoefde zij nooit tweemaal te vragen want Klinkhamer en de jongens hadden steeds een wonderbaarlijke eetlust.

„Ik denk wel eens dat jullie geen bodem in je maag hebben,” zei mevrouw Klinkhamer vaak, wanneer het eten tot de laatste kruimel was verdwenen.

„Dat komt, moeder, omdat je zo buitengewoon lekker kunt koken,” zei Klinkhamer dan. „Wat zeggen jullie jongens?”

„Er is maar één moeder en dat is de onze!” riepen Hielke en Sietse dan en het gevolg was dat mevrouw Klinkhamer dan de volgende dag nog heerlijker eten op tafel zette. Geen wonder dus, dat de jongens er zo goed uitzagen.

Terwijl de familie aan tafel was, merkte Klinkhamer op, dat het weer minder mooi begon te worden.

„Jullie moeten straks maar gauw naar de boerderij gaan, jongens,” zei hij, „er komt regen!”

„Wij varen er in tien minuten heen,” zei Sietse. „Voordat de bui komt, zijn wij wel terug!”

„Als jullie maar voorzichtig zijn,” zei moeder, „ik vind het niets prettig dat jullie het meer op gaan. Er kan best storm komen. Ga maar liever op de fiets!”

„Och welnee, moeder,” zei Hielke, „onze boot kan heel wat hebben. En wij kunnen zwemmen als ratten. Er zal ons niets gebeuren.”

„Schiet dan maar op,” zei Klinkhamer, „des te eerder zijn jullie terug.”

Hielke en Sietse gingen naar het boothuis dat achter de smederij aan de rand van de vaart was gebouwd. Het was een houten loodsjie dat precies groot genoeg was om een motorbootje te kunnen herbergen.

De boot, die geheel van ijzer was, droeg de naam Kameleon. Het was een zogenaamde opduwer, welke Klinkhamer van een turfschipper had gekocht, toen de motor onherstelbaar stuk bleek te zijn. Uit de oude auto van de dokter had Klinkhamer toen de motor overgeplaatst in de boot, waarbij weldra bleek dat die motor nog zó krachtig was, dat de Kameleon een van de snelste boten van het dorp genoemd

kon worden. En dat wilde wat zeggen, want er waren heel wat bootjes in het dorp.

De familie Klinkhamer woonde namelijk bij een groot meer en vanzelfsprekend gingen de meeste dorpelingen daar in hun vrije tijd op varen.

Hielke en Sietse, die heel trots waren op hun boot, hadden hem goed in de verf gezet. Doordat zij dat met een mengelmoes van kleuren hadden gedaan, bleek hét moeilijk te bepalen of de boot nu groen, grijs of geel was.

Toen de dokter dit zag, merkte hij op dat de boot de eigenschappen van een kameleon had. Een kameleon is namelijk een hagedis die van kleur kan veranderen, dus een dier zonder een bepaalde kleur. En omdat de boot toch een naam moest hebben, schilderden de jongens in witte letters „Kameleon" aan weerszijden van de stompe boeg.

Sietse had intussen de deur van het boothuis geopend en ging eerst kijken of er nog genoeg brandstof in de benzinetank was. De tank bleek half vol te zijn en dat was meer dan voldoende. Sietse schroefde de dop weer dicht en drukte vervolgens op de knop van de startmotor. Direct daarop sloeg de motor aan.

Hielke, die ook aan boord wilde gaan, trok zijn voet terug. „Verroest," riep hij, „daar hadden wij het pijpje bijna

vergeten!”

Hij holde vlug naar de werkplaats om het te halen. Sietse liet de Kameleon langzaam naar buiten varen en legde naast het boothuis aan.

Daar kwam Hielke reeds terug.

Moeder kwam ook buiten en riep: „Hé jongens, moeten jullie geen regenjassen meenemen?”

„Welnee moeder. Wij zijn zo terug” riep Sietse.

„En als wij al nat regenen, gaat het toch niet verder dan onze huid!” riep Hielke lachend.

En dan gaf Sietse vol gas en voer de Kameleon snel naar de brug, die vlak voor het meer over de vaart lag. Zij gingen onder de brug door en werden dan aangeroepen door de brugwachter.

„Moeten jullie ver?” vroeg hij. „Er is slecht weer op komst. De radio voorspelt regen en wind!”

„Wel bedankt,” riep Hielke terug, „maar wij gaan maar even naar de boerderij van Jellema. Over een kwartier zijn wij weer hier!”

De Kameleon zwenkte naar links en ging nu op volle snelheid het meer over. De steven kwam steeds verder omhoog en achter de boot kolkten schuimende golven woest dooreen. In een ommezien had de boot de brug en het dorp ver achter

zich gelaten. Sietse stuurde in de richting van een grote molen die op de polderdijk bij het meer stond. „De Woudaap”, zo heette deze molen; moest ervoor zorgen dat het water in de polder op peil bleef. Dijkstra, de molenbaas, was op de omloop rond de molen druk bezig met het vastzetten van de wiken.

„Dijkstra is bang voor storm!” merkte Hielke op.

„Hij heeft gelijk,” zei Sietse.

Want in het westen werd de hemel steeds donkerder. Grote grijze wolken voorspelden niet veel goeds.

De Kameleon begon dichterbij de wal te varen en |legde even later aan bij een klein steigertje, dat daar door boer Jellema was gebouwd om er de melkbussen op klaar te kunnen zetten voor de melkvaarder. , Hielke maakte de Kameleon vast en gewapend met het stuk buis beklommen de broers de dijk om die aan de andere kant weer af te dalen. Zo kwamen zij op het erf van de boerderij.

Zij liepen rond de schuur, waarvan de achterdeur open stond en gingen naar binnen.

Luid riepen zij om Gerben, maar er kwam geen antwoord. Zij gingen weer naar buiten en ontdekten dan Gerben ginder in het weiland achter de boerderij.

„Maar daar loop ik niet helemaal heen” zei Sietse, „wij

kunnen het buisje wel bij de machine leggen. Dan vindt Gerben het wel.”

Sietse legde het pijpje in de schuur op de melkmachine, zodat het goed in ’t oog liep.

„Ik geloof dat Gerben hierheen komt,” zei Hielke, „laten wij maar even wachten.”

„Maar jó, het regent al,” riep Sietse.

„Nou? Dan kun je hier toch beter blijven?” vond Hielke.

„Anders worden wij toch maar doornat!”

Zij bleven in de deuropening naar Gerben kijken, die nu met grote passen naar de boerderij kwam.

„Voordat hij hier is, zal hij flink nat geregend zijn,” zei Hielke.

„Onze boot wordt ook nat,” zei Sietse en hij liep naar een van de kleine raampjes in de zijmuur om naar de Kameleon te kijken. Maar dat ging natuurlijk niet, want de hoge dijk belemmerde het uitzicht op het meer. Wel zag Sietse iemand haastig over de dijk naderen. Het was Sjoerd, de postbode.

„Zeg Hielke,” riep Sietse, „daar komt Sjoerd ook! Zullen wij ons verstoppen? Misschien kunnen wij een grap uithalen!”

„Natuurlijk!” riep Hielke meteen heel enthousiast, „Laten wij op de hooizolder klimmen!”

Boven het gedeelte van de schuur waar ’s winters de koeien staan, was een zolder. Die zolder liep langs de hooiberg welke

hoog opgetast in het midden van de schuur stond. Wanneer de koeien gevoerd moesten worden, werd er hooi op de zolder geworpen en dan door luiken neergelaten in de stal. Vandaar de naam hooi- of ook wel koezolder.

Naar deze zolder begaven Hielke en Sietse zich, door als apen tegen de houten wand op te klauteren. Het was daarboven tamelijk donker, want door de kleine ruitjes beneden in de schuur drong niet veel licht naar binnen. Even moesten de jongens aan de schemer wennen en dan ontdekten zij naast een oude arrenslee een stapeltje lege zakken waarop zij gingen zitten wachten, totdat Gerben en Sjoerd zouden komen.

Het was Sjoerd die het eerst kwam binnenhollen, direct daarop gevolgd door Gerben.

„Ha die Sjoerd!” riep Gerben, terwijl hij zijn pet afnam en er het water uitsloeg. „De dauw wordt mij te zwaar! Tjonge, wat een weertje!”

„Het is wat moois,” mopperde Sjoerd, „nu heb ik de bestelling extra vlug bezorgd om een vrije middag te kunnen nemen en nu krijg je dit snertweer!”

„Was je van plan om te gaan vissen?” vroeg Gerben.

„Vissen? Ben je betoeterd? Dat doe ik nooit. Ik ga geen uren zitten wachten op eentje die ik nog nooit gezien heb.”

„Lust jij dan geen vis?” vroeg Gerben.

„Dat wel, maar ik heb liever vlees!”

„Natuurlijk,” lachte Gerben, „daarvoor was jij vroeger ook slager. Maar ik zit graag op het water. Als jij zin hebt, kun je wel eens met mij uit zeilen gaan.”

„Hm,” bromde Sjoerd, „en dan gaan wij zeker naar de duivel van Eernewoude?”

„Ssst!” riep Gerben, „die naam moet je hier nooit weer uitspreken. Weet je wel dat dat spook vroeger op deze boerderij heeft gewoond?”

„Laat me niet lachen,” zei Sjoerd, „jij moet niet denken dat ik aan spoken geloof! Ik ben geen klein kind.”

„Maar jij holde toch maar op je blote voeten naar het dorp toen de jongens van Klinkhamer met een masker op uit het meer kwamen opduiken!”

„Dat moet jij nodig zeggen!” riep Sjoerd kwaad, „de avond tevoren sprong jij met je klompen aan bij Klinkhamer de keuken binnen, omdat die jongens met datzelfde masker vanachter de regenbak kwamen spoken. Klinkhamer heeft het mij zelf verteld.”

„Stil even,” zei Gerben, „ik hoor wat!”

Hielke en Sietse, die vanaf de zolder op de beide vrienden neerkeken, hadden de grootste pret. Hielke had daarbij even

de arrenslee aangeraakt en dat gaf een krakend geluid, Gerben, die door de vele jaren dat hij knecht was bij Jellema, zoetjes aan alle geluiden in en om de boerderij kende, hoorde direct dat het door Hielke veroorzaakte gekraak niet gewoon was.

Oplettend keek hij om zich heen en toen Hielke met opzet nogmaals tegen de slee duwde en weer dat gekraak klonk, ging Gerben naar de staldeur en trok die open.

„Doe niet zo geheimzinnig,” zei Sjoerd spottend, „jij denkt mij zeker bang te maken? Maar al sloof jij je nog zo uit, ik lach erom!”

Gerben gaf geen antwoord. Hij stond nog even aandachtig te luisteren, maar doordat de jongens zich stil hielden, hoorde hij niets verdachts meer.

„Het zal wel een losse pan op het dak geweest zijn,” zei hij dan, om zichzelf gerust te stellen, want in werkelijkheid was Gerben geen grote held.

Hielke moest zo lachen om die twee daar beneden, dat hij vlug zijn handen voor zijn gezicht drukte om het niet uit te brullen.

Door zijn vingers ontsnapte evenwel een sissend geluid als bij een machine die stoom afblaast

„Zss-Zss-Zss-Zss,” klonk het met korte stootjes.

„Wat is dat toch?“ zei Gerben.

„Een kat!“ zei Sjoerd.

Sietse ging nu ook zo’n sissend geluid maken en dat vond Gerben zo verdacht, dat hij nogmaals de staldeur open trok en op zoek ging naar de kat.

Even later kwam hij terug met de poes in zijn armen.

„Hij lag in de stal te slapen,” zei Gerben.

En met de poes op zijn knieën ging hij naast Sjoerd zitten op een voerkist die tegen de wand van de koestal stond.

Vlak boven hen gluurden Hielke en Sietse over de rand van de zolder.

Buiten kletterde de regen in stromen op het pannen dak. De bui verduisterde de schuur, zodat het er schemerig werd als in de late zomer. Sietse, die langs de rand van de zolder kroop, vond ’n partijtje korte ronde stokjes die ieder omwonden waren met een draad. Meteen begreep Sietse dat het palinglijnen waren, die Gerben daar had neergelegd. Gerben zette deze stokjes wel eens stiekem uit langs de rand van het meer. Hij wierp de lijnen dan, voorzien van een haak met een worm, te water. Dat deed hij bij voorkeur ’s avonds in het donker, want als veldwachter Zwart het zag, kreeg hij zeker een proces-verbaal, ’s Morgens vroeg, voor melk tijd, haalde Gerben de lijnen dan weer binnen en zo had hij al enige

malen een mooi partijtje paling gevangen.

En nu wilde Sietse met zo'n palingsnoer eens iets heel anders vangen. Hij wikkelde de draad van een stokje af en liet de haak naar beneden zakken op de plaats waar de uniformpet van onze postbode op een vat lag te drogen.

Terwijl Gerben aan Sjoerd trachtte wijs te maken dat de kat van Jellema eens op een avond drieëndertig muizen had gevangen, deed Sietse zijn best om de pet aan de haak te pikken. Het lukte buiten verwachting reeds bij de tweede poging. En zonder dat de beide vrienden op de voerkist er iets van merkten, verdween Sjoerds pet in het donker boven de zolder.

Hielke, die ook al een snoer had afgewikkeld, probeerde nu de pet van Gerben te vangen. Het duurde even en dan had ook hij beet. De pet zweefde omhoog maar of het nu kwam doordat de pet van een zeer losse stof was gemaakt, of dat zij te zwaar was door het regenwater is niet met zekerheid te zeggen, doch halverwege liet de haak los en viel het natte hoofddekseel in de nek van Sjoerd.

Met een gil van schrik sprong Sjoerd op.

Gerben schrok al even hevig.

„Wat heb je?” vroeg hij verbaasd.

„Dat zul jij niet weten!” riep Sjoerd kwaad. „Grappig hoor,

om die natte pet in mijn nek te duwen!”

„Maar dat heb ik niet gedaan!” riep Gerben verontwaardigd, „ik weet van niets. De pet lag naast me op de kist, hoe kan hij dan in jouw nek komen?”

„Jij hebt altijd van die flauwe grapjes,” zei Sjoerd. „Je wilt toch zeker niet beweren dat de duivel van Eernewoude het gedaan heeft? En, verroest, waar heb je mijn pet gelaten?”

„Wat?” riep Gerben, die er nu helemaal niets meer van begreep, „is jouw pet weg? Maar dan klopt hier iets niet! Ik zweer je dat ik hem niet heb aangeraakt. Hoe zou ik dat gekund hebben? Jij zat toch tussen mij en jouw pet in?”

„Tja,” zei Sjoerd aarzelend en hij begon onrustig om zich heen te kijken. „Het is wel vreemd. Maar hoe kan dat nou?” Sietse, die stiekem verder op de zolder was gekropen, riep nu door een luik, zodat het klonk alsof het uit de stal kwam:

„Hoei, hoei! Hu, hu! Brrrrr, boeoe!”

Gerben en Sjoerd keken elkaar verschrikt aan,

„Zou het een uil zijn?” vroeg Gerben.

„Heb jij dan ooit een uil ,brrr’ horen roepen?” vroeg Sjoerd.

„Het is vast iets anders. Heeft die duivel van Eernewoude hier vroeger werkelijk gewoond?”

„Welnee,” zei Gerben, „dat was maar een grapje.”

„Het begint er anders wel op te lijken,” vond Sjoerd.

Nu liet Hielke de arrenslee weer kraken.

Gerben ging de stal in. Sjoerd, die kennelijk niet graag alleen bleef, liep met hem mee.

„Kom,” fluisterde Sietse, „we gaan er als de weerlicht vandoor! Straks vinden ze ons en dan krijgen we weer voor minstens vijf cent. Ik smeer ’m!”

Door Hielke gevolgd liet hij zich vlug naar beneden zakken. De uniformpet van Sjoerd duwde Sietse gauw in de brieven tas van de postbode en dan holden zij het erf af naar de boot.

Het regende nog steeds, maar daar trokken de beide deugnieten zich niets van aan. Zij waren liever nat dan dat zij in de sterke knuisten van Gerben vielen. Met volle kracht ging de Kameleon terug naar huis.

Bij het vuur in de smederij droogden de jongens hun overalls.

Intussen begon de wind op te steken en werden de regenwolken uiteengedreven totdat het buiten helemaal droog was. Toen duurde het niet lang of daar kwam de postbode ook terug uit de polder. Hij was blootshoofds en zijn haar was door de wind zo door elkaar gewaaid, dat hij meer op een bosjesman leek dan op een beambte van de posterijen.

„Tjonge, Sjoerd zei Klinkhamer lachend, „heb jij het zo

warm? Of is je pet in het meer gewaaid?”

„Wist ik het maar,” mopperde Sjoerd ontstemd, „ik ben ’m kwijt!”

Hielke en Sietse keken elkaar eens aan, maar moesten dan zo lachen dat zij haastig hun gezichten afwendden.

„Maar hoe kun je nu zo’n grote uniformpet zomaar kwijt raken?” vroeg Klinkhamer verbaasd. „Of heb je soms onderweg liggen slapen?”

„Liggen slapen?” riep Sjoerd verontwaardigd. „Met dit weer? In die regen? U denkt toch niet dat ik gek ben?”

„Nou ja,” zei Klinkhamer, „jij kunt toch wel ergens in een schuur hebben geschuld? En als je daar in slaap bent gevallen, zou dat toch geen schande zijn? Jij staat immers heel vroeg op?”

„Ja,” bromde Sjoerd, „ik was er vanmorgen al om vier uur uit. En ik heb bij Gerben in de schuur geschuld. Maar geslapen heb ik daar niet. Wel hebben we daar vreemde geluiden gehoord en we hebben alles doorzocht. Maar er was niets. En toch ging de pet van Gerben zomaar de lucht in en die van mij verdween spoorloos. Het lijkt wel of het daar spookt!” Klinkhamer begon te lachen. „Jij bent toch wel wijzer, Sjoerd? Spoken bestaan niet. Ik vermoed dat je grote vriend Gerben jou een poets gebakken heeft!”

„Als dat zo is, is hij met mij nog niet klaar!” riep Sjoerd woest.

„Dan zal ik...”

„Wacht,” zei Klinkhamer en hij wendde zich naar zijn brave zoons, „jullie zijn toch ook op de boerderij geweest, niet waar? Hebben jullie...?”

Sietse, die begreep dat het nu wel eens de verkeerde kant op kon gaan, keek gauw in de tas van Sjoerd en riep: „Ai, kijk hier eens! Daar is de pet!”

Met grote ogen vol verbazing zag Sjoerd hoe Sietse de pet uit de tas haalde.

„Die is goed!” riep Klinkhamer lachend. „Dat loopt om zijn pet te zoeken en hij draagt ’m al die tijd bij zich. Jij bent net als die man die zijn bril zocht, terwijl hij ’m ophad!”

„Zou ik ’m dan in de tas hebben gestopt?” vroeg Sjoerd aarzelend. „Maar nee, dat bestaat niet. Ik weet pertinent zeker dat ik hem op een vat had gelegd om te drogen. Het kan niet anders of dat akelige, misselijke, vervelende mispunt van een Gerben had hem verstoppt! Maar ik zal hem krijgen. Dit vergeet ik niet. Hij is nog niet van mij af!”

Scheldend op die ‚boef’ van een Gerben, verliet Sjoerd de smederij.

Klinkhamer keek hem hoofdschuddend na.

„Het is weer prachtig!” zei hij tegen zijn zoons. „Die twee

kunnen het!”

„Dat vind ik ook,” zei Sietse, „zij kunnen heel wat.”

En luid lachend liepen hij en Hielke de deur uit. Al was het die dag dan geen mooi weer, onze snaken hadden zich toch best vermaakt!

HOOFDSTUK II

Gerben kaatst terug

„Jongens,” zei moeder de volgende dag, „jullie kunnen wel een paar zakken aardappels gaan halen bij boer Gaastra in de polder. Hij heeft ze al klaar staan!”

„Goed, moeder,” zei Hielke, „wij gaan er zo meteen heen, maar we moeten nog even op Louw wachten. Hij gaat met ons mee.”

De jongens gingen naar de Kameleon en vulden de benzinetank bij. En dan kwam Louw ook opdagen.

Louw Vrolijk was de zoon van een kaasmaker. Hij woonde aan de andere kant van het dorp bij de boterfabriek.

„Hallo!” riep Louw. „Daar was ik al. Het is prachtig weer hè? Wij kunnen, wat mij betreft, wel de hele middag tuffen!”

„Dat zal niet gaan,” zei Sietse plagend, „jij zult ons moeten helpen aardappels te rooien bij boer Gaastra. We moeten vier zakken vol halen. Dat wordt dus werken vandaag!”

„Het mag ’m niet hinderen,” zei Louw lachend, „ik weet niet hoe dat rooien gaat, maar dat kijk ik wel van jullie af door achter jullie aan te lopen!”

„Jij weet er alles van, Louw,” zei Hielke, „Als jij achter ons

blijft, behoef jij geen aardappel uit de grond te trekken, want dan hebben wij dat al gedaan. Nee jongetje, jij zult naast ons op je knieën over het veld moeten kruipen en met een vork de aardappels uit de grond moeten rooien. En dat is lang geen plezierig werkje!”

„Jullie praten mij niet bang” zei Louw lachend, „Ik ga tóch meel” „Vooruit dan,” zei Sietse. „Daar gaan wel” Hij startte de motor en stuurde de Kameleon het boothuis uit. Ze voeren onder de brug door en gingen het meer op, waar nu, in tegenstelling met de vorige dag, veel zeil- en motorbootjes waren. Iedereen die een boot bezat, profiteerde nu van het heerlijk zonnige weer.

Sietse stuurde de Kameleon handig tussen al die boten door in de richting van een stenen brug, die ginds in de polderdijk lag. Daar kon men vanaf het meer in de poldervaart komen. Bij de molen ,De Woudaap’ stond Kees Dijkstra. Louw zag hem het eerst en vroeg: „Zullen wij Kees ook vragen of hij meegaat? Dan kan hij ook helpen rooien en zijn we gauwer klaar!”

„Wel jó,” zei Sietse, „dacht jij dan werkelijk dat wij gaan rooien? Dat was maar een grapje. Natuurlijk kunnen wij Kees wel vragen of hij meegaat.”

Sietse stuurde nu naar ,De Woudaap’. Een boot met een

groot zeil kwam hen tegemoet.

„Wat is dat een gek schip,” zei Hielke, „het lijkt wel een boeier en ook wel een tjalk met een extra grote kajuit.”

„Maar die stuurman is een koekenbakker,” zei Sietse boos want hij moest vlug het roer omgooien om een aanvaring te voorkomen. Het vreemde vaartuig was namelijk zo plotseling van koers veranderd, dat de Kameleon bijna een botsing kreeg. Weliswaar kon de Kameleon wel tegen een stootje, want de boot was zo sterk als een ijsbreker, maar het zeilschip dat geheel van hout was gemaakt, zou er zeker niet zo goed tegen kunnen.

Op een halve meter afstand draaiden de boten nu langs elkaar, waarbij de onbekende stuurman lang niet vriendelijk keek.

Het was een man met een puntbaardje en lang haar, dat over de kraag van zijn zwart fluwelen jasje golfde. Boven zijn overhemd droeg hij een opvallend grote strik met witte stippen, die als een enorme vlinder haar vleugels over zijn jasje uitspreidde.

„Wat een rare artiest,” zei Louw.

„Dat is Rembrandt,” zei Hielke, „zijn naam staat op het schip.”

Op de achterspiegel van de boot stond:

— Rembrandt — Amsterdam —

„Misschien is hij een kunstschilder, die de omgeving van het meer komt schilderen,” zei Louw.

„Zeker zo eentje die het gras blauw en het water groen schildert,” zei Sietse. „Maar een goede schipper is hij in ieder geval niet. Kijk eens hoe raar hij laveert. Begrijp je nu zo iets?”

De jongens keken de Rembrandt nog even na en naderden dan ‚De Woudaap’. Hun vriend Kees zat aan de waterkant. Hij had een autobinnenband waarmee hij iets geheimzinnigs deed.

„Kees doet weer een uitvinding,” zei Hielke. „Hij zoekt iets tussen het gras en stopt het in de band.”

„Hij doet er stenen in,” zei Louw, „dat is ook een manier om een band hard te maken.”

Kees was zo verdiept in zijn werk, dat hij de Kameleon pas zag toen die geruisloos bij hem aanlegde.

„Ha, die Kees!” riepen de vrienden. „Ga je mee naar de polder om aardappels te halen?”

„Ik heb geen zin,” zei Kees en hij stopte de autoband achter zijn rug.

„Wat doe je?” vroeg Louw.

„Ha,” riep Hielke, „daar ligt carbid! Doe je dat in die band?”

Waarom?”

„Ik ga proberen of ik met carbidgas de band zo hard kan maken dat 'ie gaat zweven,” zei Kees. „Maar ik vrees dat er niet genoeg carbid is. Vader heeft alles in het meer gegooid.” „Jouw vader is zeker bang dat jij er anders weer een bom van maakt,” zei Sietse. „Net als de vorige keer, toen jij die blikken bus liet ontploffen. Jij zat toen achter het gaas in het kippenhok, maar je had best door je eigen bom gedood kunnen worden.”

„Maar toen hield ik er vuur bij,” zei Kees, „dat doe ik natuurlijk nooit weer. Maar als ik nu genoeg carbid, had, kon ik deze band vol gas laten lopen, waardoor hij vast en zeker de lucht in zou gaan. Want gas is immers lichter dan lucht? Dat hebben we toch op school geleerd? Nou en dan laat ik de band vanavond opstijgen met een lichtje eraan. Dan denken de mensen dat het een vliegende schotel is.”

„Jij bent gek,” zei Hielke, „dat red je nooit. Dan moet je minstens vijfmaal zoveel gas hebben als er in de band kan en dan stijgt hij misschien nog niet op.”

„Dat weet ik nog niet,” hield Kees vol, „het is alleen maar jammer dat ik zo weinig carbid heb. Wacht, daar ligt nog een stukje.”

Kees haalde een stukje tussen het gras vandaan en duwde het

door het ventiel in de band.

Maar dan kwam plotseling zijn vader achter de molen vandaan.

„Wat doe je daar, Kees?” riep hij. „Je zit toch zeker niet weer naar carbid te zoeken?”

Gewapend met een schop kwam Dijkstra naar de waterkant en schepte dan de laatste resten van het gasvormende goedje in het meer.

„Zo,” zei hij dan, „dat is prompt opgeruimd: Daar zul jij geen grappen meer mee uit kunnen halen, Keesie!”

Kees lachte flauwtjes. Hij had de band reeds in de Kameleon geworpen en ging nu ook bij hen aan boord.

Hielke duwde de boot van de wal en zij voeren verder.

„Ik heb pech gehad,” zei Kees. „Als jullie niet waren gekomen, had vader niet ontdekt dat ik carbid zocht.”

„Dus jij wilt beweren dat het onze schuld is, dat jouw vliegende schotel niet de lucht in gaat?” vroeg Louw.

Kees trok zijn schouders op.

„Toch ga ik het proberen,” zei hij en hij hield de band buiten boord, zodat er water door het ventiel naar binnen liep.

„Pas op,” waarschuwde Hielke, „je doet er te veel in!”

Kees trok de band weer binnen boord en schroefde het ventiel stevig dicht.

Dan hield hij de band bij zijn oor en luisterde aandachtig.

„Ja,” riep hij dan, „ik hoor het carbid sissen!”

De Kameleon bereikte nu de stenen brug.

„Zeg Sietse,” zei Kees, „laat mij er hier maar uit. Ik ga de band aan de brug vastbinden voordat 'ie de lucht in gaat!”

Zijn vrienden lachten hem uit.

„Kijk dan,” riep Kees kwaad, „er komt al gas in!”

„Goed Kees!” riep Sietse vrolijk. „Ik zal je aan land zetten voordat wij meegaan naar de maan.”

De Kameleon legde aan en Kees stapte uit. Hij legde de vliegende schotel op het brugdek en ging zelf op de leuning zitten wachten op wat er verder zou gebeuren.

Lachend voeren zijn vrienden verder de polder in.

„Als je op de maan komt, Kees, stuur ons dan een ansichtkaart” riep Hielke.

Daar gaf Kees geen antwoord op. Hij vond het helemaal niet leuk dat de anderen er de spot mee dreven.

Maar vanavond zouden zij wel anders denken want heel langzaam werd de band voller, hetgeen wel een bewijs was dat zich daarbinnen steeds meer gas ontwikkelde. En dus bleef Kees geduldig wachten.

De Kameleon voer intussen langs de weilanden waarin zwartbonte koeien liepen te grazen. Sommige dieren maakten

bij het passeren van de boot koddige sprongen, alsof zij zich vrolijk maakten over dat rare bootje. Zodra de Kameleon langs een boerderij kwam, staken de jongens een hand op als groet aan de bewoners.

Zij voeren drie boerderijen voorbij en dan kwam die van Gaastra in zicht. De vaart, die nu smaller werd, noodzaakte Sietse om langzamer te varen. De hoog oprollende golven achter de Kameleon vernielden anders de wallen. Zij gingen nu een bocht om en zagen dan een man in een praam die dezelfde kant uit ging.

Het was Gerben.

Hij keek verrast om toen hij de motor van de Kameleon hoorde. Meteen trok hij de vaarboom binnen boord en wachtte totdat de jongens hem hadden ingehaald.

„Hoera voor die schippers’ riep hij verheugd. „Bof ik even? Ga je me duwen, Sietse?”

„Dat zou je wel willen,” plaagde Sietse. „Maar het kost ons extra benzine en dus zul je ervoor moeten betalen.”

„Betalen!” riep Gerben. „Mijn portemonnee is zo leeg als de drooggelegde Wieringermeer. Mijn centen zijn net vlooien. Als ik mijn beurs opendoe, springen ze meteen naar alle kanten weg. Daarom bezit ik nooit een rooie cent. Maar jullie hebben toch zeker voor je beste vriend nog wel zoveel over,

dat jullie mij even naar de boerderij van Gaastra willen duwen? Verder ga ik niet!”

„Wij ook niet,” zei Hielke. „Wij moeten aardappels halen!”

„Kijk eens aan,” riep Gerben, „dan kunnen wij elkaar prachtig helpen. Ik ga ook aardappels halen. Ik zal jullie wel helpen laden en jullie mij, dan gaan we samen weer naar huis!”

„Jij bent goed uitgekookt,” zei Sietse. „Het laden van die grote praam is natuurlijk veel meer werk dan dat beetje dat wij moeten meenemen. Als je maar niet denkt dat wij jouw werk opknappen!”

„Wat?” riep Gerben verontwaardigd, „denken jullie zó slecht over mij? Heb ik jullie daarvoor altijd overal mee geholpen? Goed hoor, ik ga wel alleen. Maar vraag me dan ook nooit weer als jullie iemand nodig hebben om mee te gaan kamperen of zo, want ik doe het niet. Ik moet jullie niet meer!”

De boosheid maakte evenwel totaal geen indruk op de vrienden. Integendeel! Hoe meer Gerben zich opwond, hoe meer de jongens lachten. Sietse stuurde de Kameleon achter de praam en zij gingen hun vriend naar de boerderij duwen. „Tjonge,” zei Gerben, „dat valt me toch mee. Ik dacht al, zijn jullie nu net zo kinderachtig geworden als Sjoerd? Want hij doet net alsof hij me niet meer kent. Hij groet me niet meer

en kijkt me aan alsof hij me wil opeten. En toch heb ik hem niets gedaan!”

„Hoe bestaat het,” zei Sietse, terwijl hij Hielke een knipoogje gaf.

„Weet ik veel?” vervolgde Gerben. „Gisteren was hij zijn uniformpet kwijt en vanmorgen had hij hem weer op. Nu denk ik dat hij zich schaamt, omdat hij die pet natuurlijk in zijn tas had gestopt en ik dus voor niets een uur heb helpen zoeken. Maar hij zal wel weer bijdraaien.”

„Natuurlijk wel,” zei Hielke, „het was immers niet jouw schuld, Gerben?”

„Zo is het,” zei Gerben. „Jij weet precies wat ik weet. Stop maar, Sietse! Goed zo, keurig gedaan!”

De praam gleed naast een aanlegsteigertje en Gerben maakte hem gauw vast aan twee ijzeren ringen die daarvoor op de vloer van de steiger waren aangebracht. De jongens maakten de Kameleon naast de praam vast en gingen met Gerben mee naar de boerderij.

Gaastra zag hen reeds komen. Van achter het raam van de kamer wenkte hij hen om binnen te komen.

„Moeten wij de klompen uitdoen?” riep Gerben bij de deur, waarop mevrouw Gaastra haastig uit de kamer kwam en riep: „Natuurlijk, dat doe je toch thuis ook?”

Gaastra zat luid te lachen.

„Och vrouw,” riep hij, „laat je toch niet in de maling nemen. Hij meent er niets van. Hij heeft altijd van die rare grapjes!”

„Mevrouw,” zei Gerben verontschuldigend, „neemt u het mij niet kwalijk. Petten af, jongens, en geef mevrouw eens netjes een hand.”

Mevrouw Gaastra moest nu ook lachen en heette hen welkom.

„Zo Gerben,” zei Gaastra, „heb je drie helpers meegenomen?”

„Och ja, Gaastra,” zei Gerben, „ik kan tegenwoordig nergens heengaan of die kwajongens komen me achterna. Het zijn net een stel jonge honden die steeds met hun baas mee willen!”

„Daar is niets van waar!” riep Sietse. „Wij komen hier aardappels halen!”

„Ik weet er alles van, jongens,” zei Gaastra lachend, „de zakken staan al klaar. Maar jullie lusten toch zeker eerst wel een kopje thee en een stuk koek?”

Dat konden ze moeilijk weigeren, want welke jongen lust er geen koek? Mevrouw Gaastra bleek dat ook wel te weten, want zij gaf elk een extra groot stuk.

„U moet ze niet zo venvennen, mevrouw,” zei Gerben, „anders staan zij hier iedere dag voor uw deur.”

„Dat mag gerust,” zei mevrouw Gaastra.

„En toch is veel koek eten soms gevaarlijk,” zei Gerben. „Een vriend van mij heeft er veel narigheid door ondervonden.”

„Is het waar? Wat was dat dan?” vroeg mevrouw Gaastra belangstellend.

„Pas op, vrouw,” waarschuwde Gaastra, „de verhalen van Gerben zijn allemaal uit de duim gezogen.”

„Wis en waarachtig niet!” riep Gerben verontwaardigd, „het zal je gebeuren, wat mijn vriend overkwam. Hij had ook een extra groot stuk koek bij de koffie gekregen en zat er smakelijk van te eten. Maar eensklaps sprong hij op en greep met beide handen naar z’n keel. Zijn ogen puilden bijna uit zijn kassen en zijn gezicht begon blauw te worden, terwijl hij riep: ,Oege, oegel ah, ah, ikikkikkik, help! Oooo! hè hè! ’t Is weg!’ Wij schrokken ons allemaal een bos prikkeldraad en juist toen wij opsprongen om hem te helpen, ging hij weer zitten en zei: ,’t Gebit zit in m’n maag!’”

„Verschrikkelijk!” riep mevrouw Gaastra. „En toen?”

„Zegt u dat wel, verschrikkelijk,” vervolgde Gerben, „want hij moest meteen naar^de dokter en die pompte toen gauw zijn maag leeg. Maar de dokter kon zo hard niet pompen dat het gebit eruit kwam! ,Laat het dan maar zitten’, zei de dokter, ,het kan geen kwaad. Het enige is dat je een nieuw gebit moet

kopen'. Nu heeft mijn vriend twee gebitten. Een in de mond en een in de maag. Hij kan nu tweemaal zo vlug eten, maar als hij kiespijn heeft, heeft hij dat ook dubbel!"

„Ha,” riep Louw, „kiespijn, in een kunstgebit?"

„Een mooi verhaal,” zei mevrouw Gaastra spottend. „Maar als koek even zo gevaarlijk is, zal ik het jou maar niet geven, Gerben.”

„Maar ik heb geen kunstgebit,” verzekerde Gerben haastig.

„Ja Gerben,” zei Gaastra lachend, „zo zie je maar dat je niet alles kunt vertellen, want nu was je bijna de koek misgelopen.”

Wat Gerben daarop antwoordde kon niemand verstaan omdat hij juist een extra grote hap had genomen.

Na de thee gingen Gerben en de jongens met Gaastra naar de schuur waarin vele zakken met aardappels stonden. De jongens kregen vier zakken, die zij stuk voor stuk op een kruiwagen naar de Kameleon brachten.

Gaastra en zijn knecht gingen Gerben helpen bij het laden van de praam. De hulp van de jongens was hierbij niet nodig en zij mochten zolang in de boomgaard naast het huis appels en peren gaan zoeken.

Met speurende blikken liepen zij onder de bomen en konden zich daarbij te goed doen aan heerlijke sappige peren en zachtzure appels. Het was maar goed dat Gerben ze

tenslotte kwam halen, anders hadden ze waarschijnlijk nog te veel fruit gegeten. Ze staken nog gauw enige peren in hun zakken en gingen dan met Gerben mee naar de boerin die zij nog moesten bedanken voor de koek en de thee.

Uitgeleide gedaan door Gaastra en zijn knecht begon de Kameleon dan de zwaar geladen praam voor zich uit te duwen.

„Wat is dat toch een sterke motor,” riep Gaastra goedkeurend en vol bewondering keek hij de zich snel verwijderende boten na. Bij de bocht zwaaiden Gerben en de jongens nog een laatste groet naar hem en dan was de boerderij uit het zicht verdwenen.

Louw ging staan en tuurde in de lucht.

„Ik zie de vliegende schotel van Kees nog niet,” zei hij.

„Natuurlijk niet,” zei Hielke, „dat zal Kees toch nooit lukken!”

„Wat is er dan met Kees?” vroeg Gerben.

De jongens vertelden hem met wat voor proef Kees bezig was.

„Tja,” zei Gerben, „jullie lachen erom, maar toch heb ik wel een beetje respect voor Kees. Hij heeft steeds iets nieuws.

Want je moet toch maar op het idee komen, niet waar? Als hij zo doorgaat zul je zien dat hij op die manier nog wel eens iets belangrijks uitvindt. Er is per slot van rekening zoveel

ontdekt, enkel doordat de mensen steeds weer proeven nemen. En wat die vliegende schotels betreft, ik heb er zelf een gezien!”

„Wat?” riepen de jongens verbaasd.

„Ja ja,” zei Gerben, „ik heb er een gezien!”

„Je wierp zeker een boterhambordje door de lucht?” vroeg Sietse.

„Wat ik meegemaakt heb,” zei Gerben heel ernstig, „heb ik tot nu toe aan niemand verteld. En misschien is het ook maar beter om het aan niemand te vertellen. Men zal het toch niet geloven. Maar één ding weet ik nu voortaan heel zeker: er bestaan vliegende schotels! Ik heb er een met eigen ogen aanschouwd!”

„Hoe ziet zo’n ding er dan uit?” vroeg Hielke lachend.

„En waar zag je hem, Gerben?” vroeg Louw.

„Laten wij er maar niet verder over praten,” weerde Gerben af, „jullie geloven het toch niet.”

„Het hangt er vanaf wat je vertelt,” zei Sietse.

„Nou ja, of jullie het wel of niet geloven, laat mij per slot van rekening ijskoud,” zei Gerben, „maar ik wil het jullie wel vertellen omdat jullie mij ook al zo fijn helpen: verleden week, het was op dinsdagmorgen, zat ik ’s morgens om vijf uur in het weiland achter de boerderij te melken, toen ik

plotseling een warme luchtstroom in mijn nek voelde. Er staat zeker een koe met zijn snuit vlak achter me, dacht ik en ik draaide mij om. En toen? Nee jongens, ik dacht dat ik het bestierf! Een grote glimmende bol, zo groot als een hooiberg, daalde vlak bij mij neer.”

„Een bol?” vroeg Louw, „en ik dacht dat het een schotel was?”

„Het was een platte bol,” verduidelijkte Gerben. „Hij was ongeveer vier meter hoog en had een middellijn van om en bij de vijftien meter. Nou ja, precies kan ik dat ook niet zeggen, maar de vorm was zo iets als een platte Goudse kaas in het groot. En middenin, aan de onderkant, was een groot rond gat waaruit een geweldige luchtstroom waaide. Enkel het gesuis van die luchtstroom hoorde je en verder niets. De schotel daalde heel voorzichtig, tot hij netjes tussen de koeien stond. Aan de zijkanen zag ik vele ronde ruitjes, net als de patrijspoorten van een schip. Voor één van die ruitjes stond iemand naar mij te kijken. Dan ging er boven in de schotel een luik open en langs een touwladder kwam een klein mager mannetje naar beneden. Hij had schuinstaande ogen en zijn huidkleur was saffraangeel. Buigend en lachend kwam hij naar mij toe en zei: „Ik hoop niet, ik u in schone morgenstond, ik u schrikken laat heb, edele vriend!”

De jongens begonnen luid te lachen.

„Wat is er?“ vroeg Gerben verontwaardigd. „Wat valt er nu te lachen?“

„Wel jó,” riep Hielke, „zo’n vreemdeling van een andere planeet spreekt toch geen Hollands?“

„En waarom niet?“ vroeg Gerben. „Er is toch niemand hier op aarde die weet wat voor talen er op de andere planeten gesproken worden?“

„Ik vind het toch wel reuze toevallig dat die man ook Hollands sprak,” zei Louw.

„Dat was helemaal niet toevallig,” zei Gerben. „Luister maar wat ik jullie verder vertellen ga. Ik zei dan tegen dat mannetje dat ik zeer verbaasd was en het mij reuze verwonderde dat hij Hollands sprak.”

„Geen wonder is,” zei hij, „ik Chinees ben. Ik hier vroeger zijn en pinda’s koopie koopie. Pinda-lekka. Maar ik niet rijk worden. Toen gegaan naar Chinaland. Ikke zijn veranderd van vak en professor geworden. Ik deze schotel gemaakt en hierheen vlieg om vragen een flessie melk. Holland melk! Lekka melk!”

Boem!

Het mooie verhaal van Gerben nam hier een abrupt einde, doordat de praam met een schok tegen de wal op voer. De

jongens, die krom lagen van het lachen om dat mooie verhaal, hadden niet voldoende op het stuur gelet.

„Uilskuikens!” schold Gerben. „Moet de hele boel naar de kelder? Zet die motor toch af, Sietse! Zo meteen boor je met dat bakbeest dwars door de praam heen. Wat zijn jullie toch snertschippers! Verroest, er komt al water binnen. De bodem is vast en zeker lek gestoten!”

„Welnee,” riep Hielke. „Dat bestaat niet. De praam ligt alleen maar schuin tegen de wal op. Daardoor loopt het beetje water dat op de bodem stond, nu naar achteren.”

„Hm,” mopperde Gerben, terwijl hij enige zakken van hun plaats trok om de bodem te kunnen inspecteren. „Maar als de praam wel lek is, hak ik jullie boot in tweeën!”

De praam was evenwel niet lek. Hij was ruim een meter tegen de wal omhoog geschoven en nu moesten zij met vereende krachten hem er weer afduwen. Dat ging niet gemakkelijk, want de drassige bodem van het weiland hield de boot vast alsof hij eraan gelijmd was.

Door de zakken met aardappelen zoveel mogelijk achterin te stapelen, gelukte het tenslotte de praam weer in de vaart te duwen. Het karwei had ruim een half uur geduurd en Gerben en de jongens hadden het er warm van gekregen.

„Met jullie is er ook altijd wat,” mopperde Gerben, terwijl hij

zich met een grote zakdoek het zweet van zijn voorhoofd wiste. „Wij hadden al thuis kunnen zijn.”

„Dan moet jij niet altijd van die gekke verhalen vertellen,” zei Sietse, „want daardoor raakte ik het stuur kwijt.”

„Het is natuurlijk mijn schuld weer,” zei Gerben, „maar goed hoor, ik zal het onthouden. Ik vertel nooit niemendal niks meer, dat is nu voorgoed uit, punt!”

„Je kunt het toch niet laten om gekke verhalen te verzinnen,” zei Hielke.

„Dat zullen we nog wel eens zien,” zei Gerben. „En schiet nu maar op, Sietse. Geef gas!”

Zij bereikten nu spoedig het meer en voeren dan snel naar de boerderij van Jellema. Daar namen de jongens afscheid van Gerben en koersten vervolgens terug naar het dorp. De Kameleon werd netjes door Sietse in het boothuis gestuurd en dan sjouwden de jongens de vier zakken naar het binnenplaatsje tussen de smederij en het woonhuis. Klinkhamer kwam even kijken wat zijn zoons hadden meegebracht.

„Zit et nog klei aan de aardappels?” vroeg hij, „of zijn ze schoon genoeg om in de kelder te brengen?”

Hielke maakte het touwtje van een der zakken los en keek erin.

„Hé!” riep hij verbaasd, „wat is dat?”

„Dat is turf,” zei Louw.

„Wel verdraaid,” zei Klinkhamer, „jullie hebben verkeerde zakken meegenomen. Dit zijn turfkluiten die de boeren gebruiken onder de stookpotten!”

„Er is een briefje bij,” zei Hielke en hij las op een papiertje, dat kennelijk uit een notitieboekje was gescheurd:

„Lelijke pettendieven!”

„Verroest.” zei Sietse.

„Wat betekent dat?” vroeg Klinkhamer.

„Het is weer een grap van Gerben,” zei Hielke.

Op dat moment kwam Sjoerd, de postbode, een brief brengen.

„Zo, Klinkhamer,” zei hij, „gaat u turf stoken?”

„Welnee Sjoerd, maar de jongens moesten aardappels halen en toen heeft Gerben stiekem de zakken verwisseld.”

„Gerben is een vervelende vent,” vond Sjoerd. „Hij houdt letterlijk iedereen voor de gek!”

De jongens gingen alle zakken openmaken en vonden in iedere zak een briefje. Er stond van alles op, zoals: „Blijf van Sjoerd zijn pet af!”, „Een postpet is geen speelgoed!”, „Wie aan Sjoerd komt, komt aan mij!”

„Aha,” zei Klinkhamer, „nu wordt het mij duidelijk wie die

pet in de tas gestopt had. Jullie zijn weer goed bezig geweest, apen van jongens!”

„Wat?” riep Sjoerd, „hadden jullie mijn pet? Wel verdraaid, en ik dacht nog wel dat Gerben het gedaan had! Eigenlijk moest ik jullie dus eens goed onderhanden nemen. Ik ben blij dat Gerben jullie deze poets gebakken heeft, dat is jullie verdiende loon! Maar denk erom, als jullie ooit weer aan mijn uitrusting durven komen, loop ik meteen naar de politie. En maak jullie spaarpot dan maar wijd open, want de boete zal goed raak zijn, lelijke pettendieven!”

Woest zwaaide Sjoerd de brieventas over zijn schouder en liep kwaad weg.

„Dat lijkt er weer op, hè?” zei Klinkhamer. „Het was weer een van jullie grapjes, hè? Maar als ik weer klachten hoor, leg ik jullie boot aan de ketting. En nu: mars, ingerukt! Breng die turf frommel weg en haal de aardappels.”

Zwijgend droegen de jongens de zakken weer naar de Kameleon en voeren dan snel naar de boerderij van Jellema. Daar moesten zij de zakken over de dijk naar de schuur sjouwen en kregen dan van Gerben, die reeds lachend op hen stond te wachten, vier zakken met aardappels terug. Voor de zekerheid controleerde Sietse eerst de inhoud, alvorens de zakken naar de boot te brengen.

„Als jullie weer aardappels gaan halen, waarschuw mij dan even,” riep Gerben hen na. „Ik ga graag weer mee. Het is steeds een groot genoegen om met jullie uit varen te gaan. Ha, hal"

Wat onze vrienden daarop antwoordden, zal ik maar niet vertellen. Het was wel Nederlands, maar je kunt het niet schrijven!

HOOFDSTUK III

Zwart geeft zijn ogen goed de kost!

's Avonds ontdekte Zwart op zijn ronde langs het meer een tot berstens toe gevulde autoband, die bij de stenen brug lag. Doordat de band met een touw aan de brugleuning was vastgebonden, wekte dit Zwarts nieuwsgierigheid op. Hij zette zijn fiets tegen de brug en liep eens speurend rond de band. Dan gaf hij er een trap tegen, maar dat had hij niet moeten doen. Want met een knal sprong de band uit elkaar. Zwart schrok ervan en zag dan tot zijn grote ergernis, dat er een witte brij over zijn schoenen en tegen zijn broek was gespat. „Wel alle duivels,” mopperde hij kwaad, „welke idioot lapt me dit? Wacht, is dat carbid? Dat komt natuurlijk uit de smederij van Klinkhamer! Dus hebben die twee kwajongens dit fraais hier neergelegd. Dat wordt een proces-verbaal, plus schadevergoeding, plus een verbod om zich hier ooit weer te vertonen, plus een pak slaag. En voortaan zal ik ze extra in de gaten houden !”

Met deze straffijst voor Hielke en Sietse ging Zwart op weg naar huize Klinkhamer.

De jongens, zich van geen kwaad bewust, zaten rustig naar de

radio te luisteren, toen Zwart luid ,Volluk' riep* Mevrouw Klinkhamer liet hem binnen.

„Klinkhamer!” bulderde Zwart luid door de radiomuziek heen. „Ik heb een aanklacht tegen uw zoons! Wat zeg ik? Vier aanklachten heb ik. Die kwajongens moeten naar de tuchtschool. Zij moeten minstens een paar jaar worden opgeborgen!”

Klinkhamer, die Zwart met stijgende verbazing aanhoorde, riep nu: „Zet die radio af, Hielke!”

Nadat de muziek zweeg, zei Klinkhamer: „Mijnheer Zwart, u is erg opgewonden. Maar ik zou toch graag even precies willen weten wat hiervan de reden is.”

„Kijk maar hier,” bulderde Zwart, alsof hij nog steeds de radio moest overstemmen. „Ziet u die schoenen? En mijn broek? Dat zal u geld kosten, Klinkhamer. Dat wordt schadevergoeding. En die jongens gaan naar het tuchthuis wegens het vervaardigen van bommen. En geeft u ze nu maar meteen een pak slaag, anders doe ik het!”

„Wel verdraaid,” riep Klinkhamer nu ook kwaad, „is het nu al weer zo? Zijn jullie bezig om het iedereen lastig te maken, lelijke kwajongens. Eerst die postbode en nu de veldwachter. Dat moet afgelopen zijn, ik zal jullie leren!”

Klinkhamer greep zijn zoons en gaf ze er van langs. Huilend

riepen Hielke en Sietse dat zij onschuldig waren, maar Klinkhamer luisterde niet. Toen kwam moeder tussenbeide en zei dat het zo wel genoeg was. „En mijnheer Zwart,” vroeg zij, „wat zijn dat voor vlekken op uw broek?”

„Carbid,” zei Zwart nors, „de hele broek is bedorven!”

„Carbid?” vroeg Klinkhamer verwonderd. „Hoe kwamen jullie aan dat spul, apen?”

„Wij hebben geen carbid gehad,” snikte Hielke, „wij weten van niets, eerlijk niet!”

„Dat carbid hebben zij natuurlijk uit uw werkplaats geroofd,” zei Zwart.

„Dat kan niet,” zei Klinkhamer, „ik gebruik het al in geen twintig jaar meer!”

„Wat zegt u?” vroeg Zwart verrast.

„Zie je wel?” riep Sietse, „u beschuldigt ons altijd overal van en...”

„Stil Sietse,” gebod Klinkhamer, „vertelt u mij eens mijnheer Zwart, hoe u tot de ontdekking kwam, dat mijn jongens de oorzaak van dit alles moesten zijn?”

„Tja, kijk,” zei Zwart nu veel minder zeker, „er lag een autoband op de stenen brug en toen ik ertegen trapte sprong hij stuk en kreeg ik die rommel tegen mij aan. Maar als u geen carbid bezit, zal misschien een ander het gedaan hebben.”

„Dat weet ik nu wel zeker,” zei Klinkhamer, „want ai zijn mijn jongens vaak ondeugend, zij zullen het altijd eerlijk bekennen als zij iets uitgehaald hebben.” ja, hm, hm,” kuchte Zwart.

„En die broek van u, mijnheer Zwart,” zei mevrouw Klinkhamer, „die kan best schoongemaakt worden. Het is helemaal geen ramp!”

„Daar ben ik blij om,” zei Zwart. „Misschien valt het dus mee? Het spijt me dat ik me vergist heb. Goedenavond!”

„Wel bedankt,” riep Hielke, maar moeder legde hem meteen het zwijgen op.

„Het is wat moois,” mopperde Sietse. „Wij krijgen altijd direct maar een pak slaag. Ook al zijn wij onschuldig.”

„Het is alleen maar toevallig, dat jullie nu eens onschuldig zijn,” zei Klinkhamer. „En zo’n pak voor de broek is toch wel ergens goed voor. Dat hebben jullie dan alvast voor de volgende keer als er weer klachten komen.”

„Wie zou die band daar neergelegd hebben?” vroeg moeder.

„Weten jullie het, jongens?”

Natuurlijk wisten zij het wel, maar zij wilden Kees niet verraden en dus trokken zij hun schouders op.

„Ik durf het niet te zeggen, moeder,” antwoordde Hielke.

„Het zal wel weer een grap van Gerben zijn,” dacht Klinkhamer en toen de volgende morgen Gerben de

smederij binnenkwam, was het eerste wat Klinkhamer hem vroeg of hij bij de stenen brug een band met carbid had neergelegd.

„Wat dan?” polste Gerben voorzichtig.

„Dan mag je wel oppassen voor Zwart, want hij heeft de band stukgetrapt en kreeg daarbij carbid over zijn kleren.”

„Ja,” riep Hielke, „en wij kregen de schuld en een pak slaag!” Dat vond Gerben reuze grappig.

Lachend riep hij: „Als jullie nog meer van die verhalen weten, vertel ze dan, ik mag dat wel!”

„Lach maar om jezelf,” zei Sietse. „Zal ik even een spiegel voor je halen? Dan kun je een onnozele aap zien!”

„Wil je weg wezen?” drèigde Gerben.

Sietse liep naar de deur en botste dan tegen een jongen op, die juist naar binnen wilde gaan. Het was Harm van Swol. Hij woonde ver buiten het dorp waar een groot heideveld lag.

Vorig jaar hadden Hielke en Sietse kennis met hem gemaakt, toen hij al zwervende in het dorp was gekomen. De jongens brachten hem toen met de Kameleon terug naar de heide, waar enige armoedige woningen stonden. Harm bleek het niet erg rijk te hebben, maar dat was nu blijkbaar veranderd, want hij kwam gekleed in keurige nieuwe kleren de smederij binnen.

„Tjonge, daar hebben we Harm!” riep Klinkhamer. „Je ziet er goed uit, vrolijke vriend!”

„Heb jij een lot uit de loterij getrokken?” vroeg Gerben.

„Of heb je de brandkast van die rijke boer Terpstra opengebroken?”

Harm schudde lachend zijn hoofd en gaf hun allemaal de hand.

„Ik had hier al eens eerder willen komen,” zei hij verontschuldigend, „maar ik had het zo druk met leren. Terpstra heeft mij naar school gestuurd, hij vond mij te zwak voor het boerenwerk.”

„Hoera,” riep Hielke, „Terpstra is wel veranderd. Hij was vroeger zo gierig.”

„Hij is een reuze beste man,” zei Harm. „Hij heeft zelfs nieuwe huizen laten bouwen. Wij wonen nu veel dichterbij de boerderij. En hij heeft er ook voor gezorgd dat ik nu een baantje heb gekregen op het kantoor van de notaris.”

„Zo zo,” zei Klinkhamer, „dus jij wordt notarisklerk?”

„Ja en ik begin vandaag,” zei Harm, „ik moet er om negen uur zijn. Hoe laat is het?”

Sietse keek op de klok boven de werkbank.

„Je hebt nog een kwartier de tijd,” zei hij.

„Mag ik mijn achterband hier even oppompen?” vroeg

Harm.

„Dat zal ik wel doen,” zei Hielke en hij nam de pomp mee naar buiten, waar een mooie groene fiets voor de smederij stond.

„Dat is een best karretje,” zei Sietse goedkeurend en dan kneep hij in de achterband. „Maar Harm, hoe kun je op zo’n zachte band gaan rijden?”

„Toen ik van huis ging, was-ie keihard,” zei Harm.

„Dan is hij lek,” zei Hielke en de jongens gingen het loopvlak controleren. Ze ontdekten een glinsterend puntje in het rubber.

„Daar zit een spijkertje,” zei Sietse. „De band moet eraf!”

„Maar ik heb geen tijd,” zei Harm.

„Ga jij maar naar je kantoor,” zei Hielke, „wij repareren de band wel.”

„Welja,” zei Sietse, „’t is zo gebeurd.”

En terwijl Harm naar de notaris ging, brachten Hielke en Sietse de fiets in de smederij.

„Zooo?” zei Gerben, „heeft de kandidaat-notaris op de eerste dag al een lekke band? Dat is geen goed teken. Hij krijgt moeilijkheden.”

„Wat praat jij nu weer voor onzin?” vroeg Klinkhamer, „of ben jij een soort van waarzegger?”

„Een goed begin is toch het halve werk,” zei Gerben. „Nou, het begin van Harm is niet goed. Hij heeft op zijn eerste rit al een spijker in de band.”

„Het is maar een heel klein spijkertje,” zei Hielke. „Je kunt het nauwelijks zien.”

„En toch kan het een slecht teken zijn,” hield Gerben vol.

„Ha!” riepen de jongens lachend. „Jij bent bijgelovig.”

„Wie is bijgelovig?” vroeg iemand bij de deur.

Het was de dominee.

„Dominee!” riepen Hielke en Sietse. „Moet u eens horen! Gerben beweert dat het spijkertje in de band van Harms fiets een teken is dat Harm het moeilijk zal krijgen in zijn nieuwe betrekking.”

Dominee begon te lachen. „Wie is Harm?” vroeg hij.

De jongens vertelden van hun vriend.

„Juist,” zei dominee, „en gelooft Gerben het werkelijk wat hij beweert?”

„Nou ja,” zei Gerben, „het kan ook wel niet zo zijn?”

„Hij fantaseert maar wat,” zei Klinkhamer.

„En toch sta ik er dikwijls versteld van hoeveel bijgeloof er nog onder de mensen heerst/” vertelde dominee. „Zo zeggen ze bijvoorbeeld: als je zout morst, komt er ruzie, of als een zwarte kat je weg kruist, betekent dat ongeluk. Loop je onder

een ladder door, krijg je ook al ongeluk, evenals wanneer je met z'n dertienen aan tafel zit. Er zijn zelfs hotels die het nummer dertien niet gebruiken voor kamernummer omdat er dan geen gasten in willen overnachten. Het is zelfs nog niet zo heel lang geleden dat men oude armoedige vrouwen voor heks uitmaakte. Hier in de polder had in de vorige eeuw een boer te kampen met ziekte onder zijn vee. Toevallig kwam een arme vrouw daar vragen om een aalmoes. Zij werd evenwel van het erf afgejaagd en kreeg niets. Toen de volgende dag drie koeien stierven, diende de boer een klacht in bij de politie, waarbij hij de oude vrouw beschuldigde van hekserij. Hij was ervan overtuigd dat zij de koeien had laten sterven, omdat zij geen aalmoes had gekregen. Gelukkig kon de vrouw bewijzen dat zij de nacht in een verder gelegen dorp had doorgebracht, anders was zij misschien nog zwaar gestraft geworden. Tegenwoordig zijn de mensen verstandig genoeg om niet meer aan hekserij te geloven, maar toch houden sommigen er nog vreemde ideeën op na!"

„Zoals Gerben!" riep Sietse.

„Welnee," riep Gerben, „ik maakte maar een grapje!"

„Natuurlijk Gerben," zei dominee lachend, „daar twijfel ik ook geen moment aan."

Er kwam weer iemand de smederij binnen. Hielke en Sietse

herkenden hem als de stuurman van de ‚Rembrandt‘.

De grote vlinderstrik, het puntbaardje, het lange haar, waarop hij een breedgerande zwarte hoed droeg, maakten tezamen van hem wel een zeer opvallende verschijning.

„Dat is een artiest,” zei Gerben.

„Om u te dienen, heren,” zei de vreemdeling glimlachend.

„Mag ik mij even voorstellen? Mijn naam is De Waal. Mijn beroep: kunstschilder. Omdat de kunst tegenwoordig niet voldoende betaald wordt, tracht ik met tekenen in mijn onderhoud te voorzien. Ik trek met mijn boot door heel het land, hetgeen mij tevens de nodige ontspanning biedt. Want nietwaar — dat weet u ook wel, dominee — men kan niet steeds in volle concentratie achter de schildersezels staan!”

„Zeker niet, mijnheer De Waal,” zei dominee. „Een mens moet op zijn tijd ontspanning hebben. Ik bedoel natuurlijk: gepaste ontspanning. Zoals u het doet door per boot door het land te reizen, is heel goed.”

„Dank u, dominee,” zei de schilder en hij nam zwierig zijn hoed af.

„Het lijkt wel een toneelstuk,” merkte Gerben nuchter op. De schilder deed net alsof hij die opmerking niet hoorde en vervolgde, terwijl hij een grote map, welke hij onder zijn arm droeg, op de werkbank legde: „Mag ik de heren even enige

werkstukken tonen?”

„Ik heb geen geld bij me,” zei Gerben.

„Maar dat is de bedoeling niet,” riep de schilder uit, „ik l wil alleen maar interesse kweken voor de kunst. Kijkt u hier eens, herkent u dit?”

„Ja,” riep Hielke, „dat is de Oldehove van Leeuwarden!”

„Knap gedaan,” prees Klinkhamer.

„Zeer goed,” zei dominee.

„Al gaven ze mij honderd potloden en duizend vellen papier, zou ik het niet kunnen!” riep Gerben,

„Kunst is een gave, vriend,” zei de schilder en hij liet een volgende tekening zien.

„Dat is de Waterpoort van Sneek!” riepen Hielke en Sietse tegelijk.

„Zeer geslaagd,” zei dominee.

Dat vonden zij allemaal. Ook de volgende tekeningen waren alle even mooi. Daarbij was ook de kerk van het dorp aan de overkant van het meer en dat deed dominee de vraag stellen, hoeveel het kostte, wanneer er ook een tekening van zijn kerk werd gemaakt.

„Och dominee,” zei de schilder, „gewoonlijk laat ik de honorering aan het oordeel van mijn opdrachtgever over. Het hangt ervan af of de tekening goed of minder geslaagd is.

Maar vijftien gulden is toch wel het minimum waarvoor ik het doe. Per slot van rekening ben ik tegenover mijn medekunstenaars verplicht om de kunst niet voor een krats te verkopen, nietwaar?”

„Goed, mijnheer De Waal,” zei dominee, „ik ga akkoord met uw condities!”

„Dank u zeer, dominee,” zei de schilder verheugd. „Graag ga ik met u mee om even te bespreken vanuit welke hoek u de kerk getekend wilt hebben.”

Hij maakte de map weer dicht en wandelde dan met dominee naar het dorp.

„Verroest,” zei Gerben, „ik wou dat ik dat ook kon. Je krast maar wat lijntjes op een vel papier en dan ontvang je zomaar vijftien gulden. Als hij vier tekeningen per dag maakt, is dat zestig gulden, dat is driehonderd in de week. Zoveel heb ik nog niet in een maand. En dan klaagt hij nog dat de kunst niet wordt betaald.”

„Jij kunt goed rekenen,” zei Klinkhamer, „maar je vergeet, dat de man niet iedere dag vier opdrachten krijgt. Het zal hem dikwijls genoeg gebeuren dat hij helemaal geen opdracht heeft.”

„Goed,” zei Gerben, „dan kan hij altijd nog, zoals ik, bij een boer gaan werken, maar omgekeerd kan ik geen kunstschilder

worden. Ik zou best met hem willen ruilen.”

„Dan moet je gaan oefenen,” zei Sietse.

„Hm,” bromde Gerben, „ik heb het wel eens geprobeerd.

Toen ik de hond van Jellema uitstekende, dachten ze dat het een koe was en toen ik een koe tekende meenden ze dat het de hond was. Nee hoor, dat leer ik nooit. Maar enfin, het goed verzorgen van vee is tenslotte ook een kunst. Kom, ik stap maar weer eens op.”

„Welja Gerben,” zei Klinkhamer, „zorg jij maar dat de mensen romige boter en kaas en melk kunnen krijgen, dat is wel zo belangrijk.”

Hielke en Sietse hadden intussen de band gerepareerd en besloten om de fiets naar de notaris te brengen.

De notaris woonde drie huizen verder in een groot herenhuis dat omgeven was door een fraai aangelegde tuin. Aan de ene kant van het huis was een deur met de aanduiding ‚kantoor’ erop. Hielke en Sietse, die dikwijls met hun vader bij de notaris aan huis waren geweest voor reparaties aan kachels enzovoort, wisten er goed de weg. Zij brachten de fiets van Harm achter het kantoor, waar onder een afdak een fietsenrek stond. De notaris, die hen zag gaan, opende de tuindeuren van het kantoor en vroeg: „Van wie is die fiets, jongens?”

„Van Harm, mijnheer.”

„Aha, dan is het in orde!”

Hielke en Sietse gluurden naar binnen en zagen hun vriend aan een tafel zitten, waar hij in een dik boek keek. Harm had zoveel aandacht voor zijn werk, dat hij de Klinkhamertjes niet opmerkte.

„Wie weet, wordt hij nog eens notaris,” zei Sietse,

„Dat zou heel wat beter zijn dan boerenknecht/ meende Sietse.

Zij liepen de tuin uit en ontmoetten op de weg Louw, die juist naar de smederij wilde gaan.

„Ha, die Louw!” riep Sietse. „Heb jij nog iets te koop?”

„Welnee,” zei Louw verwonderd.

„Ook geen konijnen, kippen of geiten?”

„Die hebben wij niet,” zei Louw. „Wat dan?”

„Wel,” zei Sietse, „als jij in ’t vervolg iets verkopen wilt, laat Harm dat dan voor je doen. Hij is nu notaris.”

„Wie? Harm? Harm van de heide?” vroeg Louw verbaasd.

„Is hij notaris?”

„Hij zit hier tenminste al op ’t kantoor,” vertelde Hielke.

„Binnenkort rijdt hij ons deftig voorbij in een auto.”

„In de auto van de notaris’ vulde Sietse aan.

„Wordt hij dan klerk?” vroeg Louw.

„Hij is het al,” zei Hielke.

„Hoe bestaat het,” zei Louw. „En ik dacht dat hij zo graag tuinman wilde worden. Ik zou niet graag de hele dag op zo’n kantoor willen zitten.”

„Het is een prachtig baantje voor Harm,” zei Hielke. „Hij is niet sterk en nu behoeft hij geen zwaar werk te doen.”

Zij waren weer bij de smederij gekomen waar een jongen op hen stond te wachten.

Het was Cor. Een stadsjongen die dikwijls bij de burens, de heer en mevrouw Bleeker, kwam logeren.

„Ha, die Cor!” riepen de vrienden.

„Hoera!” riep Cor. „Daar was ik weer. Blij dat ik jullie weer eens zie. Gaan we gauw weer eens varen? Ik heb er reuze zin in!”

„Ja jongens,” zei Klinkhamer, „hoepelen jullie maar op. Ik moet ruimte hebben. Verdwijns maar gauw met jullie stoomschip.”

De jongens gingen naar het boothuis en stapten in de Kameleon. Sietse liet de motor draaien en dan voeren zij de vaart in, onder de brug door en het meer op.

„Lekker,” zei Cor en hij snoof de lucht diep in. „Wat vind ik het altijd heerlijk om hier te zijn. Het ruikt zo typisch naar water, naar hooi en teer en weet ik veel. Ik zal die geur mijn

hele leven niet vergeten. In de stad ruik je steeds maar stof en benzinedamp of de stank uit de grachten. Maar hier is alles zo heerlijk fris.”

Pats! Er viel iets op de mouw van Cors overall. Het was een minder fraai cadeautje van een meeuw.

„Bah!” riep Cor.

„Alles is hier heerlijk fris,” plaagde Hielke.

„En vers,” zei Louw lachend.

„Nou ja,” zei Cor, „het stomme dier deed het niet met opzet.”

Hij dompelde zijn mouw in het water om hem schoon te spoelen.

„Het is maar goed dat de koeien niet kunnen vliegen,” merkte Sietse op. „Want dan had je nu helemaal in het water moeten springen!”

Vrolijk pratend voeren zij rond het eiland dat midden in het meer lag. En dan gingen zij naar het ‚Paviljoen’ aan de overkant.

Halverwege zagen zij een roeiboot die voortgetrokken werd door een motorboot. In de roeiboot zaten enige meisjes die het helemaal niet plezierig vonden dat zij zo werden voortgetrokken. Maar de jongemannen in de motorboot lachten hen uit en brachten ze steeds verder het meer op.

„Moet je daar kijken,” zei Louw, „die lui willen grappig wezen!”

„Wij zullen die dames even helpen,” zei Sietse en hij stuurde de Kameleon naar de twee boten. Nu hij de motor in de grootste versnelling schakelde werden de boten snel ingehaald. Sietse stuurde nu naast de boot van de jongedames, die hen met blijdschap begroetten.

„Jongens, kunnen jullie ons helpen?” vroegen zij. „Hebben jullie een mes om het touw stuk te snijden?”

„Jawel,” zei Hielke en hij klom in de roeiboot. „Ik heb een mes.”

Met een paar forse halen sneed hij het touw door, zodat de verbinding met de motorboot van de jongemannen verbroken was. Maar dat was de heren helemaal niet naar de zin.

„Hé boertjes!” riepen ze dreigend. „Blijf eraf. Wacht, wij zullen jullie torpederen!”

Zij lieten hun boot draaien en kwamen terug.

Maar Sietse had intussen de Kameleon achter de roeiboot gestuurd en duwde haar nu snel een andere kant uit. De motorboot van de plaaggeesten zat hen reeds op de hielen. De heren zouden dat ouderwetse bootje van die kwajongens wel eens even kraken!

„Vlugger, Sietse!” riep Cor.

„Laat ze maar komen,” zei Sietse rustig en hij gaf vol gas. De sterke Kameleon begon sneller en sneller te varen. De achtervolgers, die reeds tot op tien meter waren genaderd, zagen geen kans om deze afstand te verkleinen. Zij probeerden van alles. Hun motor bromde en pufte alsof hij uit elkaar zou springen. De dames in de roeiboot zaten vol spanning.

„Toe jongens,” riepen zij, „volhouden, ze mogen ons niet inhalen!”

Maar dan zagen zij tot hun schrik hoe de achtervolgers hen toch begonnen in te halen. Meter na meter werd de afstand kleiner. Nog vier meter, nog drie en reeds stond een van de

belagers klaar om met een touw de vluchtende boten vast te binden.

Maar dan begon de Kameleon werkelijk zijn kracht te tonen. Nu pas drukte Sietse het gaspedaal helemaal naar beneden. De motor begon zwaar en luid te ronken en de schroef sloeg zo krachtig door het water, dat de boot van de achtervolgers ervan begon te dansen, zo wild werd het water door de Kameleon in beroering gebracht.

En tot hun grote verbazing zagen de jongelingen hoe de oude ijzeren bak van die kwajongens er snel met de roeiboot vandoor ging.

„Prachtig!” juichten de dames opgetogen, „zo snel hebben wij nog nooit gevaren. Jullie hebben de beste boot van het hele meer!”

Hoewel het schuimende water hun om de oren spatte genoten zij zichtbaar van deze race.

Hun achtervolgers waren spoedig ver achter en gaven nu de moed op, want zij koersten naar het eiland.

De dames trakteerden onze vrienden op snoep en chocolade. En als tegenprestatie brachten de jongens hen naar het dorp aan de overkant van het meer.

Daarna zette de Kameleon koers naar het Paviljoen.

Op het grote terras zaten vele dames en heren te genieten van

de zon en het uitzicht over het meer. Langzaam voeren de jongens er voorbij en keken met bewonderende blikken naar de prachtige boten die daar gemeerd lagen.

„In de stad zie je mooie winkels,” zei Cor, „maar ik zie toch liever hier al die kleurige vlaggen en boten. Willen jullie wel geloven dat ik ’s winters heimwee heb naar het meer?”

„In de winter moet je hier toch ook niet zijn,” zei Hielke. „Als het guur en koud is, kan het meer van mij gestolen worden.”

„Zo bedoel ik het ook niet,” zei Cor, „maar ’s winters verlang ik naar de zomer.”

„Ja,” zei Louw, „en als het zomers smoorheet is, verlangen we naar de winter.”

„En zo zeuren wij maar door,” zei Sietse. „Maar laten wij liever naar ,De Woudaap’ gaan, want wij moeten Kees nog vertellen dat Zwart zijn vliegende schotel heeft stukgemaakt.”

„Wat zeg je?” riep Louw. „Heeft Zwart hem naar beneden geschoten? Ging de band dus toch de lucht in?”

„Welnee,” zei Hielke. „De band lag gewoon op de brug. En toen gaf Zwart er een trap tegen en... plof... vloog hij uit elkaar. Maar Zwart zat meteen onder het carbid!”

Daar moesten Louw en Cor hartelijk om lachen.

„Jullie lachen maar,” zei Sietse, „maar wij kregen ervoor op onze broek.”

„Maar het was toch niet jullie schuld?” zei Louw.

„Welnee,” zei Hielke, „maar Zwart kwam zich bij vader beklagen en toen gaf vader ons er meteen van langs. Pas toen Zwart ging uitleggen, dat hij vermoedde, hoe wij carbid uit de smederij hadden meegenomen, begreep vader dat wij onschuldig waren. Hij had al in geen twintig jaar carbid in de smederij gehad. Maar wij hebben natuurlijk niet verteld, dat Kees die band er had neergelegd.”

„Natuurlijk niet,” zei Cor, „dat moet Zwart zelf maar uitzoeken.” „En dat zal hem wel nooit lukken,” meende Sietse.

„Wat zal Kees lachen, als hij het hoort,” zei Louw. Ze waren nu vlak bij ‚De Woudaap’. Langs de polderdijk naderden twee heren. Het waren de dominee en de kunstschilder. Kees stond reeds op de wal te wachten en maakte daarna het touw van de Kameleon vast. Onze vrienden stapten uit en Cor begroette Kees.

Dominee en de schilder hadden ‚De Woudaap’ nu ook bereikt. Dijkstra, die uit het schuurtje naast de molen kwam, werd door de schilder aangesproken.

„Mijnheer de molenaar,” zei hij, „ik heb een verrassing voor u. Ik heb een tekening van uw molen gemaakt en die wil ik u graag eens tonen!”

De schilder maakte de map open en haalde er een tekening van ‚De Woudaap’ uit.

„Kijkt u eens? Wat zegt u daarvan?” vroeg hij.

Dijkstra bekeek de tekening en knikte goedkeurend.

„Dat is heel knap,” zei hij, „u heeft zelfs geen latje van de roeden vergeten. Tjonge, tjonge, hoe kunnen mensenhanden dat maken. Het is precies echt, vindt u ook niet, dominee? Is het geen wonder?”

„Dat is kunst, Dijkstra. Mijnheer De Waal is kunstschilder,” zei dominee.

De jongens, die ook de tekening stonden te bekijken, vonden haar eveneens heel mooi.

„Kijk,” riep Kees, „ik sta er ook op!”

En warempel. Voor de molen aan de waterkant zagen ze Kees zitten.

Er kwam nog iemand belangstellend naar de tekening kijken. Het was veldwachter Zwart die langs het meer fietste en nu bij ‚De Woudaap’ afstapte.

„Wat is dat hier?” vroeg hij bars aan de schilder. „Loopt u hier zonder vergunning te venten?”

„Pardon,” zei de schilder, „ik ben geen negotieman die bazaarartikelen verkoopt. Ik werk alleen in opdracht. Ik ben kunstenaar!”

„Hm,” bromde Zwart en hij bekeek de tekening even. Dan wendde hij zich kwaad naar Kees en bulderde: „Als jij ooit weer met carbid speelt, jongetje, dan zal ik je een maand opsluiten in de cel, dekselse aap die je bent!”

Kees keek hem verbluft aan.

„Wat?” riep Dijkstra, „heb jij toch weer met carbid geknoeid? Dat zal ik je afleren, en prompt!”

Hij greep Kees in zijn kraag en gaf hem er flink van langs. Kees verdween huilend in huis.

„Zo,” zei Zwart, „dat is dan ook weer opgelost. Gisteren vond ik een autoband met carbid, die ontplofte. Maar van de daders: geen spoor. Gelukkig zie ik hier op de tekening Kees druk bezig met het vullen van de band!”

„Dat heeft u dan handig ontdekt, mijnheer Zwart,” zei dominee.

„Ja ja,” zei Zwart. „Een politieman moet zijn ogen goed de kost geven. Goedemorgen, heren.”

Zwart salueerde en ging trots verder.

„Wat de kunst alsoz vermag,” zei de schilder lachend. „Zelfs misdaden kunnen erdoor opgehelderd worden. En mijnheer Dijkstra, wilt u de tekening kopen? De prijs is vijftien gulden, maar u mag haar voor de helft minder hebben. Ik ga namelijk nog meer tekeningen van de molen maken, om ze aan de

mensen in het dorp te verkopen.”

Dijkstra bekeek de tekening nog eens. Hij vond haar heel mooi. en zei ten slotte: „Ik geef vijf gulden.”

De schilder stemde toe en zo kwam de tekening, die Kees een pak slaag had bezorgd, op een ereplaatsje in de woonkamer te hangen.

„Die Zwart toch,” zei Sietse, toen de jongens na dit avontuur naar huis terugvoeren. „Nu heeft hij het toch nog opgelost. Ik had het nooit verwacht.”

„Hij is een reuzepolitieman,” zei Hielke.

„En dat is-ie,” zei Louw. „Hij heeft zijn ogen niet in de zak. Wij moeten terdege rekening met hem houden!”

Maar dat wisten zij al lang.

HOOFDSTUK IV

De compressor

Twee knechten van Schaafstra, de timmerman, kwamen met een ronde, liggende ketel op wielen de smederij binnen.

„Ha, een locomotief!” riep Hielke.

„Was het maar waar,” zei een van de mannen, „dan konden wij erop zitten, in plaats van erachter te duwen!”

„Wat is er aan de hand, mannen?” vroeg Klinkhamer. „Is dat een compressor?”

„Ja Klinkhamer. En hij is lek. Of u hem wilt repareren.”

„Waar zit het lek?” vroeg Klinkhamer.

„Dat weten wij niet. Het is zo klein dat wij het niet konden vinden. De baas zei: „Breng hem maar naar Klinkhamer. Die weet er wel raad op!”

„Bedankt voor het compliment,” zei Klinkhamer spottend.

„Maar ik heb heel weinig tijd.”

„Maar u hoeft u niet te haasten,” vervolgden de mannen, „als wij hem morgen maar weer kunnen gebruiken.”

„Alstublieft,” zei Klinkhamer, „dat noemen jullie niet haasten? Als het blijkt dat de pomp uit elkaar genomen moet worden, zal het minstens een week duren voordat jullie hem

terugkrijgen. En zet hem daar maar in de hoek!”

De mannen duwden de compressor naar de aangewezen plaats, ze drongen er nogmaals op aan, dat Klinkhamer de reparatie zo vlug mogelijk zou uitvoeren en verlieten daarna de smederij.

Hielke en Sietse gingen de machine bekijken. Op de langwerpige ketel stonden een elektromotor en een luchtpomp. Door middel van een korte drijfriem dreef de motor de pomp aan. Dan werd de grote ketel vol lucht gepompt, totdat de spanning het hoogtepunt bereikte, waarop de motor dan automatisch stopte. Een drukmeter of manometer gaf dan precies aan hoeveel atmosfeer druk er in de ketel was. Aan de zijkant van de ketel waren twee kranen. Een grote en een kleine. Hieraan konden rubberslangen bevestigd worden. Aan de grote kraan een dikke slang om lucht naar een automatische breekhamer te voeren, waardoor deze dan in werking ging. En op de kleine kraan paste een dunne slang om een verfspuit of iets dergelijks te doen werken.

De dikke slang was niet aanwezig, maar van de dunne slang hing er, netjes opgerold, ruim twintig meter naast de kraan. Bij de elektromotor was een kabel met een stekker. Deze stekker stak Klinkhamer in een stopcontact boven de werkbank. De

motor begon te draaien en de luchtpomp te pompen. Op de manometer zagen de jongens de wijzer geleidelijk omhoog gaan. De druk in de ketel werd steeds groter, totdat de manometer acht atmosfeer aanwees. Toen begon de veiligheidsklep te blazen en stopte de motor. Meer druk mocht de ketel niet hebben omdat hij anders wel eens uit elkaar zou kunnen springen.

Sietse drukte op het ventiel dat aan het einde van de dunne rubberslang zat. Sissend spoot een luchtstroom erdoor naar buiten.

„Niet doen!” riep Klinkhamer. „Als jij de lucht er weer uit laat stromen, kan ik het lek nooit vinden.”

Sietse liet het ventiel los en doordat de veiligheidsklep zich weer automatisch had gesloten, kwam er nu geen lucht meer uit de ketel.

De manometer stond precies op acht.

„Zo zullen wij hem even laten staan,” zei Klinkhamer.

„Kijken jullie maar op de meter of de spanning ook terugloopt.”

Het duurde geen vijf minuten of Sietse riep: „Vader, de wijzer staat al op zeven en een half!”

Klinkhamer, geholpen door zijn jongens, ging nu overal luisteren en voelen of er ergens lucht ontsnapte, maar zij

konden geen lek ontdekken.

De wijzer wees weldra zeven aan en dus was er geen twijfel aan dat de ketel toch wel degelijk lek was!

„Gaan jullie eens even een half emmertje zeepsop bij moeder halen,” zei Klinkhamer, „daarmee spoor ik het lek wel op.”

De jongens, die zeer nieuwsgierig waren hoe vader dat zou doen, gingen naar de keuken en vroegen moeder om zeepwater.

„Het is voor vader,” zei Hielke.

„Voor vader?” vroeg mevrouw Klinkhamer verbaasd, „wat moet hij daarmee?”

Sietse, die grappig wilde wezen, zei: „Zijn voeten wassen.”

Als hij had geweten hoe moeder dat grapje op zou vatten, had hij het zeker niet gezegd. Want mevrouw Klinkhamer schrok zichtbaar en holde meteen naar de werkplaats, waar zij bij de deur reeds begon te roepen: „Wat is er? Heb je je benen bezeerd?”

„Welnee,” zei Klinkhamer verbaasd, „hoe kom je daarbij?”

„De jongens vroegen om zeepwater voor je voeten,” verklaarde moeder.

„Voor mijn voeten? Wat een rare apen toch. Het is voor die machine!”

„Gelukkig,” zei moeder, „ik dacht al dat je een ongeluk gehad had. Maar zoveel te beter. Ik zal wat zeepwater klaarmaken!”

Moeder ging terug naar de keuken en onderwijl zij een emmer half vulde met zeepsop, gaf zij Sietse een standje om in het vervolg een beetje op zijn grapjes te letten.

Sietse beloofde beterschap en dan brachten hij en Hiel-ke de emmer naar de smederij.

Klinkhamer roerde door het zeepwater zodat het flink begon te schuimen en begon dan de ketel ermee in te smeren.

„Ik begrijp het wel,” zei Hielke, „als het op het lek komt, ontstaan er luchtbelln!”

„Goed geraten,” zei Klinkhamer. „En kijk, daar komen de bellen al. Net wat ik dacht. Precies op de lasnaad!”

De ketel werd nog verder met zeepsop ingewreven maar verder bleek er geen lek te zijn.

„Het valt nogal mee,” zei Klinkhamer. „Laat de lucht er nu maar uitlopen, Sietse!”

Sietse draaide de grootste kraan open en luid blazend liep de ketel leeg.

Met een steekvlam van een lasapparaat begon Klinkhamer de ketel op de plaats, waar de luchtbelln waren ontstaan, te verwarmen. Het ijzer werd daar nu witgloeïend en dan nam Klinkhamer een staaf lasdraad en smolt dit op de plaats van

het lek. Het vloeibare ijzer liep nu in de naad en vulde deze tot hij goed vol was. Toen draaide Klinkhamer de lasvlam uit. „Zo,” zei hij, „dat moet een half uur koelen en dan zullen wij eens kijken of hij nog lekt.”

Cor kwam ook in de smederij. Hij vroeg wat voor soort machine dit was.

„Een raket,” zei Sietse, „wij gaan binnenkort verhuizen naar de maan!”

„Als dat waar is, dan neem ik jullie Kameleon wel,” zei Cor lachend. „Die kunnen jullie op de maan toch niet gebruiken, want daar is geen water, zeggen de geleerden!”

„Deze machine kan nog geen centimeter opstijgen,” zei Hielke. „Het is een compressor die samengeperste lucht levert voor automatische breekijzers en zo.”

„Ha, ik weet het,” riep Cor. „In de stad breken ze er straten mee open. Je kunt er dus eerder de grond dan de lucht mee ingaan.”

„Ook kun je er verf mee spuiten,” zei Sietse. „Aan deze slang kun je een spuit zetten en dan een auto lakken of een muur bespuiten.”

Klinkhamer kwam kijken of de gelaste plek reeds genoeg afgekoeld was en daarna mochten de jongens de compressor weer laten draaien totdat de manometer opnieuw acht

atmosfeer aanwees. Klinkhamer bleef een tijdje op de meter kijken, maar de wijzer liep niet meer terug. Dat was een bewijs dat de ketel nu goed dicht was.

„Ik denk,” zei Klinkhamer, „dat...”

„Boeaaaaaaa!” gilte Cor plotseling en hij maakte een lichtsprong alsof hij door het dak van de smederij wilde verdwijnen. Sietse had hem onverwachts de slang met geopend ventiel tussen een van zijn broekspijpen geduwd en de koude luchtstroom deed Cor zo gillen en springen dat Klinkhamer ervan schrok.

Hielke lachte zich tranen, maar de smid vond het helemaal niet grappig.

„Jij zou iemand een ongeluk laten schrikken,” zei hij kwaad tegen Sietse. „Zulke dingen heb je in ’t vervolg te laten, begrijp je dat?”

Sietse knikte ten teken dat hij het begrepen had.

„En brengen jullie het apparaat nu meteen terug naar Schaafstra,” vervolgde Klinkhamer. „Het staat mij hier maar in de weg.”

„Ja jongens!” riep Sietse. „Vooruit, duwen. Een, twee hup, daar gaat-ie!”

„Wat heb jij ineens een haast!” vroeg Hielke verwonderd, toen zij de compressor tot op de weg hadden geduwd.

„Waarom moet het zo vlug?”

„Snap je dat dan niet?” zei Sietse. „Vader heeft vergeten om de lucht eruit te laten lopen. En dus kunnen wij er onderweg nog plezier mee hebben. Kom op, laten wij nu doorgaan, anders komt vader ons nog achterna!”

Maar Klinkhamer dacht al niet meer aan de compressor. Daarvoor had hij het veel te druk. Het volgend karwei lag reeds te wachten en weldra klonken de heldere slagen van de smeedhamer op het aambeeld.

De jongens duwden onderwijl de compressor naar het dorp. Halverwege kwam veldwachter Zwart hen tegen op de fiets. Hij keek naar de machine en riep dan: „Jongens, denk erom, rechts houden!”

„Jawel, mijnheer Zwart,” zei Sietse braaf.

Nauwelijks was Zwart hen echter gepasseerd of Sietse liet lucht door het ventiel aan de slang ontsnappen. „Zsss!” klonk het even heel luid en krachtig en dan sloot Sietse het ventiel weer.

Zwart schrok, alsof iemand hem van achteren een klap gaf.

Hij sprong van zijn fiets en keek verbaasd om zich heen, voelde dan aan de banden van zijn voor- en achterwiel, maar ontdekte tot zijn grote verwondering niets bijzonders.

De jongens gingen gauw verder. Zij durfden niet om te kijken

en liepen met paarse gezichten van het ingehouden lachen, te duwen.

Zwart wierp steelse blikken naar de huizen of er ook iemand naar hem stond te kijken en vervolgde dan ook weer zijn weg. Nu konden de jongens vrij lachen.

„O, o!” riep Cor, „zo vlug heb ik nog nooit iemand van de fiets zien springen.”

„Het was een reuzegrap,” zei Hielke, „dat doen we nog eens.”

„Daar staat iemand met een auto,” zei Sietse.

„Ja, daar gaan we heen,” riep Cor en zij duwden de compressor vlug verder. Voor de winkel van de bakker stond een auto van een vertegenwoordiger in chocoladeartikelen. De man had een stapeltje dozen uit de auto gehaald en liep ermee naar de winkel. Hij wilde juist naar binnen gaan, toen Sietse naast het ene achterwiel van de auto weer lucht uit de compressor liet ontsnappen. Het luide gesis had op de handelsreiziger precies dezelfde uitwerking als daarvoor op Zwart. Vlug zette hij de dozen op het trottoir en kwam haastig naar de banden van zijn wagen kijken.

De rakkers liepen intussen door alsof er niets gebeurd was.

Gnuivend van pret zagen zij hoe de man tegen de vier banden een trap gaf om de spanning te controleren.

Dat er niet een van was leeggelopen kon hij niet begrijpen, hij

had het toch duidelijk gehoord?

De jongens hadden nu het Raadhuisplein bereikt en speurend gleden hun blikken over het plein naar nieuwe slachtoffers. En dan ontdekte Hielke hun vriend Gerben. Hij zat bij de barbier en liet zijn haar knippen. Met een wit laken om zat hij voor een spiegel terwijl de knecht van de barbier hem van zijn overvloedige haren bevrijdde. De barbier zelf was iemand aan het inzepen. De jongens, die stiekem door het winkelraam gluurden, ontdekten dat de persoon, met het vele zeepschuim om zijn kin, niemand minder dan mijnheer Zandstra was, de hoofdonderwijzer.

„Jammer,” zei Hielke, „als mijnheer Zandstra daar niet was geweest, hadden wij Gerben mooi even in zijn nek kunnen blazen.”

„Hoe had je dat dan willen doen?” vroeg Cor. „Je kunt toch niet de winkel ingaan en de slang op Gerben richten?”

„Natuurlijk niet,” zei Hielke, „maar er staat een van de bovenlichten open. En daar hadden wij de slang door kunnen duwen. Dan kwam hij precies boven Gerbens hoofd.”

„Dat doen we,” besliste Sietse. „Ik durf het best. Vooruit, we moeten hier niet staan blijven. We rijden even verder en gaan dan terug met de slang.”

„Als je maar weet dat dit nooit goed afloopt,” waarschuwde

Hielke. „Het draait natuurlijk op strafwerk uit. Want mijnheer Zandstra zal net even hard schrikken als Gerben.”

„Welnee,” zei Sietse, „ik zal wel zorgen, dat niemand het ziet.”

Hij begon de slang af te rollen en liep ermee terug naar de scheersalon. Dan klom hij op het fietsenrek dat voor de winkel stond. Vlak naast het winkelraam stond hij nu stevig tegen de muur gedrukt, zodat de barbier hem niet kon zien. Nu strekte hij de hand met de slang uit naar het openstaande raampje.

Bijna verloor hij daarbij zijn evenwicht, maar Cor kwam hem gauw te hulp en hield hem vast. Hielke trok nog een paar meter slang van de compressor af en nu kon Sietse ver genoeg reiken. Hij opende het ventiel en duwde de luid sissende slang door het raampje.

De sterke luchtstroom blies precies op Gerbens hoofd, waardoor de juist netjes gekamde scheiding eruit waaide en de haren hem voor de ogen kwamen te hangen. De stapel vloepapier, die op de kapperstafel lag, stoof naar . alle kanten uiteen. De afgeknipte haarlokken gingen eveneens de lucht in. De scheerzeep van mijnheer Zandstra begon ook al te vliegen en vormde schuimende vlokken op de spiegels. De knecht kreeg een luchtstroom in zijn oor en riep: „Help!” „Verroest!” schreeuwde Gerben en hij sprong op van de stoel, maar dan waaide het laken hem over het hoofd en kon hij niets meer zien.

De barbier, die een scheermes op een leren riem aanzette, liet het mes vallen en riep: „Wat gebeurt er?”

„Eruit!” riep Gerben. „De gasleiding is gesprongen!”

Hij rukte zich zo woest het laken af dat het scheurde.

Onze vrienden, die, geschrokken van zoveel tumult, ’ verbouwereerd naar binnen keken, probeerden de slang gauw terug te trekken, maar daarbij werd het uitzetijzer van het raampje omhoog gelicht en sloeg het dicht. De slang zat nu vastgekneld en de jongens trokken er tevergeefs aan.

Hielke holde vlug naar de compressor en draaide de kraan dicht. De storm in de winkel hield nu op. Gerben, gevolgd door de barbier en zijn knecht, kwamen naar buiten hollen.

„Hal" riep Gerben. „Dacht ik het niet? Zulke streken kun je alleen maar van die boeven verwachten!"

„Het is een schandaal!" riep de knecht.

„Ik zal het jullie betaald zetten!" bulderde de barbier. „Ik ga naar de politie. En ik knip jullie nooit meer. Van mij mogen jullie pruiken krijgen als Indianen!"

Achter het raam stond mijnheer Zandstra met nog slechts op één wang en op zijn neus een laag zeep. Heel nadrukkelijk schudde hij afkeurend zijn hoofd.

Dat was zo'n komiek gezicht, dat Gerben het uitproestte van het lachen. De barbier draaide zich haastig om, want ook hij moest nu plotseling lachen. De knecht, die wellicht het meest geschrokken was, ging mopperend naar binnen en maakte het raampje weer open, zodat de slang eruit getrokken kon worden.

„En nu gauw ingerukt!" riep de barbier. „Jullie zullen er wel meer van horen!"

De jongens, die zeker op straf konden rekenen, rolden zwijgend de slang op en vervolgden hun reis naar de timmerman.

„Ik heb het wel gezegd," zei Hielke somber. „Het moest wel verkeerd gaan. De barbier zal het wel aan Zwart vertellen en dan komt die naar vader en krijgen wij er weer van langs. En

op school geeft mijnheer Zandstra ons nog strafwerk op de koop toe. Als je nog eens wat weet, Sietse, doe je het in 't vervolg maar alleen."

„Had dan de kraan maar eerder dichtgedraaid," mopperde Sietse. „Toen jij zag dal alles de lucht inwaaide, had je meteen naar de compressor moeten gaan en de kraan sluiten."

„Nu wordt het helemaal goed," riep Hielke kwaad. „Straks beweer je nog dat het allemaal mijn schuld is."

„Kom jongens," zei Cor. „Ga nou geen ruzie maken. Wij hebben het samen gedaan en dus ook samen schuld. Maar het neemt niet weg, dat ik het méchtig vond. Wat moest ik lachen toen Gerben dat laken voor zijn gezicht kreeg. En dan die zeep die tegen de spiegel vloog! Tjonge, ik vergeet het mijn hele leven niet!"

Hielke en Sietse moesten nu ook lachen. „De papieren waaiden tegen de zolder op," grinnikte Hielke. „'t Leek wél of er een windhoos was."

„Ja," zei Sietse. „Het is eigenlijk jammer dat wij nu al bij Schaafstra zijn. We hadden nog veel meer grappen kunnen uithalen. De ketel is nog bijna op volle druk."

„Het is mij mooi genoeg geweest," bromde Hielke. „Vooruit jongens, duwen."

Met enige moeite rolden zij de machine het erf op tot aan de

timmerschuur. Hielke ging naar binnen en kwam meteen terug met een van de knechten.

De man keek op de manometer en vroeg: „Zeven atmosfeer? Hoeveel wees hij aan toen jullie van huis gingen?”

„Acht,” zei Sietse, „maar onderweg hebben wij er wat lucht uit laten lopen.” „Waarom?” vroeg de knecht verwonderd.

„Omdat hij ons anders te zwaar was,” zei Sietse.

„Wil je weg wezen?” riep de knecht, die begreep hoe hij er was ingelopen.

Lachend ging het edele drietal ervandoor.

Maar 's avonds, toen tegen zessen veldwachter Zwart de smederij binnenkwam, lachten de jongens niet. Integendeel. Zij keken elkaar veelbetekenend aan en dachten: „Nu zul je het hebben.”

„Ik moet naar huis,” zei Cor, „het is tijd om te gaan eten.”

Maar Sietse pakte hem van achteren vast en hield hem tegen. „Hier blijven, jó! Jij was er net zo goed bij als wij, dus moet je nu ook meedelen.”

Zwart schonk evenwel geen aandacht aan de jongens. Hij ging naar Klinkhamer en zei: „Het hooi van boer Gaastra is nogal broeierig. Misschien is er geen direct gevaar, maar ik waarschuw u maar even bij voorbaat. Als er wel brand van komt, weet u alvast wat er aan de hand is.”

„Goed, mijnheer Zwart,” zei Klinkhamer, „ik zal maatregelen laten nemen, zodat wij niet voor verrassingen komen te staan als er brand van komt. U wordt wel bedankt.” Vader Klinkhamer was hoofd van de brandweer en hij was blij dat Zwart was komen waarschuwen.

Tot grote opluchting van de jongens ging Zwart meteen weer weg.

„Gelukkig,” zei Cor, „dan kan ik nu rustig gaan eten. Tot straks.”

Klinkhamer en de jongens gingen ook naar binnen waar moeder reeds wachtte met de boterhammen.

Na de maaltijd zei Klinkhamer: „Jongens, varen jullie nog eens gauw even naar boer Jellema en vraag hem of hij de praam, waarop wij de brandspuit kunnen zetten, bij de stenen brug wil leggen. Dit in verband met hooibroei bij boer Gaastra.”

Dat wilden de jongens met alle plezier doen en terwijl Sietse de Kameleon ging klaarmaken, liep Hielke even naar de burens om te vragen of Cor zin had om mee te gaan. Maar er bleek niemand thuis te zijn.

„Cor is zeker met zijn oom en tante mee in de auto,” opperde Hielke, toen hij bij Sietse in de boot stapte.

„Dat doet hij natuurlijk liever dan bij ons te blijven,” zei

Sietse. „Zo loopt hij minder kans op straf. Je zult zien en beleven dat wij weer voor alles opdraaien.”

„Natuurlijk,” gaf Hielke somber toe.

En dan voeren zij weg naar het meer, in de richting van Jellema's boerderij.

In de grote woonkeuken van de boerderij troffen zij de boer, zijn vrouw en Gerben,

„Hoe later op de avond, hoe schoner volk!” riep Jellema lachend. „Kom er maar in, Klinkhamertjes!”

De jongens vertelden met wat voor boodschap zij kwamen. Jellema was direct bereid om de gevraagde praam beschikbaar te stellen en hij gaf Gerben opdracht de schuit meteen naar de stenen brug te brengen.

De boerin gaf Hielke en Sietse een boterham met een dikke laag honing erop. Er nog van smullend gingen de jongens met Gerben mee om de praam naar de brug te brengen.

Gerben maakte de touwen los en de Kameleon duwde de praam op. Zo voeren zij naar de stenen brug.

„Is Zwart al bij jullie geweest om een proces-verbaal op te maken?” vroeg Gerben.

„Hij is wel in de smederij geweest,” zei Hielke, „maar hij heeft niets gezegd.”

„Dat komt omdat de barbier het niet bij hem heeft

aangegeven,” zei Gerben. „En hij zal het ook niet doen, daar heb ik voor gezorgd.”

„Is het waar?” riep Hielke verheugd.

„Ja zeker,” vervolgde Gerben, „ik heb tegen hem gezegd, dat hij het van de humoristische kant moest bekijken. Nou, jullie weten dat onze barbier graag grapjes verkoopt en nu kan hij immers weer een prachtig verhaal aan al zijn klanten vertellen! Laat hij er evenwel een proces-verbaal van opmaken, dan is de humor eraf. Dan vindt iedereen hem een ouwe zuurstok. Dat heb ik hem gezegd en toen vond hij het ook beter om het maar niet aan Zwart te vertellen.”

„Gelukkig,” zei Hielke. „Je wordt wel bedankt, Gerben.”

„Geen dank,” lachte Gerben. „Jullie weten het. Als ik helpen kan, laat ik jullie nooit in de steek. En ik heb er zelf ook reuze om gelachen. Trouwens, mijnheer Zandstra niet minder.”

„Misschien krijgen wij dan ook geen strafwerk,” hoopte Sietse.

„Welnee,” zei Gerben, „het loopt allemaal best los.”

Maar helaas, het loopt in het leven vaak heel anders dan men verwacht, want de volgende dag kwam de kunstschilder met zijn map vol tekeningen weer eens in de smederij.

Hij toonde Klinkhamer de tekening van de kerk en de pastorie. Het was werkelijk heel mooi. De jongens bekeken de tekening met evenveel bewondering als hun vader.

„Ik kan er met mijn pet niet bij, hoe u dat zo mooi kunt doen,” zei Klinkhamer.

„Dat is nu eenmaal de kunst, mijnheer Klinkhamer, En heeft u hier nog interesse voor? Voor drie gulden mag u haar hebben.”

De schilder toonde nu een tekening van de molen ,De Woudaap’.

„Oké,” zei Klinkhamer, „dat doe ik. Die molen heeft mijn volle belangstelling. Hij krijgt een ereplaats in mijn kamer.” Hij gaf de schilder drie gulden en nam de tekening uit de map. Even keek hij naar de volgende tekening die nu uit de map te voorschijn kwam. En dan bleef hij met stijgende verbazing kijken.

Het stelde de scheersalon voor, waar zijn brave zoons druk bezig waren met de compressor lucht naar binnen te spuiten. Het opwaaien van papier, de verschrikte gezichten en alles wat daarbinnen voorviel, was duidelijk weergegeven.

„Wel verdraaid,” riep Klinkhamer, „dat ik dat nu juist moet zien. Hoe durven jullie? Ik zal jullie leren om steeds maar kattenkwaad uit te halen!”

Hij greep zijn jongens in de kraag en schudde ze door elkaar. „Au, niet doen!” riep Sietse. „De barbier is er niet eens kwaad om, zegt Gerben!”

„Gerben kan mij nog meer vertellen!” bulderde Klinkhamer. „Jullie hebben je ernstig misdragen. Dat staat duidelijk zwart op wit.”

En terwijl de schilder maar gauw met zijn tekeningen verdween, gaf Klinkhamer zijn zoons het zoveelste pak slaag. Maar 's avonds had Klinkhamer daar spijt van, want toen hij zich in de barbierswinkel liet scheren, zag hij daar boven de spiegel de bewuste tekening netjes in een lijst hangen.

„Is het geen juweeltje?” vroeg de barbier lachend. „Het heeft mij vijf gulden gekost, maar iedereen die het ziet vindt het prachtig en moet erom lachen. Nou en ik vind dat de mensen tegenwoordig veel te weinig lachen en dus vind ik het leuk om zo'n grappige tekening te tonen. Die zoons van u zijn een paar échte jongens, Klinkhamer!”

Tja, als de barbier het zo opvatte, had Klinkhamer zijn zoons wel wat te zwaar gestraft. En daarom bracht hij voor ieder een reep chocolade mee naar huis. Hielke en Sietse namen de reep natuurlijk graag aan, maar ze kregen meteen nog een goede raad: „Als jullie weer eens gaan haarknippen, wees dan niet trots op de tekening die bij de barbier hangt, want daarop staan jullie als een paar lang niet brave jongens.”

„De barbier wil ons niet meer knippen,” zei Hielke, „hij heeft gezegd, dat hij hoopte dat wij pruiken zouden krijgen als

Indianen.”

„Dat hoop ik dan met hem,” zei Klinkhamer, „dan kan iedereen zien wat voor wilden jullie zijn.”

Toen moest hij toch ook lachen, want welke vader kan boos blijven op zulke apen van jongens?

HOOFDSTUK V

Harm krijgt moeilijkheden

Geholpen door zijn zoons duwde Klinkhamer een grote maaimachine naar buiten. Uit de richting van het dorp naderde een paard en wagen. De voerman zat luid te zingen. Het klonk weliswaar een beetje vals, maar het was toch wel een vrolijk liedje. Hielke en Sietse wisten dan ook meteen dat het Gerben was, die daar naderde.

„Gerben komt prachtig op tijd,” zei Klinkhamer. „Zeggen jullie tegen hem dat hij de machine mee kan nemen.”

De jongens bleven wachten tot hun vriend de smederij bereikt had.

„Stop, Gerben,” riep Hielke. „De maaimachine is klaar.”

„Ho Bles,” riep Gerben, „ho, ouwe jongen, zet je handrem vast. Goed zo. Braaf!”

Gerben sprong van de wagen en maakte het paard vast aan de boom die voor de smederij stond.

Klinkhamer kwam weer buiten en zei: „Móge Gerben! Wat ben jij al vroeg uit rijden?”

„Dat ben ik wel, maar niet voor mijn plezier,” zei Gerben. „Ik heb een wagentje mest naar de tuin van de notaris gebracht.

Maar ik mag niet mopperen. Ik kreeg twee rijksdaalders fooi en dat is mooi meegenomen, nietwaar?”

„Daarom zat jij dus zo te zingen?” vroeg Sietse.

„Nee jongetje, een mens die alleen maar blij is met geld, is een ongelukkig wezen. Zo ben ik niet. Ik zing omdat het mooi weer is, omdat ik gezond ben, omdat het heerlijk is zo langs de weg te rijden en omdat ik jullie zie!”

„Wij zijn ook altijd blij als wij jou zien, Gerben,” zei Klinkhamer lachend. „En wil je de maaimachine meenemen?”

„Natuurlijk,” zei Gerben, „Jellema zit er al vol verlangen op te wachten.”

Met zijn allen duwden zij de machine achter de wagen en bonden hem er met touwen stevig aan vast. Daarna haalde Gerben zijn tabaksdoos te voorschijn en rolde een sigaret. „Het is goed weer om uit varen te gaan, jongens,” zei hij tegen Hielke en Sietse.

„Wij gaan straks uit vissen,” zei Hielke.

„Jullie boffen maar. Ik zou best met jullie mee willen, maar zaken gaan voor vermaken. Trouwens onder ons gezegd en gezwezen: ik had vanmorgen al een paar beste palingen aan de haak. Maar dat mag Zwart niet weten, want ik had stiekem lijntjes uitgezet.” zei Gerben.

„Wij weten het,” zei Sietse, „op de hooizolder liggen wel twintig palinglijntjes. Zo is het geen kunst om vis te vangen. Maar ik zal Zwart waarschuwen. Hij komt daar juist aan.”

Gerben draaide zich met een ruk om en toen hij Zwart vanaf het dorp zag naderen, zei hij haastig: „Jullie zeggen niets hoor, want dan ben ik er gloeiend bij. En zoveel vis vang ik niet. Ik zet de lijntjes maar een paar maal per jaar uit!”

„Ik weet nog niet wat ik doe,” plaagde Sietse.

Zwart, die heel bars keek, sprong van de fiets.

„We krijgen slecht weer,” zei Gerben. „De barometer staat op storm!”

Nadat Zwart de fiets tegen de smederij had gezet, kwam hij dreigend op Gerben af. „Hé jij,” zei hij bars, „wat heb jij gedaan?”

„Hé jij?” herhaalde Gerben spottend. „Als u mijn naam niet meer kent, zegt u maar gewoon mijnheer, hè!”

„Mijnheer? Tegen jou?” riep Zwart, die kennelijk in een heel slecht humeur was. „Weet je wat jij bent? Een misdadiger, een dief, dat ben jij!”

„En weet u wat u bent?” riep Gerben.

„Zeg dat eens,” riep Zwart. „Als jij het hart hebt om mij te beledigen, stop ik je meteen in de cel! Nou? Wat ben ik?”

„Niks,” zei Gerben kalm, waarop de jongens het uitproestten

van het lachen.

„Dat had ik ook gedacht,” zei Zwart bits, ofschoon hij er helemaal niet goed bij dacht, want als iemand tegen je zegt dat je niks bent, ben je niet veel!

„En jij hoeft helemaal niet zoveel praatjes te hebben,” vervolgde Zwart, „want ik weet precies wat jij vanmorgen hebt uitgehaald, het is lang niet fraai. Dat brengt jou voor de rechter, mannetje.”

„Kom nou,” zei Gerben verbluft, „heeft u dus achter de dijk liggen spioneren?”

„Voor zulke dingen behoeft ik niet achter de dijk te liggen,” zei Zwart spottend. „De feiten spreken een duidelijke taal. Een goed politieman heeft aan een kleine aanwijzing reeds voldoende om de dader op te sporen. Jij had natuurlijk niet verwacht dat ik je zo gauw te pakken zou hebben, hè? En waar is het geld?”

„Geld?” vroeg Gerben verbaasd.

Hij had gedacht dat Zwart het over de palingvangst had, maar het bleek dus over iets anders te gaan.

Omdat Gerben zich bewust was, dat hij verder niets op zijn kerfstok had, antwoordde hij lachend: „Wilt u weten waar het geld is? Wel, mijnheer Zwart, bij de Nederlandse Bank, zou ik menen. Daar is genoeg.”

„Jij probeert je er met een grapje vanaf te maken, hè?” zei Zwart nors. „Maar jij moet niet denken dat ik net zo dom ben als jij. Jij bent een grote ezel. Hoe kon je zo onnozel zijn om dat geld te stelen?”

„Ja, hoor eens,” riep Gerben boos, „afgezien van het feit, dat u mij hier staat te beledigen, zou ik toch wel eerst eens willen weten, welk geld u bedoelt.”

Zwart ging vlak voor Gerben staan. Hij keek hem een tijdje strak in de ogen en zei dan heel nadrukkelijk: „Van de notaris!”

„Van de notaris?” herhaalde Gerben hoogst verbaasd.

„Van de notaris!” bulderde Zwart nu woest. „Jij was daar in de tuin. Jij zag dat geld in het kantoor. Jij ging door de tuindeuren naar binnen en jij nam het weg. En geef het nu gauw terug want dat scheelt je aanmerkelijk in je straf.”

Gerben, die natuurlijk niets met die diefstal had uit te staan, bleef kalm. Ofschoon de beschuldiging verre van aangenaam was, moest hij er toch plotseling om lachen.

„Kom nou, mijnheer Zwart,” zei hij gemoedelijk, „maak het nu een beetje? U weet toch wel dat ik zulke dingen niet doe? Trouwens, ik heb niet in het kantoor gekeken en dus ook geen geld gezien!”

„Dus, jij bekent niet? Trek uit dat jasje,” commandeerde

Zwart.

„Maar dat is toch al te gek...?”

„Trek uit!” bulderde Zwart. „Ik heb met jouw opmerkingen niets te maken. Het betreft hier een onderzoek en je hebt je te onderwerpen aan wat ik je beveel. Achthonderd gulden is geen bedrag om er grapjes over te maken, versta je dat?”

„Hm. 't Begint anders bijzonder veel op een grap te lijken,” mopperde Gerben en trok toen zijn jasje uit.

De veldwachter voelde in alle zakken, maar vond niets. Dan moest Gerben zijn broekzakken leeghalen en onderzocht Zwart verder zijn kleren. Gerben knipoogde intussen tegen Hielke en Sietse.

Klinkhamer, die reeds weer met een nieuw karwei bezig was, zag toevallig door het raam, hoe Gerben gefouilleerd werd. Verwonderd kwam hij vragen wat er aan de hand was. Zwart, die niets kon vinden, zei wrevelig:

„Er is achthonderd gulden bij de notaris gestolen en dus staat nu iedereen onder verdenking, die daar het laatste half uur is geweest!”

„Maar u kunt Gerben toch niet verdenken?” riep Klinkhamer.

„Waarom niet?” zei Zwart. „Wanneer de mensen geld zien, worden de meesten van hen hyena's. Dan grijpen ze wat ze

grijpen kunnen. En de voetsporen wijzen uit dat iemand vanuit de tuin het kantoor is binnengegaan en zo de buit heeft weggeroofd.”

„Voetsporen?” vroeg Klinkhamer. „Was het dus iemand op klompen?”

„Op klompen?” herhaalde Zwart en hij keek naar Gerbens voeten alsof hij zojuist wakker schrok uit een benauwde droom.

„Welja!” riep Gerben lachend. „Ik liep met mijn klompen het kantoor in. Boem, boem! stampte ik op de vloer, maar niemand kwam kijken. Nou toen heb ik die achthonderd gulden maar meegenomen.”

„Nee!” bromde Zwart, „het was iemand op schoenen. Neem me niet kwalijk. Hier, trek je jasje maar weer aan.”

Zwart wendde zich tot Sjoerd de postbode, die zich nieuwsgierig bij het groepje voegde.

„Maar jij hebt schoenen aan,” riep hij dreigend.

„Natuurlijk!” zei Sjoerd. „Ik kan toch niet op sokken langs de weg lopen?”

„En jij bent een kwartier geleden ook bij de notaris geweest,” vervolgde Zwart. „Wat weet jij van de diefstal bij de notaris?”

„Diefstal? Is daar dan ingebroken?” vroeg Sjoerd verbaasd.

„Trek je jasje maar uit, Sjoerd!” riep Gerben lachend, terwijl

hij het zijne weer aantrok. „Zwart moet je fouilleren. Hij heeft het mij ook gedaan, dus is het niet meer dan billijk dat hij het jou ook doet!”

„Maar dat is geen bezwaar,” grinnikte Sjoerd en zonder dat Zwart het hem gelastte, trok hij zijn uniformjasje uit en liet zich gewillig aan een onderzoek onderwerpen. Daarbij trokken hij en Gerben zulke komieke gezichten, dat Klinkhamer en de jongens de grootste pret hadden. Zwart, die bij Sjoerd al evenmin een spoor van het geld vond, zei: „En toch zal ik jullie beiden in de gaten houden, want als jullie er meer van weten, lopen jullie toch wel tegen de lamp. Denk er dus goed over na, het is nog niet te laat om het weer goed te maken.”

„Wij zullen eraan denken,” zei Gerben lachend. „En mag ik nu naar de boerderij gaan? Jellema zal niet weten waar ik blijf.”

„Ga je gang!” zei Zwart bits.

„Bedankt voor het gezellige samenzijn,” riep Gerben, terwijl hij luid lachend op de wagen klom en het paard aanzette. Toen hij de polderdijk opzwenkte met zijn karavaan, zagen Hielke en Sietse duidelijk hoe Gerben nog zat te schudden van ’t lachen.

Die Gerben toch!

„En jij!” zei Zwart tegen Sjoerd, „jij gaat met mij mee naar het kantoor van de notaris om de voetafdrukken te vergelijken!”

„Verroest,” zei Sjoerd. „En als de dief nu eens precies dezelfde schoenen draagt als ik?”

„Dan sluit ik je op,” zei Zwart. „Kom, ik heb geen tijd te verliezen!”

Klinkhamer en zijn jongens keken hen na.

„Drommels,” zei Klinkhamer, „dat kan nog een nare geschiedenis worden. Ik hoop dat Sjoerd geen moeilijkheden krijgt.”

„Wij gaan kijken,” zei Sietse, „dan weten wij meteen hoe het met Sjoerd afloopt.”

Op een afstandje volgden hij en Hielke veldwachter Zwart en Sjoerd, totdat die in het kantoor van de notaris verdwenen.

Voor het tuinhek bleven Hielke en Sietse wachten.

„Kwam Harm nu maar even,” zei Sietse, „dan kon hij ons vertellen wat daar binnen gebeurt.”

Het duurde maar kort of Sjoerd kwam terug. Lachend zei hij tegen de jongens: „Het is oké, hoor. Mijn lompe soldatenkistjes hadden een veel te grote afdruk. Het is Jammer voor Zwart, maar hij moet nu opnieuw gaan speuren.”

„Is Harm in het kantoor?” vroeg Hielke.

„Je bedoelt die jongste bediende? Daar heb ik niet op gelet,” zei Sjoerd. „Maar ik ga er nu gauw vandoor.”

Fluitend ging Sjoerd terug naar het postkantoor. Hielke en Sietse besloten juist om naar huis te gaan, toen Zwart haastig terugkwam.

„Hebben jullie die jongen, die Harm ook gezien?” vroeg hij gejaagd.

„Nee, mijnheer Zwart,” antwoordde Hielke.

„Juist,” zei Zwart en hij sprong op zijn fiets en reed zo snel mogelijk het dorp door in de richting van de boterfabriek. Hielke en Sietse keken elkaar verschrikt aan.

„Zou Harm... ?” vroeg Hielke aarzelend.

„Ben je betoeterd,” zei Sietse. „Zo is Harm niet.”

„Maar waarom is hij dan verdwenen?” vroeg Hielke.

„Misschien is hij bang dat hij de schuld krijgt,” zei Sietse, „hij is er pas een week en nu wordt er ineens geld vermist. Dat is voor Zwart misschien een reden om Harm een tijdje in de cel op te sluiten !”

„Of Harm zit de dief achterna?” zei Hielke. „Weet je wat wij moesten doen? Wij gaan naar de hei, misschien kunnen wij Harm helpen!”

Ze gingen vlug terug naar de smederij.

„Hé jongens, wacht even!” werd er geroepen. Het was Louw

die hen probeerde in te halen.

„Wat hebben jullie een haast?” vroeg hij hijgend.

„We gaan Harm zoeken,” zei Sietse. „We varen naar de hei!”

„Wat is er dan met hem?” vroeg Louw, „daarnet vroeg Zwart mij of ik Harm had gezien. Is hij verdwenen?”

„Ja jó! En er is geld gestolen bij de notaris. Wel achthonderd gulden.” „Maar,” zei Louw en hij bleef verbaasd staan. „Dat heeft Harm...”

„Doorlopen!” riep Sietse. „We hebben haast. Natuurlijk heeft Harm het niet gedaan, maar als Zwart hem té pakken krijgt, wordt hij vast en zeker in de cel gestopt.”

„En wat willen jullie nu gaan doen?” vroeg Louw.

„Hem helpen natuurlijk,” zei Hielke, „desnoods verstoppen wij hem zolang totdat de diefstal is opgehelderd. Maar wij moeten hem eerst zien te vinden. Als hij nu thuis is moeten wij proberen eerder bij hem te zijn dan Zwart!”

Zij hadden nu de smederij bereikt waar Cor ook stond te wachten.

„Kom jó!” riepen ze. „Wij gaan varen!”

Cor, die ook al verbaasd keek omdat zijn vrienden zo'n haast hadden, volgde hen naar het boothuis.

In een minimum van tijd was de Kameleon gestart en voeren zij naar het dorp. Sietse liet de motor op volle kracht varen,

hoewel dat in het dorp verboden was. Maar Zwart zag het immers toch niet. Hij fietste intussen naar de heide. Hielke vertelde aan Cor wat er was voorgevallen en Cor vond het ook vanzelfsprekend dat zij Harm zoveel mogelijk moesten helpen.

De motor van de Kameleon snorde dat het een lust was en weldra hadden de jongens het dorp reeds een flink eind achter zich gelaten.

„Als Zwart er maar niet eerder is dan wij,” zei Cor.

„Ik hoop van niet,” zei Sietse.

„De weg door de polder maakt veel bochten,” zei Louw.

„En onze boot gaat sneller dan Zwart op de fiets,” zei Hielke.

„Maar Zwart heeft een voorsprong,” riep Cor. „En het is nog de vraag of wij dat kunnen inhalen.”

Doordat er een hoge dijk langs de vaart liep, konden de jongens niet in de polder kijken en Zwart dus niet zien. En om aan te leggen en dan tegen de dijk op te klauteren, zou te veel tijd kosten.

En daarom voeren zij op goed geluk verder tot zij de zandvaart bereikten. Nauwelijks waren zij hier honderd meter ingevaren, toen Louw riep: „Ja jongens, daar komt Zwart!”

„Bukken!” riep Hielke, „anders ziet hij ons!”

Zonder dat Zwart het zag voer de Kameleon op volle snelheid

langs de boerderij van Terpstra naar enige nieuwe huizen waar Harm met zijn ouders woonde. Louw en Cor sprongen op de wal toen de Kameleon nauwelijks stil lag. Hielke en Sietse volgden meteen en holden naar het huis van van Swol. Mevrouw Van Swol keek heel verbaasd toen de jongens holderdebolder achterom kwamen en riepen: „Harm, Harm!”

„Maar jongens, Harm is bij de notaris,” zei mevrouw Van Swol.

„Is hij werkelijk niet hier?” vroeg Hielke.

„Welnee, hij is bij de notaris,” herhaalde mevrouw Van Swol.

„Gelukkig,” zei Cor. „Zwart zoekt hem omdat er geld vermist wordt. Maar dat heeft Harm natuurlijk niet weggenomen!”

„Wat?” riep mevrouw Van Swol geschrokken. Op dat moment kwam ook Zwart om de hoek van het huis.

„Wat moeten jullie hier, lelijke kwajongens?” riep hij kwaad.

„Ingerukt, mars!”

„En als ik zeg dat de jongens hier mogen blijven, mogen zij blijven,” zei mevrouw Van Swol. „U heeft niets over mijn erf te vertellen!”

„En waar is uw zoon?” bulderde Zwart. „Waar heeft hij zich verstoppt?”

„Hij is niet thuis,” zei mevrouw Van Swol, „en hij heeft niets

gedaan. Helemaal niets! U vergist zich als u hem ergens van verdenkt!”

„Ik wil het huis doorzoeken,” zei Zwart.

„Wel, gaat uw gang,” spotte mevrouw Van Swol. „Ga maar overal zoeken. Maar ik zeg u dat u uw tijd hier verknoeit!”

Zwart ging naar binnen en speurde in alle hoeken, hij keek onder de bedden en in de kasten, op de vliering en in de kelder, zelfs onder de vloer.

De jongens vertelden intussen wat er precies was voorgevallen, waarop mevrouw Van Swol besloot om meteen naar de notaris te gaan.

„En jongens,” zei zij, „als jullie Harm zien, zeg hem dan dat hij onschuldig is. Gaan jullie hem maar gauw zoeken!”

„Wij zullen ons best doen, mevrouw,” beloofden de Vrienden. Zij gingen weer naar de Kameleon en voeren terug. Af en toe legden zij even aan en tuurden over de ; heide om te ontdekken of hun vriend daar ook ergens liep. Dan riepen zij luid zijn naam, maar er kwam geen antwoord hun vriend bleef spoorloos.

Zo kwamen zij tenslotte onverrichterzake in het dorp terug, evenals Zwart die evenmin een spoor van Harm had kunnen vinden.

De jongens brachten hun boot in het boothuis en overlegden

wat zij nu konden doen.

„We moesten eerst eens gaan kijken of Harms fiets nog bij de notaris staat,” stelde Louw voor.

„Goed bedacht,” zei Hielke, „wij gaan meteen naar de notaris. Als de fiets er nog is, is Harm nog ergens in het dorp.”

Ze liepen naar het huis van de notaris en Sietse, die altijd haantje de voorste moest zijn, ging door het hek, en langs het kantoor naar het afdak waaronder de rijwielen gestald werden. En warempel, daar stond de fiets van Harm nog.

Vlug ging Sietse dit aan de anderen vertellen.

„Verroest!” riep Hielke. „Dan had hij ook nog lang niet thuis kunnen zijn. Misschien loopt hij nog in de polder.”

„Natuurlijk niet,” zei Cor, „dan had Zwart hem toch gezien?”

„Of hij heeft zich gauw verstopt, toen hij Zwart zag komen,” dacht Louw.

„Dan moest hij de hele weg achterstevoren lopen,” riep Sietse, „want Zwart kwam hem achterop!”

„Nee jongens,” zei Cor, „Harm kan nog niet zo heel ver zijn. Volgens m’n gevoel verschuilt hij zich ergens in ’t dorp.”

„Laten wij dan gaan zoeken,” stelde Hielke voor.

Ze gingen meteen in alle straatjes en steegjes kijken en vroegen aan iedereen of men Harm ook had gezien. Maar het leek wel alsof hun vriend in het niet was opgelost, want

niemand had hem ontmoet. Overal zochten de jongens. In de school en in de kerk, bij de boterfabriek, op het terrein van de hellingbaas, ja, zelfs op het kerkhof, maar al hun zoeken was vergeefs. Het enige wat zij bereikten was, dat de mensen die nog niets van de diefstal wisten, hen argwanend nakeken en hen overal vandaan stuurden.

Ontmoedigd kwamen zij tenslotte bij de smederij terug.

„Wat voeren jullie toch uit?” vroeg Klinkhamer, terwijl hij vorsend naar de ernstige gezichten van de jongens keek.

„Wij zoeken Harm,” zei Hielke. „Hij is spoorloos verdwenen.”

„Harm?” vroeg Klinkhamer verbaasd. „Is Harm verdwenen?”

Hij gaf een klap met de zware voorhamer op het aambeeld.

„Jullie willen mij toch niet wijsmaken dat hij het geld heeft weggenomen?”

„Natuurlijk niet,” riep Sietse, „maar Zwart zoekt nu naar hem en wij ook. Wij willen hem helpen!”

„Dat wordt een rare geschiedenis,” zuchtte Klinkhamer.

„Maar wanneer Zwart zijn tijd verknoeit met het zoeken naar Harm, komt er nooit een oplossing.”

De kunstschilder met zijn map vol tekeningen kwam de smederij binnen.

„Goedemorgen, mijnheer Klinkhamer. Goedemorgen, jongelui!” riep hij opgewekt. „Wilt u mijn laatste werk nog even zien, mijnheer Klinkhamer?”

Hij legde de map op de werkbank en vouwde ze open. Hij bemerkte niet dat de smid en de jongens helemaal niet in een stemming waren om tekeningen te bekijken.

Vol trots toonde hij een tekening van het Raadhuisplein met het gemeentehuis erop. Op de stoep stonden de bode en veldwachter Zwart. Het was heel natuurgetrouw getekend.

„U gaat zeker het hele dorp tekenen?” vroeg Klinkhamer. „U doet hier goede zaken, geloof ik?”

„Het gaat prima,” zei de schilder glunderend. „Dat heb ik aan de dominee te danken. Hij heeft mijn werk aanbevolen. Ik heb nog een opdracht om de oude herberg te tekenen en het huis van de notaris. En wanneer geeft u mij eens opdracht om uw smederij op papier te zetten, mijnheer Klinkhamer?”

„Ik zal er eens over denken,” zei Klinkhamer. „Ik heb al een grote foto van mijn werkplaats, een tekening is eigenlijk overbodig.”

De bakker kwam binnen met zijn fiets waarvan de voorband lek was.

„Ha, mijnheer de bakker,” riep de schilder, „komt u ook even kijken? Misschien wilt u een tekening van uw huis

hebben?”

De bakker bekeek het tekenwerk en vond het wel mooi.

„Maar ik zie liever kleuren,” zei hij. „Bijvoorbeeld een echt schilderij.”

„Een echt schilderij, zegt u? Maar dat kost ook veel meer,” zei de schilder.

„Nou ja,” zei de bakker, „maar als ik iets koop, moet het goed zijn! Dan geef ik liever een paar centen meer. Zeg Klinkhamer, wilt u de band repareren? Hij is lek.”

„Ik zal ervoor zorgen, bakker,” beloofde Klinkhamer.

„Heeft u reeds een begin gemaakt met de tekening van het notarishuis?” vroeg Sietse aan de schilder.

„Waarom vraag je dat?” vroeg deze.

„Wel,” vertelde Sietse verder, „bij de notaris is geld gestolen en nu dacht ik: misschien is de dief op de tekening te herkennen, net zoals wij toen op de tekening van de barbierswinkel stonden.”

„Zóóó? Is er bij de notaris ingebroken?” vroeg de schilder verbaasd. „Drommels, was ik er vanmorgen maar heengegaan, dan had ik de dief misschien gezien. En ik was het vanmorgen eerst wel van plan. Jammer dat ik het niet gedaan heb. Wellicht had ik er nog een extra beloning mee verdiend. Mijnheer de bakker, gaat u weg? Ik ga meel”

De schilder sloeg de map dicht en volgde de bakker naar buiten. Samen wandelden zij naar het dorp.

Mevrouw Klinkhamer kwam vragen of haar man en de jongens kwamen eten.

„Ja moeder, wij komen!” riep de smid.

Louw en Cor gingen ook naar huis. Zij beloofden om zo gauw mogelijk terug te komen en weer op zoek te gaan naar Harm.

Aan de tafel van de familie Klinkhamer was de diefstal natuurlijk het onderwerp van het gesprek.

„Wat is het erg voor Harm,” zuchtte mevrouw Klinkhamer.

„Dat zo iets juist nu moest gebeuren, terwijl hij daar nauwelijks een week op het kantoor is. Ik hoop maar dat Zwart de werkelijke dief spoedig zal vinden. Wie weet waar Harm nu zwerft.”

„Wij zullen ons best doen om Harm te helpen,” beloofde Sietse.

„Als jullie maar geen domme dingen doen,” zei Klinkhamer, „anders zie ik het nog gebeuren dat Zwart jullie ook in de cel stopt!”

Direct na het eten wilde Hielke en Sietse opstaan, toen er iemand bij de achterdeur luid „Volluk’ riep.

„Ga eens kijken wie daar is,” zei vader tegen Sietse.

Het bleek de brugwachter te zijn.

„Gelukkig, jullie zijn er nog?” zei de brugwachter, die nogal opgewonden bleek te zijn, tegen Sietse. „Hebben jullie mijn bootje gehad? Het is weg. En niemand heeft er mij om gevraagd.” „Is het weg?” schrok Sietse. „Maar daar weten wij niets van! Misschien heeft de dief, die bij de notaris heeft ingebroken, het gestolen?”

„Ingebroken? Bij de notaris?” vroeg de brugwachter verbaasd en op zijn beurt zei hij: „Daar weet ik niets van. Ik heb niemand gezien!”

Vader, moeder en Hielke kwamen zich nu ook in het gesprek mengen.

„Komt u toch even binnen?” zei mevrouw Klinkhamer.

„Nee, nee,” weerde de brugwachter af. „Ik heb geen tijd. Ik moet direct weer naar de brug.”

„Heeft u Zwart al gewaarschuwd?” vroeg de smid.

„Nog niet, ik heb het pas ontdekt. Maar ik ga het hem meteen vertellen!”

„Dat kunt u hier wel doen, per telefoon,” zei Klinkhamer.

„Verroest ja, daar had ik nog niet eens aan gedacht.”

De brugwachter haastte zich met de smid naar de gang, waar de smid het nummer van Zwart draaide en vervolgens de hoorn aan de brugwachter gaf.

„Hallo Zwart!” riep de brugwachter onnodig luid. „Mijn boot

is gestolen! Wat zegt u? Ja, mijn roeiboot natuurlijk. Dat weet u toch wel? Hè? Met wie? Met mij! Ja ja, neem me niet kwalijk, met de brugwachter! Gaat u er meteen werk van maken? Bedankt!”

De brugwachter hing de hoorn op.

„Zwart gaat direct op onderzoek uit. En jongens, als jullie mijn boot weten te vinden, krijgen jullie een zak drop. En nu moet ik als de weerlicht naar de brug. Bedankt, Klinkhamer!”

Op een drafje verdween de brugwachter langs de smederij.

„Het zal mij niet verwonderen als er verband bestaat tussen het verdwijnen van de boot en de diefstal bij de notaris,” zei Klinkhamer. „Zwart zal nu langs het meer moeten gaan speuren.”

„Kom Hielke,” zei Sietse, „wij gaan ook kijken!”

„Maar Louw en Cor zijn er nog niet,” weifelde Hielke.

„Daar kunnen we niet op wachten.”

„Waarom niet?”

„Wel jó, snap je dat dan niet? Het is toch best mogelijk dat niet de dief, maar Harm met dat bootje gevlucht is. En in dat geval is het beter dat wij hem eerder vinden dan Zwart!”

„Verroest ja,” gaf Hielke toe, „daar had ik nog helemaal niet aan gedacht. Goed, laten wij meteen weggaan.”

Zij holden naar de Kameleon en reeds hadden zij de motor

gestart toen Cor ook verscheen.

„Hé jongens,” riep hij, „dat is niet afgesproken. Louw en ik zouden toch met jullie meegaan?”

„Stap dan gauw in,” riep Sietse, „we hebben geen tijd te verliezen!”

„Wat is er dan?” vroeg Cor verbaasd.

„Dat vertellen wij je zo meteen wel,” zei Hielke en hij maakte de deur aan de vaartkant open.

Sietse schakelde de motor in en de Kameleon begon te varen, toen Louw ook nog aan kwam hollen.

Sietse schakelde de motor vlug op achteruit en riep: „Hup, Louw, spring erin, wij hebben reuzehaast!”

Louw kreeg ternauwernood gelegenheid om aan boord te gaan, want Sietse had de motor reeds weer op volle kracht vooruit gezet. Louw rolde tegen Cor aan en viel er bijna aan de andere kant weer uit.

„Hé, woeste schipper!” riep hij, „ben je dronken? Het lijkt wel alsof Zwart jullie achterna zit!”

„Dat doet hij ook,” zei Hielke en dan vertelde hij hoe de brugwachter op bezoek was geweest.

Sietse liet de Kameleon op het meer meteen linksaf slaan langs de brugwachterwoning. Achter de woning had de roeiboot gelegen en het was duidelijk dat de dief niet voorbij

de woning was gevaaren, want dan had men hem kunnen zien. De enige weg om stiekem met het bootje te verdwijnen was dus naar de linkerkant van het meer te varen in de richting van ‚De Woudaap‘. Speurend tussen het riet, gingen de jongens zo dicht mogelijk langs de wal. Zij voeren vrij snel, „want,” zei Sietse, „wij moeten onze tijd niet verknoeien. Wij kunnen zo meteen beter even bij ‚De Woudaap‘ gaan vragen of men daar Harm ook gezien heeft.”

Zonder nog een spoor van de roeiboot ontdekt te hebben, legden zij weldra bij de molen aan. Kees werd uit huis gehaald en gevraagd of hij Harm of iemand anders in de roeiboot van de brugwachter had gezien.

„Ja, ik heb Harm gezien,” zei Kees verwonderd.

„Waar?” vroegen de anderen hoogst nieuwsgierig.

„In een bootje op het meer. Wat is er met hem?” vroeg Kees.

„Waar ging hij heen?” vroeg Sietse.

„Hij liet zich door de melkschuit van Spoelstra meentrekken,” zei Kees. „Maar vertel eens...”

„Kom jongens, wij gaan meteen naar Spoelstra!”

„Ik ga mee!” riep Kees en hij sprong ook in de Kameleon.

Op volle kracht ging het nu verder in de richting van het huisje van Spoelstra dat ginder achter de polderdijk stond. De

kruinen van een paar bomen, die boven de dijk uitstaken, wezen de jongens de weg. Intussen werd aan Kees alles verteld wat er in het dorp was gebeurd.

„En dus moeten wij Harm nu helpen en mag jij niet aan Zwart vertellen, dat jij Harm gezien hebt,” zei Hielke.

„Natuurlijk niet. Ik zwijg als een lege carbidbus!” Daar moesten zij wel even om lachen, maar dan vroeg Louw: „Zeg Kees, heeft je vader Harm ook gezien?” „Welnee,” zei Kees, „vader is niet thuis!” „Mooi, dan weet misschien alleen Spoelstra waar Harm is.”

„Als Spoelstra ons nu maar helpt,” aarzelde Cor. „Maar dat doet hij vast,” riep Hielke, „verleden jaar hebben wij hem toch ook geholpen, toen een oplichter hem al zijn geld afhandig wilde maken? Op Spoelstra's hulp kunnen wij rekenen, dat weet ik zeker.”

De Kameleon naderde nu snel het huis van de melkvaarder. De jongens zagen de grote praam waarmee de bussen naar de boterfabriek werden gebracht, voor de wal liggen.

„Als hij nu maar thuis is,” bromde Louw. „Dat is hij wel,” meende Kees. „Hij gaat pas om vier uur weer varen.”

„Ik zie geen roeiboot,” riep Hielke. „Harm kan wel ergens anders heengegaan zijn.”

.Nu stopte Sietse de motor en meerde de boot naast de

melkschuit. Vlug gingen de jongens aan wal en klommen over de dijk waarachter het keurig onderhouden huisje van Spoelstra lag.

De keffende keeshond begroette hen luidruchtig. Spoelstra kwam kijken wie er was.

„Ha jongens,” riep hij vriendelijk, „de appels zijn nog niet rijp, hoor. Dat moet nog een maandje wachten!”

„Dat weten wij wel, Spoelstra,” zei Hielke, „maar kunt u ons ook zeggen waar Harm is?”

„Harm? Is dat die jongen met de roeiboot? Ja, die heb ik meegenomen over het meer. Zijn boot ligt hier tussen het riet en hij is verder de polder ingewandeld!”

„Die boot is van de brugwachter,” zei Cor, „wij komen hem terughalen!”

„Dat is best. Gaan jullie je gang maar, jongens. Als die vriend van jullie terugkomt, zal ik hem zeggen, dat jullie de boot meegenomen hebben.”

„En als veldwachter Zwart u vraagt of u Harm heeft gezien, wilt u hem dan niet verraden?” vroeg Hielke.

„Waarom niet?” vroeg Spoelstra verbaasd.

De jongens vertelden hem wat er gebeurd is.

„Drommels,” zei Spoelstra. „Dat is wel érg zwarte koffie. Maar goed, als jullie ervan overtuigd zijn, dat die Harm

onschuldig is, zal ik aan niemand iets vertellen. En ga hier dan nu maar gauw vandaan met die roeiboot, want als zo dadelijk de politie te water komt en die zien dat bootje hier, verdenken zij mij ook nog! Ga maar met een omweg naar de andere kant van het meer. Kijk, daar ligt de boot.”

„Kom jongens, dan vlug ervandoor!” riep Sietse. „Wel bedankt, Spoelstra!”

„Geen dank, vrienden,” riep Spoelstra hen na.

In een ommezien was de Kameleon naast de roeiboot. Vlug werden de boten aan elkaar gebonden, waarna de schippers op de grootste snelheid varende, naar de overkant van het meer gingen. Zij waren daar ternauwernood aangekomen of Cor riep: „Daar komt de politieboot!”

Die heeft Zwart natuurlijk besteld” zei Louw.

Hij komt hierheen” zei Kees, „ze hebben ons al gezien!”

, Laat ze maar komen!” riep Sietse en hij liet de motor nu kalm draaien. De politieboot begon te toeteren.

„Stoppen, Sietse riep Hielke, „ze willen ons spreken!”

Sietse liet de boten nu rustig dobberen, totdat de grijze patrouilleboot hen had ingehaald en langs zij kwam.

„Zo jongens!” riep de brigadier, die het gezag voerde.

„Hebben jullie de boot van de brugwachter?”

„Jawel mijnheer,” zei Hielke, „wij gaan hem terugbrengen,

dan krijgen we een zak drop als beloning, heeft de brugwachter gezegd.”

De brigadier begon te lachen.

„Ik vind het best, maar vertel mij eerst even waar jullie de boot gevonden hebben.”

„Ginder bij de dijk,” en Sietse wees naar rechts.

„Dan is de dief natuurlijk in de richting van de stad verdwenen,” momperde de brigadier. „Bedankt, jongens.” En vergeet vanavond niet jullie droptanden te poetsen!”

„Wij zullen het niet vergeten, mijnheer!” riepen de vrienden opgelucht. Terwijl de politieboot in de richting van de dijk koerste, voer de Kameleon naar huis.

„Is het waar dat de brugwachter een zak drop geeft?” vroeg Kees.

„Ha, daar heb je Kees weer!” riep Louw. „Als het over lekkers gaat, klappert hij al met zijn oren!”

„Ik eet toch niet met mijn oren?” verdedigde Kees zich.

„Maar in ieder geval heb ik recht op een deel, want ik wist tenslotte waar Harm was heengegaan.”

„Jij krijgt het grootste deel Kees,” beloofde Hielke.

En met dit prettige vooruitzicht keek Kees even later hoopvol naar de brugwachter, die reuze blij was toen hij zijn boot terugkreeg.

„Ik leg die meteen aan de ketting met een groot slot erop,” zei hij. „Voor die lelijke dieven is niets veilig.”

„En de drop?” vroeg Kees.

„Natuurlijk,” zei de brugwachter, „hierzo, koop er maar zoveel voor als je kunt krijgen. En nog wel bedankt, jongens!” Hij gaf hun twee kwartjes.

Kees glunderde.

Ze voeren meteen naar het Raadhuisplein, waar bij de kruidenier de drop werd gekocht. Zuigend op de zoutzoete lekkernij keerden de jongens terug naar de smederij. Dat Harm via de polder naar huis was gegaan, stond nu wel vast. Hij had alleen een grote omweg gemaakt en daardoor had Zwart hem niet gezien.

„En jongens,” vroeg Klinkhamer, „weten jullie al meer?” „Hm ja,” zei Kees.

„Ssst, sst,” sisten de anderen waarschuwend. „Wij hebben de boot van de brugwachter aan de weg naar de stad gevonden,” zei Kees. „Meer weten wij niet!”

„Zo, zo!” bromde Klinkhamer, „merkwaardig. Harm is toch niet naar de stad gegaan?”

„Welnee,” zei Kees, „hij is..,”

„Moet je nog een dropje?” vroeg Hielke gauw. „Hier, neem maar zoveel als je in je mond kunt stoppen!”

Dat liet Kees zich geen tweemaal zeggen. Hij begon meteen zijn mond vol te stoppen, totdat zijn wangen bolrond waren en de zak met drop leeg.

„Pas toch op, Kees!” waarschuwde Klinkhamer. „Zo meteen verslik je je.”

Maar de waarschuwing kwam reeds te laat, want Kees kreeg het plotseling benauwd en hoestend vloog de inhoud uit zijn mond over de vloer.

Weg was al de lekkere drop!

„Daar heb je het al!” riep de smid boos. „Jullie hebben altijd van die rare streken! Wie doet zo iets nou? Waarom gaan jullie het niet gewoon verdelen? Kees had er wel in kunnen stikken. Ik heb nog nooit zulke rare jongens gezien. Er valt gewoonweg niet met jullie te praten.”

Dat het juist de bedoeling was geweest om Kees het praten te beletten, begreep hij niet. Maar de jongens zagen liever de lekkere drop verloren gaan dan dat er over hun vriend Harm gesproken werd.

Een praatje gaat soms zo ver!

HOOFDSTUK VI

Een brand met verrassingen

Gerben kwam tegen de avond in de smederij.

„Hebben jullie het al gehoord?” riep hij. „Harm is ervandoor! De politie zoekt hem overal! Nou? Wat heb ik gezegd? Het klopt precies!”

„Wat bedoel je?” vroeg Klinkhamer.

„Wel, toen Harm de eerste dag naar het kantoor ging, had hij immers een lekke band? Toen heb ik gezegd dat het een slecht teken was. Dominee lachte erom, maar nu zie je maar hoe ik gelijk krijg. Ja, ja, een slecht begin betekent vaak een slecht einde. Dat is nu wel bewezen!”

„Maar Gerben,” zei Hielke, „het einde is er nog niet. Zolang Harm niet gevonden is, kan men hem niets bewijzen.

Misschien zit hij de dief wel achterna!”

„Laat me niet lachen,” riep Gerben. „Nee jongens, als je onschuldig bent, ga je er niet vandoor. En als je een dief gezien hebt, vertel je dat meteen aan Zwart. Dat praatje van jou is niets waard, Hielke! Het geld is weg en Harm is weg. Zoek Harm en je hebt het geld terug. Dat weet Zwart ook. Hij speurt overal, zelfs in de boerderijen!”

„Ai, zoekt hij ook al in de polder?”

„Jazeker,” vervolgde Gerben, „zelfs bij het huis van Spoelstra.”

Hielke en Sietse keken elkaar verschrikt aan.

„Maar Gerben,” suste Klinkhamer, „waarom zou Harm, als hij het geld had, naar de polder gaan? En als hij naar het huis van Spoelstra ging, zou hij zelfs vastlopen. Maar er is iemand met het bootje van de brugwachter verdwenen en die boot is teruggevonden aan de weg naar de stad. Het is dus waarschijnlijker dat de dief die kant uit is gevlucht. In een stad kun je je beter verbergen dan in een polder!”

„Tja,” gaf Gerben toe, „maar in ieder geval heeft Zwart toch maar de hele dag in de polder gespeurd. En dat geeft toch wel te denken!”

„Zwart kan zich toch ook vergissen,” meende de smid. „Hij zag jou ook al voor de dief aan!”

„Dat deed hij in z’n gejaagdheid, maar met Harm is het wat anders. Die heeft aanleiding gegeven om hem te verdenken.”

„Misschien zocht Zwart in de polder, omdat hij jou nog steeds verdenkt,” zei Sietse spottend.

„Jij bent een halve zoete,” zei Gerben kwaad, „ik geloof dat jij en je mooie broer er wel meer van weten. Ik zal Zwart zeggen dat hij maar eens goed op jullie moet letten. Jullie zijn de

schrik van het dorp. Voor mijn part zet Zwart jullie vijftenzestig maanden op water en brood, lelijke ijzerwormen !”

„Het is weer zover hoor!” zei Klinkhamer hoofdschuddend.

„Jullie hebben altijd ruzie met hem!”

„Gerben vraagt erom!” riep Sietse. „Zonder ruzie kan hij niet leven. En waarom moet hij ons uitschelden voor ijzerwormen?”

„Dat weet ik ook niet,” lachte Klinkhamer. „Zolang ik smid ben, heb ik nog nooit een worm in het ijzer ontdekt. En sluit nu de deuren maar. We gaan in huis!”

Hielke en Sietse maakten de grote deuren van de werkplaats dicht en sloten ze door er een sluitboom achter langs te leggen.

Die avond bij het slapen gaan lagen de jongens nog lang te piekeren over hun vriend Harm. Maar op de vraag waai hij nu was wisten zij geen antwoord en vermoeid van de belevenissen van die dag sliepen zij tenslotte in.

Midden in de nacht werden zij plotseling gewekt door de luid rinkelende telefoon.

„Vader !” riep Hielke, „telefoon!”

„Ja, ik ben er al!” riep Klinkhamer terug, die zich reeds naar beneden haastte en vlug de hoorn van de haak nam.

De jongens bogen zich nieuwsgierig over het hekje rond het

trapgat en keken vol verwachting naar beneden. Ze hoorden vader zeggen: „Met Klinkhamer – Drommels – Veel vuur? – Ik kom!”

Klinkhamer hing de hoorn op en riep:

„Vlug jongens, mijn laarzen, mijn helm, mijn jas! Er is geen moment te verliezen. De boerderij van Gaastra kan elk ogenblik in lichterlaaie staan!”

„Lieve help!” riep moeder, die ook al was opgestaan,

„waarom waarschuwen zij de brandweer dan niet eerder?”

„Dat horen we later nog wel,” bromde Klinkhamer, terwijl hij de laarzen die Hielke hem bracht, vlug aantrok, Sietse kwam met de helm en moeder met het jasje. En dan holde Klinkhamer naar de werkplaats, pakte een fiets en verdween zo snel mogelijk naar het dorp om de brandweerauto te halen.

Hielke en Sietse kleedden zich ook vlug aan.

„Wat gaan jullie doen?” vroeg moeder.

„Wij gaan met de boot,” zei Sietse, „dan kunnen wij de brandspuit erheen varen, want die moet op een schuit door poldervaart!”

Moeder wilde nog bezwaar maken tegen het varen in het donker, maar de jongens holden reeds naar de Kameleon en voeren zo vlug mogelijk in de schemer van de nacht het meer

op. Even later zagen zij de koplampen van de brandweerauto op de polderdijk verschijnen. De auto ging snel langs ,De Woudaap' naar de stenen brug.

„Voordat de spuit in de praam is, zijn wij er ook wel,” meende Sietse.

Vanaf de brandweerauto werd een schijnwerper op het meer gericht. De lichtbundel gleed over het water totdat de Kameleon erin gevangen werd. Direct daarop ging het licht weer uit.

„Weet je wat dat betekende?” zei Hielke. „Vader wil dat wij met onze boot komen helpen. Hij weet nu dat wij op weg zijn.”

Dat had Hielke goed geraden, want toen de Kameleon even later bij de stenen brug kwam, waar de brandweerauto juist op de praam was gereden, die Gerben had klaargelegd, riep de slager: „Klinkhamer, uw zoons zijn er!”

„Dan vlug instappen en meteen varen!” commandeerde Klinkhamer.

De mannen maakten de praam los en de Kameleon begon erachter te duwen. De autolampen zorgden voor de verlichting van de vaart en Sietse, die juist onder de auto door kon kijken, stuurde beide boten keurig langs het midden. Veldwachter Zwart, die ook aan boord was, stond met een

verrekijker te turen of hij reeds een begin van brand zag. Maar niets wees daar nog op. Gerben kwam achter in de praam staan.

„Of het niet wat sneller kan, vraagt jullie vader!”

„Nee,” riep Sietse. „Wij varen al in de grootste versnelling, maar het is hier erg ondiep!”

„Ik zal het de commandant vertellen, kapitein!” zei Gerben. Hij salueerde en ging weer naar voren waar Klinkhamer vanaf de auto in de verte zat te turen.

„Gerben maakt maar grapjes,” zei Hielke. „Hij vindt zo’n brand zeker nog mooi ook!”

„Behalve als het zijn eigen huis is,” spotte Sietse. „Verroest, nu kan ik niets meer zien, er staat iemand voor de auto!”

„Hé daar!” riep Hielke luid, „niet voor de auto staan, dan kunnen wij niet zien waar wij varen!”

Het bleek dat veldwachter Zwart de boosdoener was en Gerben beval hem om naast de auto te blijven.

„Jij hoeft mij niet zo te commanderen!” riep Zwart kwaad.

„Omdat jij nu een uniform draagt, moet je niet denken dat jij mijn meerdere bent!”

„Bij brand zijn de brandweerlui de baas,” antwoordde Gerben. „Daar moet de politie zich aan onderwerpen. Als u dat nog niet weet, moet u het maar aan onze commandant

vragen!”

„Geen gekibbel daar,” riep Klinkhamer vanaf de auto.

„Gerben, pak alvast een slang en een straalpijp. Slager, leg de aanzuigslang klaar. Bakker, zorg voor het verdeelstuk. De anderen nemen, direct als wij aanleggen, zoveel mogelijk slangen mee. Ik geloof dat het binnen in de schuur al behoorlijk brandt!”

Op de boerderij, die nu duidelijk zichtbaar werd, bleken de raampjes in de schuur rood flikkerend licht uit te stralen. Het leed nu geen twijfel meer, maar daarbinnen was brandt. En dan kwamen de vlammen plotseling naar buiten, eerst door de ramen en dan door het dak.

Op dat moment legden de boten bij het erf van Gaastra aan. De motor van de spuit begon te draaien en de slager wierp de aanzuigslang te water.

Klinkhamer, gevolgd door al de manschappen, holde naar de boerderij, waar Gaastra en zijn burens druk bezig waren om de meubels uit de woning te halen.

„Hier het verdeelstuk,” commandeerde Klinkhamer en hij wees een plaats midden voor het woonhuis.

De bakker legde het daar op de grond en koppelde vlug de slang vast, die de anderen vanaf de spuit hadden uitgerold.

„Water!” riep de bakker en de slager draaide de kraan van de

motorspuit open, waarop de dikke slang tot het verdeelstuk vol geperst werd.

Klinkhamer, die vlug de situatie had verkend, riep nu: „De eerste straal aan deze kant in de schuur!”

Gerben kwam met een slang welke de bakker aan de linkerkraan van het verdeelstuk aansloot. Gerben koppelde er een straalpijp aan en riep: „Eerste straal, water!”

„Eerste straal, water!” herhaalde de bakker en hij draaide de linkerkraan open, waarop Gerben een grote straal water uit de straalpijp in het vuur kon spuiten.

„Tweede straal aan de andere kant van de schuur!” commandeerde Klinkhamer nu. Vlug koppelde de bakker een slang aan de rechterkraan van het verdeelstuk.

De schilder had deze slang uitgerold en nadat hij er ook een straalpijp had aangekoppeld, riep hij: „Tweede straal, water !” „Tweede straal, water!” herhaalde de bakker en hij draaide de rechterkraan van het verdeelstuk open, waarop de schilder ook water kreeg en een flinke straal op het vuur kon richten.

„Derde straal naar de zolder!” riep Klinkhamer nu. Hij had intussen het woonhuis geïnspecteerd. De timmerman, die reeds met een slang klaar stond, holde nu de voordeur in, de trap op naar de zolder, waar een luik was in de muur tussen het woonhuis en de brandende schuur. Reeds lekten

vlammen door het luik!

„Derde straal, water!” riep de timmerman, welke kreet door zijn helper, die halverwege de trap stond, werd herhaald, zodat de bakker het kon horen.

„Derde straal, water!” brulde de bakker en hij draaide de middelste kraan van het driedelige verdeelstuk open.

De timmerman kon nu de vlammen bij het luik wegspuiten. Omdat er nu niet meer slangen aan het verdeelstuk aangesloten konden worden, gaf Klinkhamer opdracht om nog twee slangen rechtstreeks vanaf de motorpomp naar de boerderij uit te leggen. Met deze twee stralen werden de daken van het woonhuis en de schuur om beurten bespoten. Dat de schuur reddeloos verloren was, bleek duidelijk genoeg. Het hooi, dat daarbinnen tot de nok was opgetast, leek één grote vuurklomp. Daarom bepaalde Klinkhamer er zich hoofdzakelijk toe om het woonhuis te behouden. Daartoe had hij de aanval op het vuur vanaf het woonhuis ingezet.

„Goed bekeken, commandant,” prees veldwachter Zwart en hij salueerde.

„Maar de brand is nog lang niet geblust, Zwart,” bromde Klinkhamer.

Hielke en Sietse, die natuurlijk vooraan stonden, zagen

plotseling rook onder de pannen van het woonhuis te voorschijn komen.

„Vader!” riep Sietse, „kijk daar, op het dak!”

„Dat betekent niets,” zei Klinkhamer, „de rook trekt onder de pannen door, dat is alles !”

Voor alle zekerheid liet hij toch iemand met een ladder het dak inspecteren. Er bleek gelukkig niets bijzonders te zijn en de mannen aan de straalpijpen konden zich bepalen tot het nathouden van het woonhuis en het bespuiten van de vuurzee die de hele schuur verteerde. Het dak stortte met donderend geraas in, waarbij miljoenen vonken over het erf dwarrelden. Hierdoor ontstond een begin van brand in het meubilair dat onder de appelbomen was neergezet. Klinkhamer zag het en met een emmer water wist de knecht van de boer erger te voorkomen. De boerin kwam aan Klinkhamer vragen of er nog hoop was, dat het woonhuis behouden bleef.

„Ik hoop het wel,” zei Klinkhamer. „Vermoedelijk zult u hier wel kunnen blijven wonen. Wij doen ons best.”

„Ja ja!” riep de slager, „onze commandant weet hoe hij een brand moet aanpakken !”

„Wat is dat, slager? Loop jij zomaar bij de motor vandaan?” riep Klinkhamer ontstemd. „Vooruit, direct weer op je post!” De slager keek niet erg vrolijk, maar hij ging toch maar weer

naar de brandspuit terug.

Na een uur kregen de vijf stralen, die heel wat water in het vuur spoten, de overhand. De brand werd zienderogen minder fel en tenslotte bleef er een rokende hoop zwart geblakerd hooi over.

Het woonhuis bleef gelukkig gespaard en dat was voor de boer en zijn vrouw een grote troost. Het hooi werd nu met lange haken uiteengetrokken. Daarbij begon het af en toe weer te vlammen maar dan werd er weer water in gespoten. Eén waterstraal was nu voldoende om het vuur onder controle te houden en dus gaf Klinkhamer order om de andere slangen in te pakken.

Maar dan stopte de motor...

„Wel verdraaid!” riep Klinkhamer kwaad. „Wat is dat nu weer, slager? Wie geeft je bevel om te stoppen?”

„De motor weigert!” riep de slager.

„Drommels,” mopperde Klinkhamer, „dat mag niet, Als het vuur weer aanwakkert, is al ons werk voor niets geweest!”

Vlug werd de motor geïnspecteerd en toen bleek de benzine op te zijn.

„Waar is de reservebus?” riep Klinkhamer.

„Die staat in de garage,” zei de bakker. „Ik heb ze van de auto afgezet, want anders had ik geen plaats.”

Wat Klinkhamer toen zei, kan ik beter niet neerschrijven, hij was woedend.

„Maakt u niet kwaad, Klinkhamer,” zei Gerben, „laat uw jongens gauw benzine gaan halen. Het hooi kan zolang wel even smeulen en desnoods gaan we met emmers water blussen.”

„Haal als de weerlicht benzine, jongens!” riep Klinkhamer. Hielke en Sietse sprongen in de Kameleon en voeren meteen weg. Het was al bijna morgen. Bij de boerderijen begonnen de hanen reeds te kraaien. Toen de Kameleon de «tenen brug weer bereikte, stond daar plotseling Harm.

„Verroest, daar heb je hem!” riep Hielke. . Sietse stuurde naar de wal en Harm kwam meteen bij hen.

„Is Zwart ginder bij de brand?” vroeg hij gejaagd.

„Ja,” zei Sietse, „wij moeten vlug benzine halen, anders kan de motor van de spuit niet draaien.”

„Dan vaar ik met jullie mee, naar het dorp,” zei Harm.

Hij stapte in de boot en voer met de Kameleon het meer op.

„Waarom ben jij ervandoor gegaan, Harm?” vroeg Hielke.

„Wel, ik was bang dat ik de schuld van de diefstal zou krijgen. Ik was namelijk in het kantoor, toen die achthonderd gulden op het schrijfbureau lagen. Ik heb ze wel zien liggen, maar er verder geen acht op geslagen. Toen de notaris binnenkwam

en mij vroeg: ‚Zeg Harm, weet jij waar dat geld gebleven is?’, schrok ik ervan dat het weg was, ‚Heeft u het niet in een van de laden gelegd?’ vroeg ik, en toen keek de notaris in alle laden. Ik hielp hem zoeken, maar het geld was weg en het bleef weg. Toen werd Zwart gewaarschuwd. Die kwam meteen vragen wie er allemaal in het kantoor waren geweest. Nou, mijnheer Bleeker was er die dag niet, dus was ik er alleen met de notaris geweest. Zwart keek mij eens aan, maar ging toen verder met het onderzoek. Toen hij weer weg was, zei de notaris tegen mij: ‚Zwart kan jou wel eens verdenken, Harm. Ik hoop dat jij er niets mee te maken hebt!’ ‚Maar mijnheer,’ riep ik, ‚ik weet van niets!’ ‚Dan is het goed,’ zei de notaris en ik geloof dat hij mij vertrouwde. Maar toen hij mij alleen liet, bedacht ik, dat Zwart er wel eens anders over kon denken en mij wel in de cel kon stoppen. Nou, toen ging ik ervandoor. Ik nam het bootje van de brugwachter en liet mij onderweg door de boot van Spoelstra meeslepen. Ik wilde juist hierheen om het jacht van de kunstschilder te kunnen besluipen.”

„De kunstschilder?” riepen Hielke en Sietse verbaasd. „Is hij de dief?”

„Dat weet ik niet,” zei Harm, „maar hij is de vorige dag in het kantoor geweest om te vragen of hij een tekening mocht

maken. Nou en toen viel het mij op, hoe hij in het kantoor stond rond te kijken. Maar het jacht ligt nu aan de andere kant van het meer en is voor mij onbereikbaar.”

„Verroest,” bromde Hielke, „dat is verdacht! Waarom is de schilder plotseling van ligplaats veranderd? Misschien waren die voetstappen in het kantoor dus van hem. Hij was natuurlijk in de tuin om een schets van het huis te maken en glipte toen door de openstaande tuindeuren het kantoor binnen. Dat zullen wij Zwart gaan vertellen!”

„Ik stel voor dat wij eerst zelf bij het jacht gaan kijken,” zei Sietse. „Als de schilder onschuldig is, zouden wij een raar figuur slaan.”

„Maar waarom is hij aan de andere kant van het meer gaan liggen?” vroeg Harm.

? „„Misschien waren hier veel muggen of zo,” zei Sietse.

. „Zeg Harm, waar ga jij nu heen?” vroeg Hielke.

„Ik weet het niet,” zuchtte Harm, „het liefst ging ik naar huis.”

„Wel jó, dat moet je doen,” zei Sietse. „Zwart heeft bij je thuis al een huiszoeking gedaan, dus ben je daar nu voorlopig veilig!”

„Is het waar?” vroeg Harm verschrikt. „Ja jó, wij waren er zelf bij!” „Ai, en wat zei moeder?”

„Zij gelooft niet dat jij schuldig bent,” zei Hielke. „Ga maar

gauw naar haar toe! Wij zullen wel bij die schilder gaan kijken!”

„Ja,” zei Sietse, „op ons kun je rekenen. Wij zullen je helpen zoveel we kunnen.” „Dat weet ik,” antwoordde Harm glimlachend. De Kameleon had intussen de brug bereikt, waar ook de politieboot lag. „Hé daar!” riep de brigadier, „waar is jullie licht?” „Dat hebben wij niet, mijnheer,” zei Sietse, „maar wij moeten vlug benzine halen voor de brandspuit. Er is brand bij boer Gaastra!” „Vooruit dan maar!”

De Kameleon ging vlug onder de brug door en legde achter de smederij aan.

„Hè,” zei Harm, „ik schrok me een heiboender toen die politieboot daar om de hoek kwam. Gelukkig kenden zij mij niet.”

„Als Zwart erbij geweest was, had hij je vast ingerekend,” meende Hielke.

„Welnee,” zei Sietse, „want dan waren wij er gauw vandoor gegaan en de politieboot kan toch niet zo hard als de Kameleon.”

„En nu ga ik gauw naar huis, voordat Zwart terugkomt,” riep Harm. „Tot ziens en probeer die schilder af te luisteren. Hij weet er vast wel meer van!”

„Wij zullen ons best doen, Harm,” beloofden Hielke en Sietse. En graaf jij maar een hol in de heide. Dan kun je je verstoppen als Zwart nog eens op bezoek komt!”

Met twee volle blikken benzine gingen Hielke en Sietse weer terug naar de brand. Bij de stenen brug lag de politieboot. Zij kon niet onder de brug door en daarom stond de brigadier met een kijker naar de brand te turen.

„Is Zwart daar ginder ook?” vroeg hij aan de jongens.

„Jawel mijnheer,” zei Hielke.

„In orde,” zei de brigadier en hij bleef de Kameleon nakijken totdat die om een bocht verdween.

Met grote snelheid voeren de jongens de smalle vaart door en bereikten weldra het terrein van de brand.

„Goed gedaan, jongens!” riep Klinkhamer verheugd en dan werd de motor van de spuit zo vlug mogelijk weer gestart. Nu kon de rest van het hooi uit elkaar getrokken worden. Alles werd grondig geblust en eindelijk kon Klinkhamer het sein brand meester geven. De torenklok sloeg acht uur. De brandweerlui, waarvan de meeste zwarte gezichten hadden gekregen door de opstuivende as, konden nu alle slangen gaan inpakken.

Hun grootste beloning voor hun kranig optreden was de dankbaarheid van boer Gaastra en zijn vrouw, die nu weer

hun woning konden betrekken. De boer drukte hun allen de hand, zelfs Hielke en Sietse, want ook zij hadden belangrijk werk gedaan. Nadat alles weer op de brandweerauto was geladen, begon de Kameleon de praam terug te duwen naar de stenen brug. Daar ging de auto op de dijk en stuurde Klinkhamer hem weer naar de garage in het dorp. Hielke en Sietse gingen over het meer met de Kameleon naar huis terug.

De brugwachter, die hen zag naderen, keek verwonderd naar hun zwarte gezichten.

„Hé jongens,” riep hij, „waar komen jullie vandaan?”

„Hebben jullie een schuit met kolen gelost?”

„Er was brand bij Gaastra!” riep Hielke.

„Verroest, is het waar?”

De brugwachter liep meteen naar de andere kant van zijn woning en tuurde in de richting van de polder.

Maar er was natuurlijk geen spoor van brand meer te zien en boos kwam hij terug tot midden op de brug. Met zijn vuist dreigend, riep hij de jongens na: „Leugenaars! Moeten jullie iedereen voor de gek houden?! Ik zal,..”

De rest konden Sietse en Hielke niet meer verstaan, want zij voeren het boothuis binnen. Vermoeid kwamen zij in huis, waar moeder hen wachtte met het ontbijt. Voordat de jongens

konden gaan eten, moesten zij zich echter wassen en andere kleren aantrekken, want zij roken helemaal naar de brand. Onder het eten vertelden zij moeder wat er allemaal was voorgevallen. Mevrouw Klinkhamer vond het fijn dat het woonhuis gespaard gebleven was.

„De brandweer is dus niet voor niets uitgerukt,” zei zij opgelucht. „En nu zou ik, als ik jullie was, maar even gaan slapen. De dag is nog lang genoeg.”

Maar daar wilden Hielke en Sietse niets van weten.

„Ik ben helemaal niet slaperig,” zei Hielke.

„Welnee,” zei Sietse, „ik ben zo fris als een zak uien!”

En lachend ging ons tweetal naar buiten, waar Cor en Louw reeds onder de perenboom zaten te wachten.

„Hé jongens,” riepen zij, „is er brand geweest? Jullie vader en de hele brandweer zijn druk bezig om de slangen aan de toren te hijsen!”

„De hooischuur van Gaastra is platgebrand,” vertelde Sietse.

„Wij zijn er de hele nacht bij geweest.”

„Waarom hebben jullie mij niet even geroepen?” vroeg Cor.

„Daar hadden wij geen tijd voor,” zei Hielke. „De Kameleon moest de praam met de brandspuit duwen. En jullie raden nooit wat wij gezien hebben.”

„Je moet zeggen wie wij gezien hebben,” verbeterde Sietse.

„Sinterklaas?” vroeg Cor lachend. „De Chinees met de vliegende schotel?” raadde Louw. Op dat moment kwam Kees het erf op hollen. „Hé jongens,” riep hij, „weten jullie het al? De hele boerderij van Gaastra is platgebrand!” „Nietwaar,” zei Sietse, „alleen de schuur!” „Hoe weet jij dat?” vroeg Kees. „Ik heb het zelf gezien!” „Jij bent mal,” lachte Hielke. „Wij hebben de hele nacht geholpen bij het blussen en het woonhuis staat er nog.”

„Nou ja,” zei Kees, „daar staan allemaal bomen voor, het is wel mogelijk dat het huis er nog is, maar de schuur ligt plat, dat weet ik zeker! Zullen wij even gaan kijken?”

„Ja jongens,” zei Louw, „laten wij erheen varen!”

„Maar jullie moeten eerst raden wie wij vannacht gezien hebben,” zei Sietse.

„Harm?” raadde Kees meteen. Ja!”

„Wat?” riepen Cor en Louw verbaasd, „is het waar? Hebben jullie hem ook gesproken? Waar kwam hij vandaan? En waar is hij nu?”

„Wij hebben hem meegenomen in de boot,” zei Hielke. :„En hier is hij aan wal gegaan en nu is hij thuis.”

„Hij kon ongehinderd door het dorp gaan,” zei Sietse, „want Zwart was bij de brand.” „En had hij het geld?” vroeg Kees.

„Wat denk je wel?” riep Hielke verontwaardigd. „Geloof dat

Harm een dief is?”

„Welnee,” zei Kees, „maar ik dacht: misschien heeft hij dief achternagezeten en hem het geld afgepakt.”

„Was het maar waar,” zuchtte Sietse. „Harm weet niet wie de dief is, maar hij verdenkt de kunstschilder!”

„De schilder?” riepen de anderen verbaasd.

„Dat wij daar niet eerder aan gedacht hebben,” zei Louw.

„Die vreemde snoeshaan weet er vast wel meer van!”

„Dat geloof ik ook,” zei Cor, „hij gaat immers een tekening voor de notaris maken? Dus is hij daar waarschijnlijk in de tuin geweest en toen het kantoor binnengeslopen!”

„Dus dan hebben wij de dader!” riep Kees. „Die schilder deugt niet. Gisteren lag hij met zijn schuit bij ‚De Woudaap’ en nu ligt hij aan de andere kant van het meer. Dat is verdacht. Zullen wij Zwart gaan waarschuwen?”

„Natuurlijk niet,” zei Sietse, „wij weten nog niets. Wij moeten eerst gaan kijken of de schilder het geld wel heeft.”

„Wil je dan naar het jacht gaan?” vroeg Cor.

„Dat is wel ons plan,” vertelde Hielke. „Of weten jullie iets beters?”

„Ik geloof wel dat het een goed plan is,” meende Louw.

„Als het maar niet gevaarlijk is,” huiverde Kees. „Misschien heeft hij een revolver!”

„Wij zullen er wel voor zorgen, dat hij ons niet ziet,” zei Hielke. „En als hij ons zou ontdekken, vragen wij gewoon of wij even bij het tekenen mogen kijken.”

„Ik vind het best,” zei Cor. „Zullen we dan maar gaan?”

Zij gingen naar het boothuis, maar voordat zij konden vertrekken, moest de benzinetank nog bijgevuuld worden.

Hielke haalde gauw een bus uit de smederij.

Klinkhamer, die juist thuiskwam, vroeg: „Wat doe jij daar?”

„Onze benzine is op,” zei Hielke. „Dat komt doordat wij de brandweer geholpen hebben, dus moet de commandant ons nu nieuwe benzine teruggeven.”

„Je hebt nog gelijk ook,” zei Klinkhamer, „ga je gang maar.”

De tank van de Kameleon werd gevuld en nu kon de ‚speurploeg’, zoals Louw hen noemde, vertrekken.

Ze voeren onder de brug door en zagen dan de schilder , vanaf het meer in een roeijol naderen.

„Daar komt-ie!” zei Hielke.

„Ik zie het,” zei Sietse en hij stuurde de Kameleon meteen naar de wal. „Wij gaan kijken waar hij heengaat.”

De schilder legde aan bij de brugwachterwoning.

„Misschien gaat hij weer tekeningen wegbrengen,” zei Louw.

„Dan moeten wij zolang wachten tot hij terugkomt.”

De schilder was nu aan wal gegaan en belde bij het huis van

de brugwachter aan.

„Hij heeft de map met de tekeningen niet bij zich,” merkte Cor op.

De vrouw van de brugwachter deed open en ging dan enige kranten halen, die zij aan de schilder gaf.

Dat bleek alles te zijn wat de schilder verlangde, want met de kranten in zijn jaszak ging hij weer in zijn bootje en roeide het meer op in de richting van zijn zeiljacht.

„Dus hij heeft alleen maar even de krant gehaald,” zei Hielke.

„Hij wil zeker graag weten hoever de politie met het onderzoek is,” veronderstelde Cor.

„En wat gaan wij nu doen?” vroeg Kees.

„Wachten, tot hij bij het jacht is,” stelde Sietse voor. „Dan varen wij er ook heen, dat wil zeggen, langs die kant, want dan komen wij bij de voorkant van het jacht. Dat is de beste manier om er onopgemerkt aan te leggen.”

„Maar voordat wij er zijn, moeten wij de motor stoppen,” meende Louw, „anders hoort hij ons komen.”

„Ik zet de motor op tijd af,” beloofde Sietse. „Het laatste stuk trekken wij de boot langs het riet.”

De schilder had het jacht bereikt en nauwelijks zagen de jongens hem in de kajuit verdwijnen of Sietse startte de motor

en liet de Kameleon op volle snelheid in een wijde boog naar het jacht varen. Halverwege zette hij de motor stop en geruisloos voeren zij nu langs de rietkraag. Toen de boot geen snelheid meer had trokken zij hem verder langs het riet. Zo kwamen zij heel stilletjes bij 't jacht. Niemand sprak een woord. Heel voorzichtig legden zij de Kameleon tegen de boeg van het jacht. Daarbij zorgden zij ervoor dat zij vanuit de kajuit niet konden worden gezien. Zij luisterden aandachtig en hoorden dan de stemmen van de schilder en zijn vrouw. De vrouw bleek nogal opgewonden te zijn, want zij riep zo luid, dat de jongens duidelijk konden verstaan: „Kijk dan, hier staat het, alle nummers van de biljetten zijn aan de politie bekend!” „Dat is dan maar gelukkig voor hen,” antwoordde de schilder onverschillig.

„Maar Toon, daar loop je toch mee stuk!” riep de vrouw. „Hoe kun je toch zo dom wezen? En waarom deed je het? Wij verdienen nu toch genoeg?”

„Het is meer dan genoeg!” bulderde de schilder woest en hij sloeg met de vuist op tafel. „Hoe vaak moet ik je zeggen dat ik onschuldig ben? Ik heb het geld niet! Zodra ze die jongste bediende vinden, is de zaak opgelost. Hij is de dief, maar ik niet! Niet! En nog eens niet En knoop dat nu eens goed in je oren, anders moet ik nog bang wezen, dat je mij verdacht

maakt. Trouwens, je weet toch dat ik die morgen van de diefstal aan boord was?”

„Ja Toon, maar ik ben zo bang dat de politie jou zal gaan verdenken. Jij bent de dag voor de diefstal nog in het kantoor geweest. Laten wij liever weggaan. Toe Toon, laten wij meteen vertrekken. Geloof me, ik voel dat er anders nare dingen gaan gebeuren. En wat moet ik beginnen als ze jou oppakken? Heb je het geld verstopt? Ginder achter de dijk bij de molen? Ik heb je daar zien graven?”

„Jij ziet spoken!” riep de schilder spottend. „Ik heb daar gegraven om wormen te zoeken. En ik ga hier niet weg aleer ik mijn werk klaar heb. Trouwens, het zou juist argwaan wekken als wij nu met de noorderzon vertrokken. En stoor me nu niet langer, want ik wil werken!”

„Ga je gang,” zuchtte zijn vrouw, „hoe eerder je klaar bent, hoe liever het mij is.”

Het werd daarbinnen stil. De jongens overlegden fluisterend wat zij nu moesten doen.

„Ik klim aan boord,” zei Sietse. „Ik wil wel eens zien hoe de schilder tekent.”

„En als die mevrouw dan onverwachts uit de kajuit komt?” vroeg Louw.

„Dan spring ik weer in de boot en gaan wij ervandoor,” zei

Sietse.

Zonder enig geluid te maken, klom hij op het jacht en schoof op zijn buik over het voordek naar een klein rond ruitje in de kajuit. Cor kwam hem achterna en dan gluurden zij samen door het ruitje naar binnen.

De schilder zat er vlakbij over zijn tekenwerk gebogen, naast het grote vel papier lag een foto van het huis van de notaris. Met enige latjes, die scharnierend aan elkaar waren verbonden en aan de uiteinden waarvan een potlood was bevestigd, schoof de schilder telkens over het papier en de foto. Met het ene potlood volgde hij nauwkeurig alle lijnen op de foto, waardoor het andere potlood alles in een groter formaat natekende op het papier.

„Verroest,” fluisterde Cor, „hij werkt gewoon met een pantograaf. Kom, nu weet ik genoeg!”

Ze kropen stilletjes terug naar de Kameleon.
„Hebben jullie iets gezien?” vroegen de anderen
nieuwsgierig.

„Ja,” fluisterde Cor, „die schilder is een bedrieger! Hij maakt geen echte tekeningen. Hij trekt ze gewoon over van een foto!”

„We gaan eerst varen,” fluisterde Sietse en dan trokken zij de Kameleon geruisloos terug langs het riet. Toen zij ver genoeg van het jacht verwijderd waren, startte Sietse de motor en voeren zij terug.

Cor vertelde nu aan de anderen: „Die schilder gebruikt een pantograaf! Op de markt in de stad kun je die dingen voor twee kwartjes kopen. Daarmee kun je van een kleine tekening een grote maken. Je hebt niets anders te doen dan met een pennetje aan de ene kant van het apparaat alle lijntjes op een foto te volgen en dan tekent een potlood aan de andere kant van het apparaat alles na, maar dan groter!”

„Dan begrijp ik nu hoe hij zo gauw een tekening van de barbierswinkel kon maken,” zei Hielke. „Hij heeft natuurlijk ergens op het plein naar ons staan te kijken en er toen een foto van genomen!”

„Dat klopt!” riep Kees, „want toen ik aan de kant van het meer zat om carbid in de autoband te stoppen, heb ik zelf gezien, hoe hij vanaf het jacht een foto van onze molen maakte.”

„En toen lette hij natuurlijk even niet op zijn roer,” vulde Sietse aan. „En toen kregen wij bijna een aanvaring met hem.”

„Dat weten wij dan ook weer,” zei Louw lachend, „de kunst is groot. Behalve als je weet hoe het gedaan wordt. Dan is er niets meer aan!”

„Maar wat schieten wij er mee op?” zei Sietse. „Wij weten nog steeds niet waar het geld is.”

„Hé schippers!” werd er vanaf de wal geroepen, „jullie kunnen mij wel even meenemen!”

Het was Gerben die dat riep. Hij duwde juist een praam tussen het riet vandaan en moest daarmee naar de boerderij. Sietse liet de Kameleon bijdraaien en stuurde dan achter de praam.

„Hallo, grote vrienden!” zei Gerben. „Moesten jullie niet slapen? Jullie zijn toch de hele nacht bij de brand geweest?”

„Wij slapen vannacht twee keer zo hard als anders,” zei Hielke, „dan halen wij de schade weer in!”

„En wat hebben jullie daarnet bij het jacht van de schilder uitgehaald?” vroeg Gerben. „Ik zag jullie over het dek kruipen, alsof jullie zeerovers waren.” ,

„We hebben even gekeken hoe hij tekent,” zei Sietse, „maar dat kan ik ook. Hij trekt alles over van een foto. Dat doet hij met een paar latjes.”

„Ja dat kan,” gaf Gerben toe, „ik heb dat wel eens op de markt gezien.”

„Zie je wel?” riep Cor. „Dat heb ik ook al verteld.”

„Dus die schilder is een handige jongen!” riep Gerben lachend. „Zo is geen tekening hem te moeilijk. Je moet maar op het idee komen. Als ik zonder werk raak, ga ik het ook eens proberen!”

„Zijn vrouw denkt dat hij het geld van de notaris gestolen heeft,” zei Kees.

„Wát zeg je?” zei Gerben. „Maar als dat zo is, moet Zwart gewaarschuwd worden!”

„Maar de schilder zegt, dat hij de morgen van de diefstal aan boord was,” zei Louw.

„Ja, maar zijn vrouw vroeg of hij het geld begraven had, op de plaats waar zij eerst met het jacht lagen en daarom willen wij daar eens gaan zoeken,” zei Sietse.

„Ja, laten wij dat doen!” riepen ze allemaal.

„Dan moet je hier ongeveer zijn,” zei Gerben en hij wees naar een open plek in het riet.

Sietse stuurde beide boten naar de wal.

„Ik ga ook even meezoeken,” zei Gerben. „Want het is ook in mijn belang, als de diefstal opgehelderd wordt. Zwart heeft mij immers ook al verdacht?”

Op een rijtje gingen zij door het gras lopen zoeken naar een plaats waar gegraven was. Maar hoe zij ook hun best deden, ze

vonden niets. Tenslotte zei Gerben dat hij nu geen tijd meer had en de jongens brachten hem naar de boerderij. Gerben bedankte hen vriendelijk en gaf hun de raad om aan veldwachter Zwart toch maar te vertellen wat zij bij het jacht hadden afgeluisterd.

Dat vonden de vrienden ook het beste en dus koersten zij terug naar het dorp. Toen de Kameleon in het boothuis aanlegde, riep mevrouw Klinkhamer haar zoons voor het middagmaal.

„Wat gaan wij vanmiddag doen?” vroeg Louw.

„Dat zullen we nog wel zien,” zei Sietse en nu gingen zij allemaal naar huis.

Maar die middag zag Sietse heel weinig! Na het eten keken hij en Hielke zo slaperig uit hun ogen, dat moeder hen aanraadde om een uurtje naar bed te gaan.

„Vooruit dan maar,” gaapte Hielke. „Een uurtje dan.”

Maar eenmaal in bed duurde het niet lang of zij sliepen zo vast, dat zij niet hoorden hoe hun vrienden naar hen kwamen vragen.

Moeder stuurde de jongens gauw weg, want zij vond het beter Hielke en Sietse te laten slapen.

Zo werd het zes uur voordat onze vrienden wakker werden. Toen zij beneden kwamen, stond het avondmaal reeds klaar.

„Zo, slaapkoppen,” begroette Klinkhamer hen. „Heeft de maag jullie gewekt? Jullie hebben zeker wel trek in een boterham?”

„Is het al zó laat?” riep Sietse. „Maar moeder, wij zouden maar een uurtje slapen?”

„Maar jullie bleven liggen,” zei moeder lachend.

„Waarom heeft u ons dan niet geroepen?” vroeg Hielke.

„Moeder is wel wijzer,” lachte Klinkhamer. „Zulke rakkers als jullie zijn op z’n liefst als ze slapen!”

Het speet Hielke en Sietse wel, dat zij die middag er niet op uit waren getrokken met hun boot, maar toch lieten zij zich de boterham goed smaken.

Na het eten gingen zij met vader naar de smederij. Daar stond nog de fiets van de bakker en de jongens kregen opdracht om het gerepareerde rijwiel naar zijn eigenaar terug te brengen. Gerben kwam ook de smederij binnen.

„Bonsoir!” zei hij in het Frans. „Ik ben er goed ziek van, het hangt mij meters de keel uit!”

„Ik zie niets hangen!” merkte Hielke lachend op.

„Je bedoelt dat het niet meevalt, zo’n dag werken na een hele nacht brandblussen?” vroeg Klinkhamer.

„Welnee,” zei Gerben, „dat is het niet. Voor mijn part is er alle nachten brand!” „Nou, nou,” bromde Klinkhamer. „Ik

bedoel natuurlijk, bij wijze van spreken, maar ik krijg het op mijn zenuwen van die Zwart Hij loopt mij steeds maar te bespioneren. Hij gelooft zeker nog steeds dat ik dat geld heb. Maar hij moet niet al te vervelend worden, want dan zal ik hem eens goed te pakken nemen! Is hij gek of denkt hij dat ik het ben?”

„Is dat alles?” vroeg Klinkhamer lachend. „Ik snap niet dat jij je daar zo druk over maakt. Zeg jongens, jullie brengen de fiets naar de bakker, hè?”

Hielke en Sietse beloofden ervoor te zullen zorgen.

Klinkhamer ging in huis. Het tekort aan slaap had hem extra vermoeid en behaaglijk ging hij in zijn grote stoel zitten, de krant te lezen.

Hielke en Sietse vroegen nieuwsgierig aan Gerben, wat Zwart dan wel allemaal deed.

„Ik kan niet opkijken of ik zie hem ergens staan, ’t Lijkt me wel of hij mijn schaduw is. Overal volgt hij me! Hebben jullie hem al verteld, dat die schilder het geld misschien begraven heeft?”

„Nee,” zei Sietse, „want wij konden immers niets vinden?”

„Dat zegt niets! Een speurhond vindt het misschien wel.”

„Daar hebben wij nog niet aan gedacht,” riep Hielke verrast.

„Maar als de politie met een speurhond komt, weten wij gauw

genoeg of er geld verstoppt is. Wij moeten het toch maar aan Zwart vertellen!”

Natuurlijk! Daar steekt toch geen kwaad in? Zelfs als niets gevonden wordt, is het nog geen schande. Maar jullie moeten in ieder geval aan Zwart vertellen wat jullie bij de kunstschilder en zijn vrouw hebben afgeluisterd!”

„Goed,” zei Sietse, „dan gaan we nu meteen!”

„En doe Zwart vooral de groeten van mij,” spotte Gerben.

„Als hij mij wil spreken kan hij mij op de boerderij vinden,” Gerben fietste naar de kant van het meer en de jongens gingen samen op de fiets van de bakker naar het dorp.

De deur van de bakkerswinkel stond wijd open, toen Hielke en Sietse daar aankwamen. Er waren veel mensen in de winkel die naar iets stonden te kijken. Nieuwsgierig drongen Hielke en Sietse zich ertussen en toen zagen ze aan de ene wand een schilderstuk hangen. Het stelde een stadsgezicht voor van hoe het vroeger in Amsterdam was. Het was geen groot schilderij, maar wel mooi om te zien.

„’t Is echt,” zei de bakker, „voel maar, de verf ligt erop!”

„Het is wel aardig,” zei de barbier, die ook bij de toeschouwers was. „Maar om daar tweehonderd gulden voor te betalen, vind ik toch wel veel!”

„Ik heb het nog niet gekocht,” vertelde de bakker. „Ik mag het

eerst laten onderzoeken of het het geld wel waard is. De man die het mij aanbood, beweert dat het wel tweeduizend kan opbrengen.”

„Waarom verkoopt hij het dan voor tweehonderd?” vroeg de slager.

„Omdat er tegenwoordig weinig mensen zijn die zoveel kunnen betalen. En die man heeft het zelf voor honderd gulden gekocht uit een failliete zaak.”

„Nou, ik vind de tekening van mijn winkel net zo mooi,” zei de barbier, „en dat kostte nog geen tientje.”

„Maar dit is echte kunst!” riep de bakker. „Dit stijgt ieder jaar meer in waarde!”

Dan zag hij Hielke en Sietse en vroeg: „Wat moeten jullie hier? Jullie staan altijd overal met je neus erbij. Vooruit, de winkel uit!” „Wij hebben uw fiets hier,” zei Hielke.

„Dat verandert de zaak. Hierzo, een stuk koek. Eerlijk delen hoor. En zet de fiets maar achter de bakkerij!”

Gnuivend gingen de jongens de winkel uit en brachten de fiets achter het huis. Smullend van de koek gingen zij vervolgens naar de woning van veldwachter Zwart. Sietse belde aan. Terwijl hij dat deed, stak hij het restant van de koek in zijn mond.

Zwart deed zelf open en keek vragend naar de twee jongens,

die beiden, met volle mond kauwend, voor hem stonden.

„Wat moeten jullie?” vroeg Zwart wantrouwend. Sietse, die erop gerekend had dat Hielke het woord zou doen, duwde zijn broer naar voren.

„Ik, hm, hm, hm, hm,” bracht Hielke er met moeite uit. „Zeg eens, als jullie mij voor de mal willen houden, zal ik jullie voor een nachtje opsluiten,” dreigde Zwart.

De jongens deden hun best om de koek zo snel mogelijk te verorberen en dan zei Hielke: „Mijnheer Zwart, wij kommen u iets vertellen!”

„Over de kunstschilder,” zei Sietse. „Wij zijn stiekem naar zijn jacht gevaren en hebben hem afgeluisterd.”

„Kom maar even in de gang en vertel mij alles !” zei 'Zwart. En dan kreeg hij het hele verhaal te horen over de belevenissen van die morgen.

„Juist,” zei Zwart, „het is dus mogelijk dat die zogenaamd kunstenaar het geld bij de polderdijk heeft begraven? ja, dat zal onderzocht moeten worden. Ik zal om een speur hond bellen en dan gaan we morgen een onderzoek instellen. Jullie worden bedankt voor de inlichtingen, maar spreek er met niemand over!”

Hielke en Sietse beloofden te zullen zwijgen en gingen terug naar huis.

„Wij hebben nog wat vergeten te zeggen,” zei Hielke.

„Wat dan?”

„Wij moesten Zwart nog de groeten doen van Gerben!”

„Laat Gerben zijn eigen boontjes maar doppen!” lachte Sietse.

Dat Gerben nog heel wat boontjes kreeg te doppen, wisten de jongens toen nog niet. Maar dat zou spoedig genoeg blijken!

HOOFDSTUK VII

Het einde van een vreemde geschiedenis

De volgende morgen waren Hielke en Sietse al vroeg op. Zij wilden er natuurlijk bij zijn, wanneer de politie met een speurhond op zoek ging naar het geld. Voor de smederij gingen zij zitten wachten op de komst van Zwart. Tegen achten kwam Cor ook.

„Zo slaapkoppen,” zei hij lachend. „Zijn jullie nu wakker?”

„Wij wel,” zei Sietse, „wij hebben zelfs gisteren de politie nog gewaarschuwd en nu gaan ze straks met een speurhond naar de polderdijk!”

„Dat zal niet veel geven,” spotte Cor, „want wij zijn gisteren met z’n drieën, Kees, Louw en ik, daar aan het graven geweest, maar nergens was er geld te vinden !”

„Maar jullie hebben toch niet het hele terrein omgespit?” vroeg Hielke.

„Natuurlijk niet,” zei Cor, „dan hadden wij wel een week werk. Maar wel hebben wij op die plaatsen gegraven waar wel eens iets verstopt kon liggen.”

„Een speurhond kan veel beter zoeken,” zei Sietse. „Als je er werkelijk iets verstopt is, vindt hij het vast!”

Daar kwam Zwart op de fiets uit de richting van het dorp tot teleurstelling van de jongens was er niemand met een speurhond bij hem. Zwart ging de smederij voorbij in de richting van het meer. „Verroest,” zei Sietse, „zou hij nu eerst in z’n eenkje zoeken?”

Maar dan zwenkte Zwart af naar het huis van de brugwachter, waar hij zijn fiets stalde.

„Ik begrijp het al,” zei Hielke, „de speurhond komt zo met de politieboot. Kom, laten wij in de Kameleon gaan.”

„Moeten wij niet op Louw wachten?” vroeg Cor.

„Als hij niet gauw komt, wachten wij niet,” zei Sietse. „Zodra de politieboot er is, varen wij er achteraan. Ik wil graag eens een speurhond aan het werk zien!”

Zij liepen naar het boothuis en brachten de Kameleon naar buiten. Doordat Sietse de boot midden in de vaart stuurde konden zij onder de brug doorkijken en zo de komst van de politieboot afwachten. Veldwachter Zwart stond op de brug over het meer te turen.

En dan kwam Louw ook. Hijgend van het harde lopen stond hij aan de kant van de vaart naar zijn vrienden te wenken.

Sietse stuurde de Kameleon naar de wal en Louw stapte in.

„Zeg jongens, moet je horen wat ik net heb meegemaakt,” vertelde Louw. „Twee mannen stonden in het portiek van de

goudsmidwinkel te praten. Ik vond dat zij nogal verdacht deden en toen ging ik in de steeg ernaast staan luisteren. De ene zei: 'Je gaat naar binnen en zegt, dat het minstens vijftienhonderd waard is. Je moet hen goed overtuigen. Dan ga ik over een paar uur vragen om het geld.' Nou en toen kwam de melkboer daar en gingen de mannen weg. Zullen wij nu naar het dorp gaan en kijken wat die mannen gaan doen?' „Straks,” zei Hielke, „daar komt de politieboot met een speurhond, Louw. Zij gaan naar het geld zoeken, bij de polderdijk.”

„Ha! Dat kan spannend worden. Hebben jullie dus aan de politie verteld, dat zij daar moeten gaan zoeken?”

„Ja,” zei Sietse, „wij hebben alles verteld wat wij wisten.”

En dan stuurde hij de Kameleon onder de brug door.

Veldwachter Zwart ging nu aan boord van de politieboot, die vervolgens koers zette in de richting van de molen.

De Kameleon volgde hem. Dicht bij de plaats waar het jacht had gelegen, wenkte de brigadier de Kameleon naderbij.

„Zeg jongens, ik heb er geen bezwaar tegen dat jullie komen kijken, maar jullie mogen niet aan land gaan. De hond moet zo weinig mogelijk afgeleid worden. Dus in jullie boot blijven. Afgesproken?”

„Jawel mijnheer,” beloofden de vrienden.

De politieboot voer even voorbij de plaats waar het jacht had gelegen en legde dan aan.

„Ze zijn te ver,” zei Louw.

„Ik denk dat zij dat met opzet doen,” zei Cor. „Vanaf deze plaats moet de hond tegen de wind in lopen en zal hij gauwer een spoor vinden.”

Een prachtige politiehond met grote rechtopstaande oren en een spitse snuit sprong nu aan wal, gevolgd door zijn begeleider, die hem aan een lange dunne lijn hield.

„Zoek, Kazan!” commandeerde de politieman en de hond begon ijverig langs de grond te snuffelen. Langzaam ging in de richting van de plaats waar de jongens ook reeds zocht hadden.

Iedereen keek vol spanning toe. V. En dan bleef de hond plotseling staan! Hij draaide een maal rond en wilde dan teruggaan. Hij stak zijn kop s lucht en vervolgens weer naar de grond. En dan met een driftige ruk aan de lijn trok hij zijn baas in snel tempo voorwaarts naar een plek waar hij verwoed met zijn voorpoten in de grond ging graven.

„Verroest!” zei Sietse vol spanning.

„Wie weet,” mompelde Cor.

„Zou het toch waar zijn?” zuchtte Hielke.

„Hoe bestaat het,” fluisterde Louw.

En dan kwam aan aller spanning een einde, doordat de politieman uit de door de hond losgewoelde modder een ijzeren kistje te voorschijn haalde.

„Nee maar!” riep Cor, „wat een machtige hond, hè? Daar hebben wij een halve dag naar gezocht en hij vindt het meteen!”

„Wat gaan ze nu doen?” vroeg Hielke. „Kijk, die hond speurt alweer. Hij gaat terug!”

„Hij volgt zeker het spoor van degene die dat kistje begraven heeft,” zei Louw.

„Maar dan gaat hij verkeerd,” zei Sietse. „Dan moet hij naar de plaats gaan, waar het jacht gelegen heeft. En hij gaat net de andere kant uit!”

De jongens begrepen er niets meer van. Het werd zelfs nog raadselachtiger toen de hond boven op de dijk ging lopen. Hij ging nu zo hard, dat zijn baas hem ternauwernood bij kon houden.

„Het spoor is zeker nog vers,” zei Hielke. „De hond heeft helemaal geen moeite om het te volgen.”

De politieboot en de Kameleon voeren nu mee. Zo kwamen zij tenslotte bij de boerderij van Jellema, waar de hond het erf oprende en blaffend voor Gerben bleef staan. In een ommezien zag Gerben zich omringd door wel vijf

politiemannen.

Veldwachter Zwart kwam dreigend voor hem staan en riep:

„Dus toch hè? Had ik het niet gedacht? Durf je nog te ontkennen, dat jij dat kistje daarginds begraven hebt?”

Tot grote verwondering van de jongens, die er natuurlijk met hun neus bij stonden, antwoordde Gerben: „Het is de waarheid!”

„En wat zit erin? Waar heb je de sleutel?”

„Alstublieft,” zei Gerben en hij reikte een sleutel over. Zwart probeerde nu het kistje te ontsluiten. Dat ging evenwel niet gemakkelijk. Met enig gekraak kon hij de sleutel tenslotte een slag draaien. Maar het deksel kon nog niet open. Zwart probeerde het nog eens maar nu was er helemaal geen beweging meer in de sleutel te krijgen.

„Laat mij maar even,” zei de brigadier.

Hij nam het kistje van Zwart over en draaide aan de sleutel tot ze plotseling doormidden brak.

„Het slot deugde niet meer,” zei Gerben, „daarom moest het kistje opgeruimd worden!”

„Ja ja,” zei Zwart spottend, „en daarom heb jij het toen bij de dijk begraven. En er zit natuurlijk niets in, hè?”

„Wat erin zit, is niets bijzonders,” zei Gerben. „En wat wilt u nu nog meer van mij?”

„Vraag je dat nog?“ riep Zwart kwaad. „Jij gaat met ons mee. Er is voorlopig genoeg reden om jou op te sluiten!”

„Maar Zwart, dat is toch te gek!” riep Gerben. „Het was maar een grapje. Er zit werkelijk niets in! En ik kan niet van de boerderij weg, er is niemand thuis!”

„De jongens kunnen aan Dijkstra gaan vragen om jou hier te vervangen,” zei Zwart. „Maar jij gaat mee. Vooruit.” En zonder pardon werd Gerben in de politieboot gebracht, die meteen naar het dorp voer.

„Is me dat wat?“ zei Cor. „Dat had ik niet van Gerben gedacht!”

„Zeur niet,” zei Sietse. „Gerben is onschuldig. Kom, wij gaan gauw Dijkstra waarschuwen en dan naar het dorp. Ik wil weten hoe dit afloopt!”

De Kameleon voer snel naar ‚De Woudaap’, waar Dijkstra en Kees op de wal stonden te kijken.

„Hé jongens, wat is er toch bij Jellema?“ vroeg Dijkstra.

„Zoekt de politie iemand?“

„Zij hebben Gerben meegenomen,” zei Hielke. „En of u nu op de boerderij wilt passen totdat Jellema terugkomt!”

„Goed, maar waarom hebben ze Gerben meegenomen?“

„Hij had een kistje begraven!” riep Sietse. „Ga je mee. Kees?”

„En sedert wanneer mag men geen kistjes meer begraven?“ vroeg Dijkstra.

„Dat moet u maar aan Zwart vragen!“ riepen de jongens en dan voer de Kameleon op zijn snelst naar het dorp.

Dijkstra keek hen hoofdschuddend na. Hij begreep er niets van. Dan haalde hij zijn fiets uit het schuurtje en ging naar de boerderij van Jellema. De politieboot voer juist onder de brug toen de Kameleon haar inhaalde en haar volgde naar het Raadhuisplein. Hier werd Gerben naar het gemeentehuis gebracht.

De jongens bleven nieuwsgierig op het plein wachten. De brigadier van de politieboot kwam weldra weer buiten en de boot vertrok weer. Het duurde een poosje en dan kwam Zwart ook naar buiten met het gevonden kistje. Hij sloeg de hoek om en ging in de richting van het meer.

„Ai jongens!“ riep Hielke. „Hij gaat naar de smederij, om het te laten openbreken. Kom, naar de boot!“

Zij holden naar de Kameleon en voeren snel naar het erf van Klinkhamer. Vlug werd de Kameleon in het boothuis gebracht en dan holden zij naar de smederij.

„Wat is er?“ vroeg Klinkhamer verwonderd. „Zitten ze jullie achterna?“

„Vader, Zwart komt hier direct met een ijzeren kistje,“ zei

Hielke, „dat moet u openbreken. Gerben had het begraven!”
„Gerben?” vroeg Klinkhamer argwanend. „Wat wordt dat weer voor een grap?”

„Wij weten het niet,” zei Cor, „de politie heeft Gerben gearresteerd!”

Zwart kwam binnen.

Een moment keek hij met een blik vol afkeuring naar al die jongens. Dan zette hij het kistje op de werkbank en vroeg:

„Wilt u dit even openmaken, Klinkhamer?”

„Wat zit erin?” vroeg Klinkhamer. „Toch geen dynamiet of zo?”

„Vermoedelijk geld,” antwoordde Zwart.

„Goed, ik zal het proberen. Mag ik het met de brander opensnijden?”

„Nee, nee,” zei Zwart, „dan verbranden de biljetten!”

Klinkhamer bekeek het kistje en sloeg dan een beitel onder het deksel. Maar het slot liet niet los. Hij sloeg er nog een beitel bij, zodat het deksel opbolde en hij ruimte kreeg om met een ijzerzaag de lip van het slot door te zagen.

En dan kon het deksel open.

Vol spanning bogen de jongens zich over Zwart en Klinkhamer heen om te zien wat er in het kistje zat. Maar het was geen geld. Er lag een briefje in waarop stond: Napolegni

re neb ki.

„Wat is dat nu voor onzin?” bromde Zwart kwaad. „Wat is dat voor een taal? Het lijkt wel Italiaans!”

„Het is zeker een geheimschrift,” zei Klinkhamer.

„Welnee,” riep Sietse en hij begint luid te lachen. „Lees het maar van achteren naar voren!”

„Ik ben er ingelopen!” spelde Zwart nu en scheurde woest het papier in duizend stukjes.

„Dat zal ik hem betaald zetten!” riep hij driftig. „Als hij denkt dat hij het hele politieapparaat zomaar ongestraft in beweging kan brengen, slaat hij de plank lelijk mis! Het kost hem minstens tweehonderd gulden boete voor al de onkosten die er door zijn flauwe grappen zijn gemaakt. Dit loopt de spuigaten uit!”

Klinkhamer kon nauwelijks zijn lachen verbergen.

„Heeft Gerben u dan verzocht om met een hond te komen speuren?”

„Hm? Wat? Welnee, dat hebben die jongens van u gedaan. Zeg eens, rekels, dat was zeker doorgestoken kaart, hè?”

„Nee mijnheer Zwart,” zei Hielke, „wij hebben u alleen maar verteld, hoe wij de schilder hebben afgeluisterd. En toen besloot uzelf om een speurhond te laten komen!”

Mevrouw Klinkhamer kwam ook in de smederij.

„Is mijnheer Zwart hier?” riep zij: „Mijnheer Zwart, er is telefoon voor u!”

Zwart volgde mevrouw Klinkhamer naar binnen.

„Nou, het leek er weer niet op, hè?” zei Klinkhamer tegen de jongens.

„Het was weer een echte grap van Gerben!” riep Cor en allen lachten hartelijk.

De kunstschilder kwam ook weer eens op bezoek.

„Goedemóge,” riep hij opgewekt. „Hier heerst een goede stemming om ware kunst te beoordelen! Willen jullie mijn nieuwste werk eens zien? Kijk, het huis van de notaris!”

„Dat kan ik ook!” riep Sietse. „Gewoon maar overtekenen van een foto is geen kunst!”

„Wit zeg je?” vroeg de schilder verbaasd. „Overtekenen? Maar een foto is toch veel kleiner?”

„Met een pantograaf, zoals u het doet, kunt u een foto zo groot natekenen als u maar wilt,” zei Cor.

De schilder keek de jongens sprakeloos aan. Dan sloeg hij met een klap de tekenmap dicht en liep driftig naar buiten. De jongens keken hem na.

„Hé,” zei Louw, „daar komen die twee mannen, die ik vanmorgen heb afgeluisterd.”

„Dat zijn opkopers van oud zilver en antiek,” zei Cor. „Zij

waren vanmorgen nog bij mijn tante aan de deur!”

Zwart kwam uit de werkplaats en ging terug naar het dorp.

„Wat gaat Zwart nu doen, vader?” vroeg Sietse.

„Ik weet het niet, jongens,” zei Klinkhamer, „hij ging zonder groeten de deur uit!”

„Laten wij hem achternagaan,” zei Harm.

„Nee jongens,” gebod Klinkhamer, „blijven jullie nu maar rustig hier of ga anders maar varen op het meer. Jullie hebben Zwart nu al éénmaal op een dwaalspoor gebracht, en dat behoeft geen tweede keer.”

Het was niet meer de moeite om uit varen te gaan, want ’ de klok had reeds elf uur geslagen. Besluiteloos hingen de jongens in de smederij rond, toen er iemand luid bij de deur riep: „Hoera, daar was ik weer! Hebben jullie nog gelachen? Wat zei Zwart toen hij dat briefje vond?”

Het was Gerben, die glunderend binnenkwam.

„Wij hebben reuze gelachen, Gerben,” zei Cor,

„Maar Zwart was geweldig kwaad!” riep Hielke.

„Jij bent wel een beetje te ver gegaan, Gerben,” verweet Klinkhamer hem.

„Waarom?” vroeg Gerben. „Zwart ging toch ook te ver door mij steeds van die diefstal te verdenken? Vindt u het leuk om midden op de straat gefouilleerd te worden?”

„En mocht je nu zomaar weer vrij, Gerben?” vroeg Sietse.

„Ja,” lachte Gerben, „Zwart zei: ‚Verdwijen ogenblikkelijk want ik ben kokend’! ‚Dan moet u op de spaarbrander’, zei ik, maar toen moest ik maken dat ik weg kwam. Ha, hal Wat een komedie!”

Sjoerd, de postbode, kwam ook binnen.

„Is me dat wat?” riep hij. „Zo’n inbraak heb ik nog nooit meegemaakt. Die notaris toch! Zwart heeft maar een hoop werk voor niets gedaan!”

„Wat dan?” vroeg Gerben verbaasd.

„Wat dan? Jij wilt mij toch niet vertellen dat jullie het nog niet weten? Het vermiste geld is terecht!”

„Was het dan niet gestolen?” vroeg Klinkhamer.

„Welnee,” riep Sjoerd, „het was een bundeltje bankbiljetten en dat was achter de lade tussen de wand van het schrijfbureau gevallen. Nou en vanmorgen hebben ze de laden losgemaakt en eruit getrokken en toen zagen ze het liggen!”

„Waarom hebben zij de lade er dan niet meteen uitgetrokken?” vroeg Klinkhamer.

„Dat kon niet,” zei Sjoerd, „het is zo’n modern stalen bureau. En nu is er vanmorgen een monteur van de fabriek geweest en die heeft de laden losgemaakt.”

„Verroest,” zei Gerben, „dan is het geen komedie meer, het is een drama! De jongens beweerden dat de schilder de dader was en Zwart zat mij steeds op mijn hielen.”

„Nou ja.” Klinkhamer haalde de schouders op. „Iedereen maakt wel eens een vergissing!”

„Kijk hem eens hard lopen,” lachte Louw en hij wees naar buiten, waar de kunstschilder op een drafje terugging naar het meer.

„Hij heeft zeker zoveel opdrachten, dat hij extra hard moet doen,” zei Gerben. „Wat zal hij rijk worden!”

Het duurde even en daar kwam de schilder weer terug.

Hijgend liep hij de smederij binnen en riep: „De telefoon, ze zijn er met mijn bootje vandoor! Twee oplichters! Ze hebben de bakker afgezet met een waardeloos schilderij! Bel de politie, vlug!!”

Klinkhamer holde reeds naar de telefoon en vijf minuten later was Zwart er al. Samen met de schilder ging hij aan boord van de Kameleon die voor de wal klaar lag. Sietse gaf meteen vol gas en de boot voer op de grootste snelheid naar het meer. Gerben, Sjoerd en de andere jongens stonden op de brug de achtervolgers na te kijken.

Heel in de verte zag de schilder de twee dieven met zijn bootje. Ook Sietse had het reeds gezien en lijnrecht voer de

Kameleon erop af. Hoewel het water af en toe om 'Zwarts oren spatte, knikte hij goedkeurend, nu het zo hard ging. Intussen vertelde de schilder hem: „Ik kwam in de bakkerswinkel om brood te kopen en toen zag ik daar een schilderij hangen. Natuurlijk ging ik 't bekijken. „Dat heeft mijn man gekocht voor tweehonderd gulden’, zei de bakkersvrouw. Het is nog geen twintig waard, zei ik. „Maar,’ zei zij, „er was hier vandaag een mijnheer die antiek koopt en die bood er wel vijftienhonderd voor.’ Ik vertelde haar dat die twee mannen onder één hoedje speelden. Ze schrok wel, maar wilde de politie nog niet waarschuwen. Dat moest haar man maar doen als hij thuiskwam van het venten. Nou ja, het zijn mijn zaken niet, maar nu die schurken mijn bootje gestolen hebben, zal ik graag tegen hen getuigen. Want, veldwachter, geloof me, het schilderij is een prul. Het is niet meer dan een tientje waard!”

„Juist,” zei Zwart en zijn ogen glommen als van iemand die voor een tafel vol heerlijke gerechten zit. „Ik zal de heren wel even aan de tand voelen! Ha, we hebben ze al bijna te pakken.”

De Kameleon haalde de twee oplichters nu snel in. Degene die aan de riemen zat, hield verschrikt op met roeien, toen hij ontdekte dat er een veldwachter in de boot zat, die regelrecht

op hen afstevende. Sietse draaide het roer een slag om en stopte de motor. De Kameleon gleed netjes naast de hevig dobberende roeijol en Hielke maakte beide boten aan elkaar vast.

„Zo heren,” zei Zwart spottend, „de bakker wil zijn geld graag terug en deze mijnheer zijn bootje. Jullie hebben er zeker geen bezwaar tegen, om even met ons mee te gaan?”

De mannen keken heel verschrikt, maar ze hadden geen andere keus, want de sterke Kameleon nam hun bootje reeds mee terug naar het dorp. Daar werden de heren in het gemeentehuis gebracht en kon de schilder zijn bootje terugkrijgen. De jongens boden hem aan, om hem naar zijn jacht te brengen. De schilder zei echter, dat hij geen haast had en dat hij het al mooi vond dat de jongens hem tot de brug brachten.

In de smederij stonden Gerben, Sjoerd en de andere jongens te wachten, toen Hielke en Sietse terugkwamen.

„Ze zitten al achter slot,” zei Hielke. „Ze hadden de bakker voor tweehonderd gulden opgelicht.”

„Tjonge,” zei Klinkhamer, „dus in plaats van een dief, blijkt onze kunstschilder een goede helper van de politie te zijn. Zo zie je maar, hoe jullie steeds op een verkeerd spoor hebben gezocht, jongens.”

„Maar,” zei Sietse, „de schilder maakt ook geen echte tekeningen. Hij trekt ze gewoon over van foto's.”

„Hoe hij het doet, doet er niet toe,” vond Klinkhamer. „Het gaat er maar om, dat zijn werk mooi genoeg is om de prijs op te brengen, die hij ervoor vraagt. Nou en ik vind de tekeningen niet te duur. Integendeel. Vanmiddag moet hij ook voor mij aan het werk. Ik zal een tekening bestellen van jullie in die monsterachtige boot.”

„Dat moet u doen, Klinkhamer!” riep Gerben. „Dat wordt nog mooier dan een plaatje van Sneeuwwitje. En dan moet erboven staan: ‚De boevenboot!’”

„Dat zeg je nu, hè?” riep Sietse. „Maar als wij je moeten helpen om een praam te duwen, zijn wij beste jongens!”

„Boevenboot!” riep Gerben en lachend ging hij terug naar de boerderij. Die middag gingen de jongens met de Kameleon naar de E heide en haalden hun vriend Harm terug naar het kantoor U van de notaris. Toen zij langs het Raadhuisplein voeren, stond Zwart naar hen te kijken.

Hij knikte vriendelijk en stak zelfs zijn hand op naar Harm. En in die hand hield hij een grote sigaar. De notaris had hem een kistje cadeau gegeven, voor al zijn moeite.

Het waren beste en Zwart genoot er dan ook dubbel van. De geurige rook nam al zijn boosheid mee en hij kon nu zelfs

hartelijk lachen om de zee van misverstand en.

Ja, ja. In zo'n dorp kun je als veldwachter wat beleven!

De schilder maakte een bijzondere mooie tekening van

Hielke en Sietse in de Kameleon.

„Het lijkt net of zij zó de kamer in zullen varen,” vond Klinkhamer, toen hij de tekening aan de wand hing. „Ik noem het toch een kunststuk. En het is meteen een mooie herinnering aan een vreemde geschiedenis!”

„Ik vind het meer een vreemde herinnering aan een mooie geschiedenis,” zei Sietse.

Tja! Het is maar hoe je het bekijkt, nietwaar?

robel222

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit
29. De Kameleon treft doel!
30. Volle kracht Kameleon!
31. Met de Kameleon op avontuur
32. De Kameleon maakt schoon schip
33. De Kameleon knapt het op!
34. Met de Kameleon vooruit!
35. De Kameleon steekt van wal
36. De Kameleon doet een goede vangst!
37. De vlag in top voor de Kameleon
38. De Kameleon in de storm
39. Alle hens aan dek Kameleon
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden
41. Op reis met de Kameleon
42. De Kameleon heeft succes
43. De Kameleon vaart voorop!
44. Lang leve de Kameleon!

45. De Kameleon helpt altijd!
46. De Kameleon ruikt onraad
47. De Kameleon geeft vol gas
48. De Kameleon maakt plezier
49. De Kameleon ligt op de loer
50. De Kameleon in het goud
51. De Kameleon houdt stand
52. De Kameleon vaart door
53. De Kameleon gooit het roer om
54. Recht door zee Kameleon
55. De Kameleon op dreef
56. De Kameleon in woelig water
57. Met de Kameleon voor de wind
58. De Kameleon heeft goed nieuws
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij
60. De Kameleon maakt het helemaal
61. De Kameleon slaat alarm
62. De Kameleon stuurloos
63. De Kameleon op jacht